

Robert A. Heinlein

Dlouhá hlídka

Z Měsíční základny odstartovalo devět lodí. Jakmile se ocitly ve volném vesmíru, osm z nich obklopilo tu nejmenší a tuto formaci dodržovalo po celou cestu k Zemi.

Malá loď se honosila admirálskými insigniemi, avšak na její palubě nebylo ani stopy po životě. Nesloužila k dopravě cestujících, byl to jen dálkově řízený automat určený pro radioaktivní náklad. Tentokrát nevezla nic, jen olověnou rakev... a neutichající detektor radioaktivního záření.

(z úvodníku Po deseti letech, film 38, 17. června 2009 -archivy N.Y. Times)

1.

Johnny Dahlquist vydechl kouř na geigera, zatrpkl se usmál a zkusil to znovu. Teď už měl celé tělo radioaktivní. Dokonce i dech, kouř z cigarety, donutil geigera vykřiknout na poplach.

Jak je tu dlouho? Na Měsíci čas mnoho neznamená. Dva dny? Tři? Týden? V duchu se vrátil zpátky: to poslední, co dokázal přesně časově vymezit, byl okamžik, kdy pro něho hned po snídani poslal náčelník štábu...

"Poručík Dahlquist se dostavil na váš rozkaz!"

Plukovník Towers vzhledl. "Á, John Ezra. Posad' se, Johnny. Cigaretu?"

Sedl si. Nechápal, ale cítil se polichocen. Obdivoval plukovníka pro jeho báječnost, schopnost ovládat druhé a válečnou minulost. Sám žádnou válečnou minulost neměl. Důstojnickou hodnost dostal, když dokončil doktorát z jaderné fyziky, a nyní sloužil na Měsíční základně jako mladší raketový důstojník.

Plukovník chtěl mluvit o politice - Johnny měl v hlavě zmatek. Nakonec se Towers dostal k tomu, co chtěl: že není bezpečné (tak to řekl) nechat vládu nad světem v rukou politiků. Vládnout musí vědecky vybraná skupina, jednoduše řečeno - Patrola.

Johnny byl spíše ohromen než otřesen. Jako abstraktní nápad působila Towersova představa logicky. Společnost národů se rozpadla, a co kdyby se to stalo i OSN a došlo k další světové válce? "A ty víš, Johnny, jak strašná by taková válka byla."

Když přisvědčil, Towers řekl, že je rád, že Johnny pochopil podstatu věci. Starší raketový důstojník by to zvládl sám, ale mít oba odborníky je lepší.

Johnny sebou trhl a narovnal se. "Vy s tím chcete něco udělat?" Až dosud si myslel, že náčelník jen tak filozofuje.

Towers se usmál. "My nejsme politici. My nejenom mluvíme, my jednáme."

Johnny se neubránil hvízdnutí. "Kdy to má začít?"

Plukovník otočil vypínačem a Johnny se lekl, protože uslyšel svůj vlastní hlas, jak poznal záznam rozhovoru, který se odehrál v jídelně pro mladší důstojníky. Vzpomněl si, že odešel, když se začaly vyměňovat názory na politiku ... taky dobře! Ale to, zeje tajně pozorován, ho znepokojilo.

Towers to vypnul. "Už jsme jednali," řekl. "Víme, komu můžeme důvěřovat a komu ne. Třeba takový Kelly," pokynul směrem k reproduktoru. "Kelly je politicky nespolehlivý. Všiml sis, že nebyl u snídaně?"

"Cože? Myslel jsem, že má hlídku."

"Kellyho hlídkové dny jsou sečteny. Jen se uklidni, nic se mu nestalo."

Johnny se nad tím zamyslel. "Na kterém seznamu jsem já?" zeptal se. "Spolehlivých nebo nespolehlivých?"

"Za tvým jménem je stále otazník. Ale já jsem všem tvrdil, že na tebe se dá spolehnout." Podmanivě se usmál. "Neuděláš ze mě lháře, Johnny?"

Dahlquist neodpověděl. Tón Towersova hlasu se přisílil. "No tak - co si o tom myslíš? Ven s tím."

"Když se tedy ptáte, ukousli jste si příliš velké sousto. Jestli je pravda, že Měsíční základna má Zemi pod kontrolou, sama o sobě je pro loď snadným cílem. Jedna raketa - a prásk."

Towers vzal blanket se zprávou a podal mu jej. Stálo tam: MÁM VAŠE ČISTÉ PRÁDLO - ZACK "To znamená, že všechny rakety na stanovišti Trygve byly vyřazeny z provozu. Dostávám hlášení ze všech lodí, které nám dělají těžkou hlavu." Vstal. "Major Morgan potřebuje okamžité tvoji pomoc na přepojení ovládacích frekvencí raket."

"Ovládacích frekvencí?"

"Ovšem. Nechceme rakety pomačkat dřív, než dosáhnou svých cílů."

"Cože? Říkal jste, že jde o to, aby se válce zabránilo."

Towers nad tím mávl rukou. "Žádná válka nebude - pouze psychologická demonstrace. Jedno, dvě bezvýznamná města. Trošku pustíme světu žilou, aby byl ušetřen totální války. Jednoduchá matematika."

Položil Johnnymu ruku na rameno. "Nejsi žádná padavka, jinak bys nebyl raketovým důstojníkem. Dívej se na to jako na chirurgický zákrok. A myslí na svou rodinu."

Johnny Dahlquist na ni myslel. "Pane, rád bych mluvil s velitelem."

Towers se zamračil. "Velitel nepřijímá, a jak jistě víš, jeho mluvčím jsem já. Zastav se u mě ještě - po obědě."

Velitel skutečně nepřijímal. Byl totiž mrtev, ale to Johnny nevěděl.

Dahlquist se vrátil do jídelny, koupil si cigarety, posadil se a jednu si zapálil. Vstal, zamáčkkl nedopalek a zamířil k západní přechodové komoře základny. Tam se nasoukal do svého skafandru a tak se objevil před dozorcím u vchodu. "Smitty, otevři to."

Voják se zatvářil překvapeně. "Bez povolení plukovníka Towerse nemohu nikoho pustit ven. Vy jste o tom neslyšel?"

"Ale jistě! Podej mi knihu hlášení." Vzal ji a napsal si propustku, kterou podepsal "na rozkaz plukovníka Towerse". "Můžeš zavolat náčelníkovi štábu a ověřit si to," dodal.

Dozorčí si povolení přečetl a zastrčil knihu do kapsy. "Ale ne, poručíku. Vaše slovo stačí."

"Nerad ho vyrušuješ, co? To se ti nevidím." Vešel dovnitř, zabouchl vnitřní dveře a čekal, až se vyčerpá vzduch.

Na povrchu Měsíce přimhouřil oči před světlem a chvatně zamířil k parkovišti. Džíp čekal. Vsoukal se odvnitř, stáhl střechu a stiskl tlačítko startéru. Vozidlo vyrazilo ke kopcům, propletlo se mezi nimi a vyjelo na planinu posetou raketami jako dort svíčkami. Rychle se vnořil do druhého tunelu pod dalšími vrcholky. Při brždění cítil žaludek až v krku. Džíp zastavil u podzemní atomové zbrojnice.

Když vystupoval, zapnul svou vysílačku. Strážný ve skafandru přistoupil k parkovací rampě. "Brý ráno, Lopezi," pozdravil Dahlquist a prošel kolem něj k přechodové komoře. Otevřel ji.

Strážný mu posunkem naznačil, aby se vrátil. "Hej! Bez souhlasu náčelníka štábu tam nikdo nesmí." Posunul si zbraň, zašmátral v kapse a vytáhl nějaký papír. "Přečtěte si to, poručíku."

Dahlquist mávl nad papírem rukou. "Sám jsem ten rozkaz navrhl. Ty si ho přečti. Pochopils to špatně."

"Nechápu jak, poručíku."

Dahlquist mu vytrhl papír, přeletěl jej očima a ukázal na jeden řádek. "Už chápeš? - s výjimkou osob zvláště určených náčelníkem štábu. To jsou raketoví důstojníci. Major Morgan a já."

Strážný se zatvářil znepokojeně.

"Tak se, sakra, podívej - 'zvláště určených'," pokračoval Dahlquist. "Je to pod 'Zbrojnice, Bezpečnost, Postup ve služebním předpisu. Neříkej mi, žes ho nechal na baráku!'"

"Ne, ne, pane. Mám ho." Strážný lovil v kapse. Když mu Dahlquist rozkaz vrátil, zaváhal, pak si opřel zbraň o nohu, přendal papír do levé ruky a pravou sáhnul hluboko do kapsy.

Dahlquist jeho zbraň popadl a vrazil mu ji mezi nohy. Poté ji odhodil a zmizel v přechodové komoře bunkru. Skulinou zavírajících se dveří zahlédl, jak se strážný namáhavě zvedá a sahá po pistoli u boku. Ve chvíli, kdy dveře zajišťoval, ucítil chvění v prstech, jak do dveří narazila kulka.

Vrhl se k vnitřním dveřím, trhl pákovým ventilem, rychle se vrátil k vnějším a celou svojí vahou se pověsil na závoru. Ihned ucítil, že se pohybuje. Strážný ji nadzvedával, zatímco on ji tlačil dolů jen svojí vahou, která ve slabé gravitaci Měsíce nebyla velká. Závoru se před jeho zraky pomalu zvedala.

Napouštěcím ventilem se dovnitř hnál vzduch z bunkru a Dahlquist cítil, jak mu skafandr lne k tělu.

Tlak v komoře se začal vyrovnávat s tlakem v obleku. Pustil závoru a nechal strážného, ať se snaží. Ted' už to bylo jedno. Třináct tun tlaku vzduchu drželo dveře pevně zavřené.

Zajistil vnitřní dveře do raketového bunkru tak, aby se nemohly zabouchnout. Dokud budou otevřené, je komora neprůchodná a nikdo se dovnitř nedostane.

Všechny rakety, které se v bunkru před ním tyčily, měly jaderné hlavice. Stály ve vyrovnaných řadách a v aktivě vzdálenosti od sebe, aby se vyloučila sebemenší možnost vzniku samovolné řetězové reakce. Patřily k nejvražednějším zbraním v celém známém vesmíru, ale byli to jeho miláčci. Postavil se mezi ně a každého, kdo by je chtěl zneužít.

Avšak nyní, když už se sem dostal, neměl žádný plán, jak své dočasné výhody využít.

Reproduktor na zdi se náhle probral k životu. "Haló, poručíku! O co jde? Zbláznil jste se?" Dahlquist nechal výzvy zmateného Lopeze bez odpovědi. Takto mu potrvá mnohem déle, než vymyslí, co dál. A Johnny Dahlquist potřeboval každou minutu. Lopez pokračoval v protestech, ale nakonec zmlkl. Johnnyho ovládala slepá touha nedovolit, aby se rakety - jeho rakety! - použily k "demonstraci na bezvýznamných městech". Ale co dál? Přes přechodovou komoru se Towers nedostane, a Johnny by tu mohl zůstat sedět, dokud ten povyk nahore neutichne.

Nic si nenamlouvej, Johnne Ezro! Towers by se dovnitř dostat mohl. Nějaká razantní trhavina proti vnějším dveřím, vzduch vyletí ven a náš Johnny se utopí ve vlastní krvi z roztržených plic. A rakety tu budou stát dál, netknuté. Byly zkonstruovány tak, aby doletěly z Měsíce na Zemi, vakuum jim vůbec neuškodí.

Rozhodl se, že ve skafandru zůstane, explozivní dekomprese se mu nezamlouvala. Když tak o tom uvažoval, raději by zvolil smrt stářím.

Mohli by také bunkr navrtat, vypustit-vzduch a dveře otevřít, aniž by přechodovou komoru poškodili. Towers by dokonce mohl zvenčí přistavit ke stávající komoře komoru novu. Ne, to není pravděpodobné, pomyslel si Johnny. U *coup d'état*je rozhodující rychlost. Plukovník téměř jistě zvolí nejrychlejší způsob - trhavinu. A Lopez pravděpodobně právě teď volá základnu. Patnáct minut na to, aby se Towers oblékl a dostal sem, možná ani to ne - a potom bum! A bude po zábavě.

Patnáct minut...

Za patnáct minut mohou rakety padnout zpět do rukou spiklenců. Za patnáct minut musí rakety zneškodnit.

Jaderná hlavice, to jsou vlastně dva nebo více kusů štěpného materiálu, takového, jako je třeba plutonium. Odděleně nejsou výbušnější než hrudka másla, a když se srazí k sobě, explodují. Komplikace spočívají v zařízeních, která se používají k tomu, aby se štěpný materiál srazil k sobě správným způsobem, ve správný čas a na správném místě.

Tyto věci, "mozek" rakety, se dají zneškodnit celkem snadno - ale samotná hlavice se likviduje obtížně, protože je velice jednoduchá. Johnny se rozhodl "mozky" rozbít - a rychle!

Po ruce měl pouze běžné nástroje, jaké se používají k manipulaci s raketami. Kromě geigera, reproduktoru

napojeného na přenosnou vysílačku, komunikátoru pro spojení se základnou a raket samotných byl bunkr prázdný. Raketa, na níž se měly provádět nějaké práce, se převážela jinam - ne z obavy, že vybuchne, ale proto, aby se snížila úroveň záření, kterému je obsluha vystavena. Radioaktivní materiál rakety je uložen v "hmoždíři", který je u těchto raket ze zlata. Zlato pohlcuje záření alfa, beta a větší část smrtícího záření gama - ale nikoli neutrony.

Kluzké, zhoubné neutrony, které plutonium vyzařuje, musí uniknout, jinak by došlo k řetězové reakci - k explozi! Místnost omýval neviditelný a téměř nezjistitelný déšť neutronů. Bunkr představoval rizikové místo a předpisy hovořily o tom, aby pobyt zde byl co možná nejkratší.

Geiger odlákal radiaci pozadí, kosmické záření, stopovou radioaktivitu měsíční kůry a spoustu druhotného záření způsobeného neutrony po celé místnosti. Volné neutrony mají tu ošklivou vlastnost, že zamoří radioaktivitou vše, do čeho narazí, ať je to betonová zeď nebo lidské tělo. Bunkr je nutno včas opustit.

Dahlquist otočil knoflíkem na geigeru a přístroj přestal tikat. Již předtím zapnul tlumicí obvod, aby potlačil radiační šum pozadí na současné úrovni. Nepříjemně mu to připomnělo, jak je nebezpečné se zde zdržovat. Vytáhl osobní indikátor dávky ozáření, jaký nosí všichni, kdo mají co do činění s radioaktivitou - ten jeho registroval dávky přímo, a než sem přišel, byl čistý. Nejcitlivější konec už zešedl. Indikátor přetínala uprostřed červená čára. Uvádělo se, jak si uvědomil, že pokud někdo dostane za týden takovou dávku, že indikátor ztmavne až k této čáře, je odepsaný.

Zbavil se těžkopádného skafandru - teď potřeboval jednat rychle. Udělá, co musí, a vzdá se - lepší sedět v base, než na tak "horkém" místě jako je toto.

Ze stojanu na nářadí popadl kladivo a pustil se do práce. Přestal jen na chvíli, aby vypnul kameru komunikátoru. První raketa ho potrápila. Začal rozbíjet kryt "mozku", ale to ho naplnilo takovým odporem, že toho nechal. Celý život si vážil dokonalých věcí.

Dodal si odvahu a rozmáchl se. Zařinčelo sklo, zaskřípal kov. Nálada se mu změnila - začal pociťovat ostudnou rozkoš z ničení. Dál pokračoval s nadšením, mlátil, rozbíjel, ničil!

Tak se do toho zabral, že ani nepostřehl, jak někdo volá jeho jméno. "Dahlquiste! Odpověz! Jsi tam?"

Setřel pot a pohlédl na obrazovku, z které zírala rozrušená tvář plukovníka Towerse.

Značně ho rozladilo, když zjistil, že zničil pouze šest raket. Dostanou ho dřív, než bude hotov? To ne! Musí to dokončit. Hřej na čas, chlapče, na čas! "Ano, plukovníku? Volal jste mě?"

"Ovšemže jsem tě volal! Co má tohle znamenat?"

"Promiňte, plukovníku."

Do výrazu Towersovy tváře proniklo určité uvolnění. "Zapni kameru, Johnny, nevidím tě. Co to bylo za hluk?"

"Je zapnutá," lhal Johnny. "Musí mít poruchu. A ten hluk... no, po pravdě řečeno, plukovníku, dělal jsem opatření, aby se sem nemohl nikdo dostat."

Towers zaváhal, pak řekl přísně: "Mám za to, že jsi nemocen. Pošlu tě k lékaři, ale musíš odtamtud vypadnout, a to hned. To je rozkaz, Johrmy."

Johnny zvolna odpověděl: "Ještě nemohu, plukovníku. Zašel jsem sem, abych si to promyslel, ale ještě jsem se zcela nerozhodl. Říkal jste, abych vás navštívil po obědě."

"Myslel jsem, že zůstaneš na ubikacích."

"Ano, pane." Tohle byla ztráta času. Ten starý lišák už mohl vyslat přepadový oddíl. "Ale také jsem přísahal, že budu zachovávat mír. Nemohl byste sem přijít a promluvit si o tom se mnou? Nerad bych vyvedl nějakou hloupost."

"To je dobrý nápad," usmál se Towers. "Počkej tam, Johnny. Jsem přesvědčen, že pochopíš." Přerušil spojení.

"Tedy," zabručel Johnny, "doufám, že ses přesvědčil, že jsem cvok... ty odporný omyle!" Zvedl kladivo, připraven využít získané minuty.

Avšak vzápětí se zarazil. Uvědomil si, že ničit "mozky" nestačí. Rezervní "mozky" tu sice nebyly, ale zato tu byl dobře zásobený sklad elektroniky. Morgan by mohl dát dohromady provizorní ovládání raket. Proč ne? To by zvládl i on! - sice nic moc, ale účel světi prostředky. Zatraceně! Bude muset rozmlátit celé rakety - a to v nejbližších deseti minutách.

Jenže taková raketa, to je pořádný kousek kovu zasazený do masivního pouzdra, a to vše je nasazeno na velký odpalovací nástavec. To se nemůže podařit - ne za deset minut.

Sakra!

Samozřejmě, jedna možnost tu byla. Znal ovládací obvody, a také věděl, jak na ně. Například tahle raketa - kdyby odstranil pojistku, rozpojil přiblížovací obvod, zkratoval zpoždovací obvod a odjišťovací obvod zapnul ručně, pak odšrouboval to a sáhnul tam, mohl by pomocí dlouhého pevného drátu jadernou nálož odpálit. Ostatní rakety a celé údolí je v tu ránu to tam.

A s ním i Johnny Dahlquist. To je právě to.

Dosud celou dobu postupoval podle toho, co vymyslel, až na vlastní odpálení nálože. Raketa připravená ke startu vypadala hrozivě, jako by se přikrčila před skokem. Vstal, pot se z něj jen lil.

Zajímalo ho, zda má dost odvahy, a doufal, že ano - nechtěl se chovat zbaběle. Zalovil v saku a vytáhl fotografii Edith s dítětem. "Kotě," řekl, "jestli se odtud dostanu, už nikdy se nebudu pokoušet strkat hlavu do oprátky." Políbil obrázek a zastrčil ho zpátky. Nedalo se dělat nic jiného než čekat.

Kde ten Towers vězí? Johnny chtěl mít jistotu, že je plukovník v dosahu výbuchu. To bude na toho podrazníka bouda! Já tady sedím, připraven mu to odpálit před nosem. Ta myšlenka ho pobavila, ale pak dostal lepší nápad. Proč se vyhazovat zaživa do povětří?

Dalo se to zařídit jinak - "posmrtná spoušť". Narafičit to nějak tak, aby to poslední, tedy odpálení nálože, nenastalo, dokud bude mít ruku na vypínači, na páčce nebo prostě na něčem takovém. Teprve až kdyby vyhodili dveře nebo ho zastřelili, nebo s ním cokoli udělali - vystartuje všechno k nebi.

Ještě lepší by bylo, kdyby je mohl hrozbou držet v šachu, dříve či později přijde pomoc - Johnny byl

přesvědčen, že převážná část Patroly v tomto odporném spiknutí nejede - a pak si to Johnny namíří domů! To bude shledání! Dá výpověď a najde si místo učitele. Svou hlídku si už odkroutil.

Po celou tu dobu pracoval. Elektricky? Ne, na to už je příliš málo času. Udělá to spojení jednoduše mechanické. Měl to vymyšlené, ale sotva se do toho pustil, reproduktor na něj zavolal. "Johnny?"

"To jste vy, plukovníku?" Ruce se mu nezastavily.

"Pusť mě dovnitř."

"Ale plukovníku, takhle jsme se nedomluvili." Kde je ksakru něco, co by se dalo použít jako dlouhá páka?

"Vejdou dovnitř sám, Johnny, dávám ti své slovo. Promluvíme si tváří v tvář."

Jeho slovo! "Můžeme se bavit po drátě, plukovníku." Aha, to je ono - metr visící ze stěny s nářadím.

"Johnny, varuji tě. Pusť mě dovnitř, nebo vyhodím dveře do povětří."

Drát - potřeboval drát, dost dlouhý a pevný. Vyrval anténu ze svého skafandru. "To byste neměl, plukovníku. Zničilo by to rakety."

"Těm vakuu neublíží. Přestaň se vymlouvat."

"Raději se zeptejte majora Morgaňa. Vakuum jim neublíží, ale náhlý podtlak zničí veškeré obvody." Plukovník nebyl odborník na rakety, na několik minut se odmlčel. Johnny pokračoval v práci.

"Dahlquiste," začal znovu Towers, "to nebyla chytrá lež. Mluvil jsem s Morganem. Dávám ti šedesát sekund na to, aby sis oblékl skafandr, pokud ho už nemáš. Vyhodím dveře."

"Ne, to neuděláte," odporoval Johnny. "Slyšel jste někdy o 'posmrtné spoušti'?" Ted' něco na protiváhu - a smýčku.

"Cože? Co tím chceš říct?"

"Upravil jsem sedmnáctku na ruční odpálení, ale je v tom takový fígl. Nevyletí, dokud držím popruh v ruce. Ale jestli se mi něco stane - jde nahoru! Jste asi tak dvacet metrů od epicentra výbuchu. Nechtě si to projít hlavou."

Na chvíli zavládlo ticho. "Nevěřím ti."

"Ne? Zeptejte se Morgaňa, ten mi uvěří. Může se na to na obrazovce podívat." Johnny přivízel popruh od skafandru na konec pravítka.

"Říkals, že kamera nefunguje."

"Lhal jsem. Tentokrát vám to dokážu. Ať mi Morgan zavolá."

Zanedlouho se tvář majora Morgaňa objevila. "Poručík Dahlquist?"

"Ahoj, Smrad'ochu. Počkej chvíli." Velice pečlivě navázal poslední spojovací článek, přičemž konec pravítka stlačoval dolů. Opatrně přehmátl na popruh, sedl si na podlahu, natáhl ruku a zapnul kameru. "Vidíš mě, Smrad'ochu?"

"Jo, vidím tě," odpověděl Morgan odměřeně. "Co je to za pitomost?"

"Vykouzli jsme takové malé překvápko." Vysvětlil, které obvody odpojil, které zkratoval a jak je přizpůsoben provizorně smontovaný mechanismus pro odpálení.

Morgan přikývl. "Blufuješ, Dahlquiste. Vsadím se, že jsi neodpojil obvod K. Na to, aby ses sám vyhodil do vzduchu, nemáš odvalu."

Johnny se ušklíbl. "To teda nemám. Ale to je na tom právě to nejlepší. Nebouchne to, dokud jsem naživu."

Jestli tvůj ulízaný šéf, explukovník Towers, vyhodí dveře, zabije mě to, ale nálož vybuchne. Mně už to bude fuk, ale jemu ne. Raději mu to řekni." Přerušil spojem.

Zanedlouho se z reproduktoru ozval Towers. "Dahlquiste?"

"Slyším vás."

"Není třeba, aby ses připravoval o život. Vylez ven a jsi volný. Dostaneš plný důchod. Můžeš se vrátit domů k rodině. To ti slibuji."

Johnny se rozzuřil. "Moji rodinu z toho vynechte!"

"Mysli na ni, člověče."

"Držte hubu. Zalezte zpátky do své díry. Mám chuť se poškrábat a celý ten krám vám bouchne v náručí."

2.

Johnny sebou trhl a posadil se zpříma. Zdříml si, smyčku dosud držel v ruce, ale když si uvědomil, že usnul, roztřásl se.

Neměl by snad nálož zneškodnit a spolehnout se na to, že se ho neodváží odtud dostat? Ale Towersovi už teď jde o krk za velezradu. Ten by mohl riskovat. Kdyby riskoval a raketa by byla zneškodněná, Johnny by zahynul a Towers by se dostal k raketám. Ne, když už došel tak daleko, nenechá přece svou malou vyrůstat v diktatuře jen proto, aby se trochu vyspal.

Zaslechl tikání geigera a vzpomněl si, že nechal zapnutý tlumicí obvod. Radioaktivita v bunkru musí narůstat. Snad z té hrstky rozbitých "mozkových" obvodů - ty byly zamořeny zcela určitě. Příliš dlouho se nacházely v blízkosti plutonia. Vytáhl svůj indikátor.

Tmavá oblast se protahovala směrem k červené čáře.

Schoval indikátor a povzbudil se: "Kamaráde, hni sebou, nebo se rozžáríš jako ciferník na hodinkách." Byla to metafora: zasažená živočišná tkáň nezárí, ale jedno-duše hyne. Pomalu.

Obrazovka komunikátoru se rozsvítila a objevila se Towersova tvář.

"Dahlquiste? Chci s tebou mluvit."

"Jděte se vycpat." "Řekněme, že jsi nás nepřesvědčil." "Nepřesvědčil, sakra, vždyť jsem vás zastavil."

"Na chvíli. Podnikám opatření, abych získal další rakety..." "Lháři."

"Ale ty nás zdržuješ. Mám návrh."

"Nemám zájem."

"Počkej. Až bude po všem, stanu se šéfem světové vlády. Když budeš spolupracovat, dokonce i teď, udělám tě svým tajemníkem."

Johnny mu vysvětlil, co si s takovou nabídkou může udělat, ale Towers se nevzdával. "Nebud' blázen. Co svou smrtí získáš?"

"Vy jste ale prvotřídní padouch," zabručel Johnny. "Mluvil jste o mé rodině. Raději bych je viděl mrtvé, než aby žili pod takovým šestákovým Napoleonem, jako jste vy. A teď zmizte - musím trochu pouvažovat."

Towers přerušil spojení.

Johnny opět vytáhl svůj indikátor. Nezdálo se, že by byl tmavší, ale důrazně mu připomenul, že čas kvapí. Měl hlad a žízeň - a nevydrží být pořád vzhůru. Lodi ze Země to trvá čtyři dny, než se sem dostane, dřív záchranu očekávat nemůže. A čtyři dny nevydrží - jakmile se tmavý stín dostane přes červenou čáru, je ztracen.

Zbývala mu jediná naděje, a to zničit rakety tak, aby je už nebylo možno opravit, a vypadnout odtud - dřív než indikátor ztmavne úplně.

Přemýšlel o tom, jak to udělat, a pak se dal do práce. Na popruh zavěsil závaží a k němu přivázal provázek. Říkal si, že kdyby Towers vyhodil dveře, stihne, ještě než zemře, provázkem trhnout tak, aby to celé uvolnil.

Existoval jednoduchý, ale drastický způsob, jak rakety zničit tak, že už je nikdo na Měsíční základně nedá dohromady. Srdce každé hlavice tvořily dvě polokoule plutonia s hladce vyleštěným povrchem na styčných plochách, aby v okamžiku kontaktu k sobě dokonale přilnuly. Sebemenší nerovnost by zabránila řetězové reakci, na které atomový výbuch závisí. Johnny začal jednu z raket rozebírat. Musel urazit čtyři úchytky a pak rozbít skleněný plášť chránící vnitřní montážní sestavu. Dále už bylo snadné hlavici rakety rozebrat. Konečně měl před sebou dvě lesklé, dokonale symetrické polokoule.

Mávnutí kladivem - a jedna už tak dokonalá nebyla. Další mávnutí, a druhá popraskala jako sklo, vystihl přesně její krystalickou strukturu.

Uplynulo několik hodin, než se k smrti unaven vrátil k odjištěné raketě. Přinutil se ke klidu a s největší opatrností ji zneškodnil. Zakrátko se ani její dvě stříbřité polokoule nedaly použít. V bunkru nezůstala jediná použitelná raketa - zato se tu po podlaze povalovalo obrovské jmění v podobě toho nejčennějšího a nejzhubnějšího kovu, jaký existuje.

Johnny přelétl očima tu smrtonosnou hmotu. "Do skafandru, hochu, a ven," řekl nahlas. "To jsem zvědav, co řekne Towers."

Zamířil ke stojanu s nářadím, aby uložil kladivo. Když míjel geigera, přístroj divoce zaječel.

Plutonium má na geigera stěží nějaký vliv, ale sekundární záření z něho ano. Johnny pohlédl na kladivo, pak ho přistrčil ke geigeru. Geiger se rozburácel.

Rychle kladivo zahodil a rozběhl se zpátky ke svému skafandru.

Když míjel geigera, ozvalo se znovu tikání. Prudce se zastavil.

Přiblížil k němu jednu ruku. Tikání přerostlo v nepřerušovaný řev. Aniž se pohnul, sáhnul do kapsy a vytáhl svůj indikátor.

Indikátor byl od jednoho konce k druhému úplně černý.

3.

Plutonium se v těle rychle dostává do kostní dřeni, s tím se nedá nic dělat. S postiženým je konec. Neutrony pronikají tělem, ionizují tkáň, přeměňují atomy v radioaktivní izotopy, ničí a zabíjí. Smrtelná dávka je neuvěřitelně malá: stačí desetina velikosti zrnka kuchyňské soli - takové nic se může dostat do těla nejneopatrnějším škrábancem. Během historického Projektu Manhattan se okamžitá amputace považovala za jedinou možnou první pomoc.

To všechno Johnny věděl, ale už ho to netrápilo. Seděl na zemi, kouřil cigaretu, co mu zbyla, a přemýšlel. Vybaloval si události, které se během jeho dlouhé hlídky odehrály.

Vyfoukl obláček kouře na geigera a nevesele se usmál, když uslyšel, jak přístroj hlasitěji zatikal. Ted' už měl "horký" i dech - předpokládal, že místo oxidu uhličitého vydechuje uhlík -14. Nezáleželo na tom.

Ted' už nemělo význam vzdát se, ani by takovou radost Towersovi neudělal. Tuto hlídku skončí tady. Kromě toho tím, že bude nadále předstírat, že jedna hlavice je připravena k odpálení, by jim mohl zabránit, aby se dostali k materiálu, z něhož se hlavice vyrábějí. To by se později mohlo stát významným.

Nepřekvapilo ho, když zjistil, že si nepřipadá nešťastný. V tom, že člověk nemá vůbec žádné starosti, je něco příjemného. Bolest necítil, špatně mu nebylo a dokonce už ani hlad ho netrápil. Po fyzické stránce se dosud cítil dobře a v jeho duši panoval klid a mír. Byl mrtev - věděl, že je mrtev - ale ještě nějaký čas bude schopen chodit a dýchat a vidět a cítit.

Dokonce ani opuštěný nebyl. Nezůstal sám, byli tu s ním jeho kamarádi - kluk s prstem v mříži kanálu, a taky plukovník Bowie, který byl tak nemocen, že se nemohl ani pohnout, ale který se dožadoval, aby ho přes bitevní linii nesli, umírající kapitán z Chesapeake, dosud s nesmrtelnou výzvou na rtech, a Rodger Young se zrakem upřeným do temnoty. V přítomí bunkru se shromáždili kolem něj.

Samozřejmě že nechyběla Edith. Byla tím jediným člověkem, na kterého vždy myslel. Kéž by jí viděl lépe do obličejů. Zlobila se? Nebo byla pyšná a šťastná?

Pyšná, ale smutná - ted' na ni viděl lip a dokonce cítil její ruku. Držel ji bez pohnutí.

Za chvíli mu cigareta dohořela až k prstům. Naposledy potáhl, kouř vyfoukl na geigera a zahodil ji. Byla poslední. Sebral několik nedopalků a z círu papíru, který našel v kapse, si umotal ještě jednu. Opatrně ji zapálil a znovu se posadil, aby čekal, až se opět ukáže Edith. Byl velmi šťastný.

Dosud se opíral o plášť rakety, vedle něj ležela vyhaslá poslední cigareta, když se znovu ozval reproduktor. "Johnny? Hej, Johnny! Slyšíš? Tady je Kelly. Je po všem. Přistál Lafávette a Towers si prohnal kulku hlavou. Johnny? Odpověz."

Když otevřeli vnější dveře, muž, který vstupoval první, nesl na dlouhé žerdi před sebou geigera. Na prahu se zastavil a kvapně vycouval. "Haló, šéfe!" zvolal. "Raději sežeňte nějaký manipulátor... hm, a taky olověnou rakev."

Malé lodi s jejím doprovodem to trvalo čtyři dny, než se dostala na Zemi. Čtyři dny, kdy celá planeta očekávala její přílet. Všechny televizní stanice zrušily normální program a vysílaly nekonečné rekviem - Smuteční pochod od Saula, motivy z Valhaly, Cestu domů a Přistávací orbitu, píseň Patroly.

Všech devět lodí přistálo na kosmodromu v Chicagu. Dálkově řízený tahač vyložil z malé lodi ozdobenou rakev, poté loď doplnili palivem a odpálili po únikové dráze, aby se už nikdy nemohla použít k něčemu méně významnému.

Za zvuků smutečního pochodu se tahač vydal do města v Illinois, kde se poručík Dahlquist narodil. Tady rakev uložili na podstavec obehnaný zábradlím, které zajišťovalo bezpečný odstup. Kosmická pěchota se skloněnými zbraněmi a hlavami u ní držela stráž a vně tohoto kruhu se tísnily davů. A dál znělo rekviem.

Dlouho, dlouho poté, co hromady květin zvadly a uplynulo dostatek času, rakev obložili mramorem tak, jak ji vidíte dnes.

Henry Kuttner

Kasička

Ballardovi kradli diamanty rychleji, než je stačil vyrábět Pojišťovací společnost před ním zavíraly dveře, zatímco detektivní agentury nabízely své drahé služby. Diamanty se však ztrácely dál, takže platit detektivy znamenalo jen další peníze vyhozené oknem.

Takhle to dál nešlo. Ballardovo jmění bylo založeno na diamantech, jejichž hodnota byla v nepříímém poměru k množství jejich výskytu. Budou-li krádeže tímto tempem pokračovat, za deset let budou kvalitní modrobílé diamanty téměř bezcenné.

"To, co potřebuji, je perfektní trezor," poznamenal Ballard a upil ze sklenky likéru. Upřeně pohlédl na Joe Gunthera sedícího naproti němu.

Gunther se mime usmál. "To tedy máte pravdu."

"Vy jste technik. Vymyslete něco. Zač vás vůbec platím?"

"Platíte mne za to, že umím vyrábět diamanty, a že to tajemství nikomu neprozradím."

"Nemám rád lenochy," bručel Ballard. "Pokud vím, byl jste nejlepší absolvent Institutu v roce 1990. Co jste od té doby vůbec kloudného dělal?"

"Užíval si života," usmál se Gunther. "Proč bych si měl namáhat mozek? Za to, že vyrábím diamanty, dostanu od vás vše, co potřebuji. Po čem vlastně člověk touží? Po svobodě, bezpečí a možnosti uskutečnit všechny své vrtochy. To vše mám díky tomu, že se mi poštěstilo najít návod, jak vyrobit kámen mudrců. Cain, k vlastní škodě, nedomyšlel možnosti svého patentu. Jeho škoda- můj zisk."

"Kdybyste raději držel hubu," znechuceně poznamenal Ballard.

Gunther se shovívavě usmál. Rozhlédl se po velké, přepychově zaffzené jídelně. Byl poněkud opilý a jeho černý, splihlý vlas mu spadl do čela. Hubená, ostře řezaná tvář nabyla poněkud výsměšného výrazu.

"Nikdo nás tu neslyší. Rád mluvím, zejména když jsem přesvědčen, že jsem právě tak významnou veličinou jako vy, což ve mně vzbuzuje příjemný pocit blaha."

"Tak klidně mluvte dál. Až skončíte, budu zase pokračovat já."

Gunther se napil whisky.

"Jsem hedonista, a navíc s vysokým inteligenčním kvocientem. Po univerzitě jsem hledal nejlepší způsob, jak se uplatnit, aniž bych se přitom příliš namáhal. Něco vymýšlet od samého počátku považuji za ztrátu času, takže nejlepší způsob, jak se vyšvihnout, je přidat něco navíc k tomu, co je již vymyšleno. Proto jsem zašel na patentní úřad a dva roky jsem procházel záznamy. Hledal jsem něco, co by se vyplatilo, až jsem narazil na Cainův vzorec. Ten člověk vůbec nevěděl, na co vlastně přišel. Myslel si, že objevil novou termodynamickou teorii, a nikdy si neuvědomil, že pouhou nepatrnou úpravou své teorie by dospěl k vzorci pro výrobu umělých diamantů."

Ballard se ušklíbl. "Už jste skončil?"

"Ano."

"Mne jen zajímá, proč každý měsíc opakujete stále totéž."

"Abych vám to důkladně připomněl. Jsem si jist, že byste mne nejraději zabil, aby vaše tajemství bylo v absolutním bezpečí. Domnívám se, že si vymýšlíte a zase zavrhuje tolik způsobů, jak se mne zbavit, že začínáte ztrácet soudnost. Musíte si však

uvědomit, že v tom pffpadě se formule dostane na veřejnost a každý si pak bude moci vyrobit tolik diamantů, kolik bude chtít. Co se pak stane s vámi a s vaším jméním?"

Ballard napřímil v křesle své mohutné tělo, přivřel oči a mohutné, pěstěné ruce založil do týla. Chladně pohlédl na Gunthera.

"Náš vztah je jakýsi druh symbiózy. Víím, že budete mlčet, protože umělé diamanty jsou i pro vás zárukou blahobytu. Vše ostatní - úvěry, hotovost, cenné papíry - to vše může za současných ekonomických podmínek ztratit hodnotu. Diamanty jsou však vzácné, a já chci, aby takové zůstaly i nadále. Proto ty krádeže musí jednou provždy přestat. To musí nakonec být i váš zájem."

"Pokud někdo vyrobí trezor," podotkl Gunther, "někdo jiný vždy přijde na způsob, jak se do něj dostat. Přece znáte tu celou historii. Kdosi vynalezl kombinační zámek, a hned nato někdo jiný zjistil, že pouhým odposlechem, jak do sebe zapadají stavítka zámku, je možné najít kombinaci, která umožňuje trezor otevřít. Když zámek zlepšili tak, aby zapadání bylo nehluché, použil se stetoskop. Byl objeven časový zámek - odpovědí byl nitroglycerin. Zesílily se stěny a spoje - použil se termit. Nebo kdosi odmontoval číselník, dal pod něj kus uhlového papíru, číselník opět zasadil, a když se druhý den vrátil, měl kombinaci na uhlovém papíru. Dnes se používá rentgenu a vývoj stále pokračuje."

"Přesto je možné vyrobit dokonalý sejf," namítl Ballard.

"Jak?"

"Jsou dvě možnosti. První je pevně uzavřít diamanty do absolutně nedobytné pokladny."

"Nic takového neexistuje."

"Druhý způsob je nechat je zcela volně a dát je hlídat několika muži, kteří je nespustí s očí."

"To jste přece už zkusil. Muži byli zneškodněni plynem. Podruhé se mezi hlídače dostal chlapík převlečený za detektiva, kterému se podobal tak, jako by mu z oka vypadl."

Ballard líně vztáhl ruku a vzal si olivu.

"Když jsem byl ještě chlapec, měl jsem pokladničku v podobě prasátka. Mince jsem sice viděl, protože byla skleněná, ale nemohl jsem je vybrat, aniž bych ji rozbil. To je to, co potřebuji, a navíc, to prasátko musí umět běhat!"

Gunther projevil zájem. "Jak to myslíte?"

"Prasátko s implantovaným pudem sebezáchovy, aby mohlo v pffpadě nebezpečí utéct. Musí být programováno na útěk jako zvířata. Existuje druh afrického jelena, který reaguje na podezřelý pohyb již předem, což je daleko lepší než následná reakce, i když ve zlomku vteřiny. Jiný příklad je liška. Může ji člověk chytit?"

"Proto používá psy a koně."

"Správně. Jenže liška utíká přes stádo ovcí, brodí se vodou, aby zmátla stopu. Mé prasátko musí umět totéž, případně ještě něco navíc."

"Zřejmě máte na mysli nějakého speciálního robota."

"Lidé z koncernu Metalman nám něco takového udělají na speciální zakázku. Představuji si, že by to byl sedm stop vysoký

robot s radioatomovým mozkiem, naplněný diamanty. Musí mít schopnost dostat se z každé situace, a to útekem. Prostě inteligentní robot."

Gunther si zamyšleně pohladil bradu.

"To je sice zajímavé, ale až na jednu věc. Koncern Metalman sice vyrobil robota s lidskou inteligencí, jenže ten byl tak velký jako celý blok městských domů. To znamená, že schopnost pohybu klesá úměrně s růstem inteligence, protože se zatím nepodařilo najít náhradu za koloidní mozkovou tkáň. Nicméně..." Začal si prohlížet nehty.

"Ano, myslím, že by to šlo," pokračoval. "Robot musí být naprogramován výhradně jedním směrem, a to je vlastní bezpečnost. Z této motivace musí být schopen vyvozovat logické závěry. To je vše, co potřebuje."

"Myslíte, že to stačí?"

"Ano, robot totiž jedná striktně logicky. Tuleně nebo jelena můžete zahnat do pasti. Nebo také tygra. Tygr slyší za sebou honce a utíká před nimi. Uvědomuje si totiž pouze toto jediné nebezpečí a na útěku spadne do jámy. Laskaje chytřejší. Vnímá nebezpečí jak před sebou, tak i za sebou. Stejně tak musí jednat i robot. Nesmí se dát slepě na útěk. Pokud je hnán ke slepé uličce, využívá logiky a uvažuje, co může být za ní."

"Podaří se mu vždy uniknout?"

"Radioatomový mozek reaguje neuvěřitelně rychle, prakticky okamžitě. Bruče, postavils mne před pěkný problém, ale myslím, že se dá vyřešit. Diamanty nacpaný robot, který se neustále prochází z místa na místo - myslím, že psychologicky to odpovídá vašim představám."

Ballard pokrčil rameny.

"Mám rád okázalost. Jako dítě jsem trpěl komplexem méněcennosti. Nyní se snažím šiji vykompenzovat. Proč si myslíte, že jsem dal postavit tento zámek? Je to vlastně jakési nabubřelé divadélko, i když jeho údržba vyžaduje spoustu služebnictva. Nejhorší, co by mne mohlo postihnout, je pocit bezvýznamnosti."

"Což ve vašem pojetí je synonymem chudoby," poznamenal suše Gunther. "Bruče, ve skutečnosti se jen opičíte. Celé to vaše ekonomické impérium jste vybudoval jen tím, že jste stále něco napodoboval. Pochybují, že jste se za celý svůj život zmohl na jedinou originální myšlenku!"

"Jak to? Co ten robot?"

"Pouhá indukce, k níž bylo cosi přidáno. Prostě jste si představil své potřeby a shrnul je. Výsledkem je robot nacpaný diamanty a vždy připravený k útěku."

Gunther se zamyslel, a pak pokračoval:

"Robot uzpůsobený jen k útěku je málo. Musí nejen utíkat, ale hlavně vždy uniknout. Musí mít zabudovaný jakýsi mechanický pud sebezáchovy. Robot musí utíkat tak dlouho, dokud je to možné, a hlavně logické. Pak se musí pokusit o záchranu jiným způsobem."

"Měl by tedy být ozbrojen?"

"Do jisté míry. Když jsme již řekli A, musíme říct i B. Ovšem potřebujeme sice pohyblivou jednotku, ale ne tank! Robotova inteligence, vycházející z pudu sebezáchovy a jeho logiky, mu musí umožnit využívat všech možností a věcí, které má k dispozici. Je třeba mu nacpat do mozku všechny možné základní údaje a on si již zařídí vše potřebné. Hned se dám do práce."

Ballard si utřel rty ubrouskem. "Tak dobře."

Gunther povstal.

"Nemyslete si, že jsem tím podepsal svůj rozsudek smrti. Jakmile totiž budete mít k dispozici nedobytný sejf, jímž bude ten robot, nebudete mne již potřebovat k výrobě diamantů. Robot jich v sobě bude mít tolik, že vám vystačí do konce života. Kdybyste mne pak zabil, váš diamantový monopol by byl v bezpečí, protože nikdo kromě mne nezná způsob výroby umělých diamantů. Robota sice zhotovím, ale současně učiním

některá opatření, která zaručují mou bezpečnost. Jedním z nich je skutečnost, že onen vzorec v patentním úřadě není uveden jako Cainův, a také se nejedná o termodynamický jev."

"To vím," přikývl Ballard. "Ověřil jsem si to, aniž jsem řekl svým detektivům, oč se vlastně jedná, takže číslo patentu je vašim tajemstvím."

"Správně. Pokud jím zůstane, jsem v bezpečí. Dále jsem zařídil, aby v případě mé smrti byl vzorec zveřejněn, takže mnohým lidem se potvrdí jejich podezření. Kolují totiž pověsti, že vaše diamanty jsou falešné, jenže to nelze dokázat. Dokonce znám chlapíka, který se o to usilovně pokouší."

"Ffoulkes, že?"

"Ano. Bernard Ffoulkes z Mercantile Alloys. Nenávidí vás nejméně tak, jako vy jeho, jenže vy jste mocnější než on. Kdyby mohl, s radostí by vás rozdrtil!"

Ballard povstal. "Dejte se do práce, aby robot byl hotov, než dojde k další krádeži!"

"Říkáte, že Metalman vyrábí pro Ballarda robota nacpaného diamanty?"

Berny Ffoulkes upřeně pohlédl na svého sekretáře Dangerfielda. "Zatracená nafoukanost!"

Dangerfield pokrčil rameny a mlčel.

"Jak má být velký?"

"Sedm stop."

"Hm. A navíc vycpaný diamanty. Kolik jich v něm může být? Jistě že hodně. Doufám, že robota nenaprogramoval, aby chodil po zámku a volal 'Ať žije Ballard!'"

Ffoulkes vstal od stolu a začal se procházet po místnosti, bruče si při tom jako přerostlý komár. Byl to ryšavý, naplešatělý mužik s vráscitým, nakyslým obličejem. Po chvíli se zastavil a vyjel na Dangerfielda: "Připravte vše, abychom ho mohli zmačknout. Denně sledujte realizaci všech opatření. Naplánujte globální ekonomické akce, abychom po Ballardovi mohli skočit hned, jakmile se něco bližšího dozvíme!"

Dangerfield na to neřikal nic, jen tázavě zvedl obočí.

Ffoulkes si toho všiml. Přistoupil k němu a zlostně zasyčel: "Mám vám snad sám udělat harmonogram jak na to? Vždy, když jsme již měli Ballarda v hrsti, pokaždé se z toho nějak vykroutil. Nějak si obstaral další půjčky, oběhal pojišťovny - a hlavně ty jeho zatracené diamanty! Teď je ale v situaci, kdy žádná finanční instituce s ním nechce mít nic společného, takže mu zbývají jen diamanty, ale jejich zdroje přece nemohou být nevyčerpatelné - ledaže by je vyráběl uměle. Pokud pro to budeme mít důkaz, je ztracen. Chápete to?"

Dangerfield váhavě přikývl.

"V tom robotu musí být spousta diamantů," uvažoval Ffoulkes. "Zařídíme, aby byly ukradeny, a pak hned udeříme!"

Dangerfield se nadále tvářil pochybovačně.

"Tak dobře, myslíte si, že se to nepovede. Nesmíme však povolit. Do zdi se musí bít tak dlouho, dokud nepadne. Jakmile docílíme, aby se stal insolventním, je s ním konec. V každém případě se o to musíme pokusit. Připravte generální ofenzívu - dluhopisy, cenné papíry, akcie veřejných podniků, zemědělské účasti, kovoprůmysl - prostě vše. Ballarda musíme přinutit, aby pro záchranu svých cenných papírů kupoval tak dlouho, až už nebude moci pokračovat. Zajistěte podporu našich příznivců a chlapcům vyplatě peníze!"

Dangerfield udělal palcem a ukazováčkem kolečko a beze slova vyšel z místnosti. Ffoulkes se za ním díval a křivě se usmíval.

Byla to doba růstu a poklesu, nestabilní ekonomiky a nesmyslně proměnných veličin, ale základem zůstávala pracovní doba. Jenže co se v teorii jevílo jako efektivní, v praxi vypadalo jinak. Pracovní doba promítnutá do nestabilních

sociálních poměrů nabyly fantastických forem, k čemuž přispěla i věda.

Vláda a věda byly ochromeny mocí průmyslových gigantů, sice samostatných, nikoli však soběstačných. Jejich sémantici a propagandisté lidem štědře servirovali opojná hesla - vše bude lepší, až Ballard, nebo Ffoulkes, či All-Steel, popřípadě Unlimited Powers, získají nadvládu.

Mezitím dobře placení technici jednotlivých loupeživých baronů pilně házeli klacky do soukolí mašinérie svých protivníků. Byla to doba předcházející vědecké revoluci, v níž stejně tak jako v průmyslové revoluci docházelo k rychlému posuvu všech ekonomických hodnot. Prestiž All-Steelu závisela hlavně na Hallwellově metodě, ale technici z Unlimited Powers objevili nový, efektivnější způsob výroby, který Hallwellovu metodu zcela vytlačil.

Společnost All-Steel byla těžce postižena. Po určité době však vytáhla na světlo dosud tajné patenty a využila je ku svému prospěchu. To zase otrásl Ffoulkesem. Nové patenty All-Steelu automaticky snížily hodnotu jeho gatunských obligací, podléhajících zákonu nabídky a poptávky.

Každá společnost se snažila zaskočit svou konkurenci, ale všechny chtěly vládnout. Zoufale se čekalo na spásný den, kdy nějakým zázrakem ekonomický chaos pomine a vše bude řídit jakási centrální moc. Pak prý nastane skutečná Utopie.

Zatím však ekonomické struktury rostly jako babylonské věže a konec jejich růstu byl v nedohlednu. Současně s nimi rostla i zločinnost, která byla často vhodnou zbraní. Znovu vyvstal systém tak zvaného "ochranářství". All-Steel platil Donnersovu gangu, aby se nepletl do oblasti jejího zájmu. Pokud by se tato banda zaměřila na zločiny, které by oslabovaly Ffoulkese či Ballarda nebo Unlimited Powers, tím lépe pro All-Steel. Spektá-

kulární zločiny měly totiž v důsledku pokles nepřátelských akcí, které budou nabízeny, ale nikdo o ně nebude mít zájem, takže budou automaticky klesat dál.

Pokud někdo klesl až na dno, byl ztracen. Jeho majetek připadl dravým vlkům a on sám byl považován za příliš nebezpečného, než aby mu bylo umožněno znovu získat moc. "Vae victis!"

Robot byl bezpohlavní. Měl však podobu muže, takže ani Ballard ani Gunther ho neoznačovali zájmenem "to". Metalman Products odvedli výbornou práci a Gunther ji ještě vylepšil.

Robot jménem Argus byl dopraven na zámek ke konečné úpravě. Byla to symetrická postava naplněná diamanty. Měla podobu rytíře sedm stop vysokého, ve zlatém brnění, zlatých botách a zlatých rukavicích, které sice vyhlížely neohrabaně, ale bylo v nich množství miniaturních zařízení, nahrazujících citlivé koncečky nervů. Místo očí měl speciálně upravené diamantové čočky, takže jeho jméno Argus bylo zcela oprávněné.

Byla to nádherná postava, jako vystřižená z dávného bájesloví. V záři slunečního světla se podobal spíše Apollónovi než Argusovi. Dokonce se zdál být bohem, který zasypal Danae zlatým deštěm.

Gunter se při jeho konečné úpravě dost zapotil. Při práci měl kolem sebe rozloženu spoustu nákresů a psychologických diagramů vycházejících z mentality zvířat, jejichž jedinou obranou je útek. Základem všeho byl pud sebezáchovy, který byl v každé situaci rozhodujícím faktorem. Robot jím byl v dostatečné míře vybaven.

"Nikdo ho nemůže chytit," konstatoval spokojeně Ballard, prohlížeje si Arguse.

"Jak by také mohl," odsekl Gunther. "Automaticky nachází nejlogičtější řešení nastalé situace a okamžitě se přizpůsobuje

jejím změnám. Logika a okamžité reakce z něho činí dokonalý stroj uzpůsobený k účtu.

"Naprogramoval jste mu také běžnou rutinu?"

"Samozřejmě. Dvakrát denně bude procházet celým zámkem, ale nikdy z něj nevyjde. To je důležité, protože venku by mu mohli nastražit nějakou důmyslnou past. I kdyby se podařilo zámek obsadit, Arguse se nikdy nezmocní. V zámku je spousta poplašných zařízení, takže by jej mohli obsadit jen na velmi krátkou dobu."

"Jste si jist, že nechat ho pobíhat po zámku je dobrá myšlenka?"

"Sám jste to přece navrhl. Navíc bude Argus atrakcí pro hosty. Pokud by se při procházce dostal do nebezpečné situace, buďte jist, že ji zvládne."

Ballard pohládl diamanty zdobící Argusovo zlaté brnění.

"Nejsem si tak zcela jist Co když dojde k nějaké sabotáži?"

"Diamanty jsou velmi odolné a snesou mimořádně vysokou teplotu. Pod zlatými pláty je navíc pevná izolační vrstva odolná proti kyselinám, sice ne na dlouho, ale to postačí, aby Argus mohl odpovídajícím způsobem reagovat. Důležité je, že nikdo nemůže Arguse zastavit, aby ho pak mohl v klidu zničit. Může ho třeba napadnout plamenometem, ale na jak dlouho? Stačí vteřina a Argus uteče."

"Pokud se mu to podaří," poznamenal Ballard pochybovačně.

"Co když ho nějak zaskočí?"

"Vyhne se rohům a slepým uličkám. Jeho radioatomový mozek funguje perfektně. Je to myslící stroj programovaný na sebezáchovu."

"Hm."

"Navíc je silný, na to nezapomínejte. To je důležité. Je schopen rozervat ocelové pláty, pokud bude mít možnost opřít se, aby mohl páčit. Není však žádný buldozer, to by nemohl být tak pohyblivý. Podléhá sice normálním fyzikálním zákonům, je však nesmírně adaptibilní, mimořádně silný, a hlavně je schopen superychlých reakcí, takže je prakticky nezranitelný. Jen my dva jsme schopni ho zastavit."

"Doufám, že máte pravdu."

Gunther pokrčil rameny. "Robot je připraven. Můžeme se do toho dát!"

Odpojil drát od zlaté přilby.

"Asi minutu potrvá, než se uvede v činnost automatický kontrolní systém."

"Ted!"

Obrovská postava se pohnula. Na gumových podrážkách se vzdalovala tak rychle, že se její nohy téměř nepostřehnutelně kmitaly. Pak se opět zastavila.

"Stáli jsme u něho příliš blízko, takže sebezáchranný pud ho přinutil, aby se vzdálil," vysvětloval Gunther. "Reaguje totiž na vlny vysílané našimi mozky, pokud jsme blízko. Takže nyní vám předávám vaši kasičku!"

Mírný úsměv rozjasnil Ballardovy rysy. Popošel k robotu.

Robot ucouvl.

"Rekněte heslo!"

"Není všechno zlato, co se třpytí!" Ballard téměř zašeptal a kráčel k robotu. Ten však ustoupil až do protějšího kouta.

Než se překvapený Ballard vzpamatoval, ozval se Gunther: "Mluve hlasitěji!"

"Co když mne někdo nepovolaný uslyší?"

"Žádný strach. Prostě změníte heslo. Když bude robot stát přibližně se k němu a nové heslo mu pošeptáte."

"Není všechno zlato, co se třpytí!" Tentokrát Ballard téměř zařval.

Robot zůstal stát. Ballard k němu přistoupil, stiskl skrytý knoflík na robotově přilbě a zašeptal: "Tyto perly jsou její oči."

Znovu stiskl knoflík a robot odběhl. Když Ballard nové heslo opakoval, zastavil se.

"Výborně, funguje to!"

"Pro heslo nepoužívejte příliš známé fráze," upozornil ho Gunther. "Co když někdo z hostů začne citovat Shakespeara!"

Ballard celou proceduru zkusil znovu.

"Jaké to světlo se line oním oknem! Já jsem přišel pohřbít Caesara. Je to čas pro všechny dobré lidi."

"To už nikdo ani náhodou neřekne," ušklíbl se Gunther. "Je to dobré. Tak a teď půjdu a dám si bene. Potřebuji se odreagovat. Napište mi šek."

"Kolik?"

"Pár tisíc. Až budu potřebovat další, zavolám vám."

"Co bude se zkoušením robota?"

"To už zvládnete sám. Vše funguje, jak má."

"Tak vy padněte."

Gunther se sardonicky pousmál a odešel.

Za hodinu poté přistálo aerotaxi na střeše jednoho newyorského mrakodrapu. Vystoupil z něj Gunther, provázený dvěma robustními osobními strážci. Od té doby, co byl jeden jeho kolega unesen konkurencí, neměl v úmyslu se vystavovat jakémukoli nebezpečí.

Zatímco platil taxikáři, oba jeho průvodci pohlédli na své zápěstí a stiskli černý knoflík na náramcích. Každých pět minut totiž hlásili, že vše je v pořádku. Jedno z Ballardových informačních center signál zachytilo a konstatovalo, že se nic mimořádného neděje, takže není třeba vyslat bleskový záchranný oddíl.

Bylo to komplikované, ale účinné. Denně se měnil kód, takže nebylo možno jej zneužít. Z časového hlediska bylo stanoveno, že během první hodiny bude hlášení vysíláno každých pět minut, druhou hodinu každých osm a třetí hodinu každých šest. V případě akutního nebezpečí detektivové vyslali okamžitě zvláštní signál.

Tentokrát to však nevyšlo. Když všichni tři vstoupili do výtahu, Gunther nařídil sjet do Fontánového salonu a olízl si rty v blahém očekávání. Dveře se zavřely a když výtah sjížděl závrtnou rychlostí dolů, zaplavil jeho malý prostor uspávací plyn. Jednomu z detektivů se sice podařilo včas stisknout své poplašné zařízení, ale ještě než se výtah zastavil v suterénu, byl i on v bezvědomí.

Když se Gunther probral, zjistil, že je pevně připoután ke kovové židli. Místnost byla bez oken. Na jeho tvář dopadalo ostré světlo reflektoru. Zamrkal slepenými víčky a přemýšlel, jak asi dlouho byl v bezvědomí. Zamračeně natočil ruku tak, aby viděl na náramkové hodinky.

Za reflektorem stáli dva muži. Jeden z nich měl bílý lékařský plášť, druhý byl malý, ryšavý mužík s ostrou krysí tváří.

"Nazdar Ffoulkesi," řekl konverzačním tónem Gunther.

"Díky, žeš mi zabránil, abych se dnes pořádně opil."

Mužík se uchechtl. "Konečně se nám to podařilo. Trvalo dlouho, než jsme se zbavili Ballardových hlídacích psů!"

"Co je dnes za den?"

"Středa. Byl jste v bezvědomí plných dvacet hodin."

Gunther se zamračil. "Tak rekněte, co ode mě chcete!"

"Hned začnu. Jsou Ballardovy diamanty umělé?"

"Proč to chcete vědět?"

"Pokud mi pomůžete podrazit Ballarda, dostanete ode mne vše, co si budete přát"

"To si netroufám. Kromě toho nemám záruky, že dodržíte své slovo. Jakmile promluví, mohl byste mne zabít. Bylo by to jen logické."

"Použijeme tedy scopolamin."

"Jsem proti němu imunizován."

"Přesto to zkusíme. Lestere!"

Muž v bílém plášti přistoupil ke Guntherovi a zkušeně mu vbodl do paže injekční jehlu. Po chvíli pokrčil rameny.

"Scop nezabírá, pane!"

"Tak vidíte," usmál se Gunther.

"Co kdybychom začali s mučením," uvažoval Ffoulkes.

"Nemyslím, že byste se toho odvážil. Za vraždu a mučení se automaticky dává trest smrti."

Mužik začal nervózně přecházet po místnosti.

"Umí také Ballard vyrábět umělé diamanty, nebo to dovedete jen vy?"

"Pokud je mi známo, tak je vyrábí Modrá víla pomocí kouzelné hůlky."

"Jak si přejete. Zatím tedy nepřistoupíme k mučení, ale použijeme nátlaku. Dostanete dost jídla a pití, ale zůstanete tady, dokud nepromluvíte. Za nějaký čas vám to bude zde připadat zatraceně nudné."

Gunther mlčel. Muži odešli a hodiny ubíhaly.

Lékař v bílém plášti přinesl jídlo a spoutaného zajatce obratně nakrmil. Když odešel, Gunther pohlédl na hodinky. Začal být nervózní.

Když hodinky ukazovaly 9.15, přinesli další jídlo. Gunther vyčkal, až lékař odešel, a z rukávu vytáhl ukradenou vidličku. Doufal, že si toho zatím nikdo nevšimne.

Za její pomoci v několika minutách zjistil konstrukci židle a její elektrické zapojení. Pokud se mu podaří způsobit krátké spojení...

Nebylo to nijak těžké, i když měl spoutané ruce. Nyní již věděl, kudy vedou dráty. Po chvíli se zablesklo a Gunther záupně bolestí. Špičky prstů měl sice popálené, ale ruce a nohy byly volné.

Vstal a znovu pohlédl na hodinky. Zamračeně přecházel místností, až našel, co hledal. Stiskl tlačítko mechanismu okna, panel ve zdi se odsunul a za ním bylo vidět svítící newyorské mrakodrapy.

Znepokojeně pohlédl ke dveřím. Pak otevřel okno a vyhlédl ven. Pod ním sice byla závratná hlubina, ale také široká římsa. Protáhl se oknem a ručkoval napravo, až dosáhl dalšího okna.

Bylo zavřené. Váhavě pohlédl dolů, kde byla další římsa, ale sestoupit k ní bylo příliš nebezpečné. Ručkoval tedy nalevo k sousednímu oknu. Bylo rovněž zavřené.

Další okno však bylo otevřené. Gunther do něho nahlédl. Byla tam sice tma, ale rozeznal velký psací stůl a na něm odlesk skříňky videofonu. Vlezl dovnitř a pohlédl znovu na hodinky. Pak na videofonu vytočil číslo.

Na obrazovce se objevila mužská tvář. Gunther řekl pouze: "Hlásím, že je-vše v pořádku," a zavěsil.

Náhle zaslechl tiché cvaknutí. Rychle, zavolal Ballardovo číslo, ale místo něho se ozvala jeho sekretářka.

"Kde je Ballard?"

"Není přítomen, pane. Mohu..."

Gunther si náhle vzpomněl na tiché cvaknutí a zbledl. Rychle přerušil spojení - a v té chvíli je zaslechl znovu.

Zaklel. Vrátil se k oknu, vylezl a konečky prstů se zachytil o okenní rám. Pustil se a dopadl na římsu o patro níže. Zapotácel se, ale zachytil se, i když si seděl kůži na prstech.

Prokopl okno a za řinčení skla se vrhl po hlavě dovnitř. V místnosti však nebyl žádný videofon. Zamířil tedy ke dveřím, temně se rýsujícím v pozadí pokoje. Otevřel je, prošel jimi a našel, co hledal. Rozsvítil lampu a prohledal pokoj, aby se přesvědčil, že tu na něho není připravena nějaká past. Pak vytočil stejné číslo jako předtím.

Nikdo se neozval.

Gunther znovu zaklel. Po chvíli volání opakoval, ale opět bezvýsledně. Ve chvíli, kdy pokládal sluchátko, vstoupil do místnosti muž v lékařském plášti a prostřelil mu hlavu.

Muž, maskovaný jako Ffoulkes, si ze tváře setřel mejkap. Vzhlédl, když do místnosti vstoupil muž v lékařském plášti.

"Je to vyřízeno?" "Ano. Můžeme jít."

"Vystopovali, kam Gunther volal?" "To není už naše záležitost. Jdeme!"

Šedovlasý muž, pevně připoutaný k židli, zaklel, když mu injekční jehla pronikla kůží. Ballard počkal asi minutu, pak pohlédl na dva strážce stojící za ním.

"Vypadněte!"

Když odešli, Ballard se otočil ke svému zajatci: "Gunther se vám měl každý den hlásit. Kdyby se neozval, měl jste uveřejnit určitou zprávu, kterou vám dal do úschovy. Kde je?"

"Nejdříve mi řekněte, kde je Gunther!" Šedovlasý muž mluvil nezřetelně a zadržoval, jak scopolamin začínal působit.

"Gunther je mrtev. Zařídil jsem, aby jeho volání bylo odposloucháváno a příjemce vystopován. Řeknete mi konečně, kde je ta zpráva?"

Po dlouhém výsledku Ballard odšrouboval nohu od stolu a z dutiny vytáhl tenký, pečlivě zabalený magnetonový pásek.

"Víte, co v něm je?"

"Ne! Ne! Ne!"

Ballard šel ke dveřím a řekl strážcům:

"Zabijte ho!"

Vyšel ven a vyčkal, dokud neuslyšel tlumený výstřel. Hluboce si oddechl. Konečně je nezranitelný!

Barney Ffoulkes zavolal svého tajemníka.

"Doslechl jsem se, že Ballardův robot je už hotov. Zahajte akci a zmáčkněte ho. Přinutěte ho, aby likvidoval. Donnerovým chlapcům řekněte o tom robotu!"

Dangerfield jako obvykle mlčel, jen palcem a ukazováčkem udělal kroužek.

. To, o čem Gunther tvrdil, že je Cainův termodynamický patent, bylo ve skutečnosti něco zcela jiného, jak nakonec vyplynulo při prozkoumání magnetofonové pásky. Byl to McNamarův torzní proces - patent číslo R-735-V-2.

Ballard si to pečlivě vštípl do paměti. Tentokrát tajemství nebude s nikým sdílet. Považoval se za dostatečně schopného vědce, aby některé drobné detaily zvládl sám, zejména když Guntherovo zařízení na výrobu diamantů bylo převezeno do zámecké laboratoře.

Ballard se ihned dál do práce, ale brzy narazil na překážku, i když nebyla nepřekonatelná. Původní McNamarův vzorec totiž nebyl zaměřen na výrobu diamantů. Byla to metoda, jak vyvolat ve hmotě určité elektronové změny a pomocí torze změnit její fyzikální strukturu. Gunther McNamarův vzorec pouze převzal a aplikoval jej na uhlík, jehož krystalickou formou je diamant.

Ballard si byl jist, že dokáže totéž, i když to bude vyžadovat určitý čas. Proces zvládl přesně za dva týdny, protože když znal postup, ostatní už byla jen rutinní práce.

Daleko horší byla však jiná komplikace. Závěrečná fáze výroby trvala téměř měsíc. Pokud byl reaktor otevřen dříve, byl v něm místo diamantů pouze čistý uhlík. Pro překonání tohoto mezidobí měl Gunther vždy určité množství diamantů v rezervě, jenže tato zásoba byla použita pro náplň robota.

Ballard si sedl a přemýšlel. Nakonec dospěl k názoru, že tento kritický měsíc nějak překoná.

Mezitím však Ffoulkes tvrdě udeřil. Proti diamantovému králi vyvolal propagačně-pomlouvačné kampaně, přišel s novými patenty a vynálezy, jimiž způsobil problémy v Ballardových ostatních činnostech - prostě dělal vše, co by Ballarda ekonomicky poškodilo. Jeho akcie klesaly, v závodech a dolech se stávkovalo. Náhlá občanská válka srazila hodnotu některých Ballardových afrických papírů na minimum. Začalo se tvrdit, že se jeho impérium rozpadá.

Za každou cenu bylo nutno vydržet alespoň měsíc, než bude vyrobena nová várka diamantů. Ballard této situaci čelil rozprodáváním své stále se zmenšující rezervní zásoby, kupoval za nejnižší ceny a ucpával trhliny kde se dalo. Prostě využíval taktiky, která se mu v minulosti vždy osvědčila.

Jeho okázalé sebevědomí mělo dočasný úspěch, ale ne na dlouho. Ffoulkes neustával v útocích a bil stále tvrději, takže Ballardovi zbyla už jen jediná naděje - za každou cenu vydržet do konce měsíce. Pak bude mít dost diamantů, aby si mohl opět upevnit svou pozici. Mezitím...

Donnerova banda se pokusila Arguse ukrást, ale podcenila jeho schopnosti. Argus prchal z místnosti do místnosti, spouštěl poplašná zařízení a ani kulky ho nezastavily. Nakonec Donnerovci uznali, že úkol je nad jejich síly, a dali se na ústup ještě dříve, než na místo dorazila policie.

Nezdařený pokus Donnerova gangu přivedl Ballarda na novou myšlenku. Byla by sice škoda robota poškodit, ale později mu mohou být diamanty vráceny. Na co jiného je banka, než aby byla útočištěm v kritických situacích?

Vzal si plátněný vak, zašel do místností, kde byl robot, a pečlivě za sebou zavřel dveře.

Argus tam stál nehybně, ale zdálo se, že v jeho diamantových očích je jakýsi škodolibý výraz. Ballard zarmouceně potřásl hlavou a pevným hlasem řekl:

"Jaké to světlo se line oním oknem..."

Když dokončil tuto kódovou slátaninu, chtěl přistoupit k robotu. Ten však ucouvl. Ballard netrpělivě opakoval heslo, tentokrát podstatně hlasitěji. Kolika decibelů je třeba, aby robot reagoval? Asi hodně.

Argus však stále ustupoval, i když Ballard řval z plna hrdla. V té chvíli začal fungovat Argusův sebezáchranný mechanismus. Automaticky se zapojilo poplašné zařízení a zámek pronikl ohlušující jakot sirény.

Ballard si všiml, že z otvoru Argusova brnění vyčnívá malá obálka. Sáhl po ní, ale robot ustoupil.

Ballard ztratil trpělivost. Začal robota honit z rohu do rohu, ale ten se stále držel v bezpečné vzdálenosti. Závod nakonec vyhrál, protože byl neúnnavný, zatímco zadýchaný Ballard otevřel dveře a běžel pro pomoc. Mezitím poplašná siréna zmlkla.

Příspěchavším sloužícím Ballard poručil, aby robota obklíčili. Kolem Arguse se začal svírat lidský kruh. Robot prostě prorazil obklíčení, bez jakékoli námahy od sebe odstrkoval útočníky a proběhl dveřmi, přičemž prorazil mahagonovu výplň. Ballard mlčky zíral za prchající postavou.

Při nárazu na obložení vypadla robotovi obálka. Ballard ji otevřel a četl:

"Milý Bruče, nechci riskovat. Pokud nebudu denně provádět na robotovi určité úpravy, nebude reagovat na vaši kódovou větu, ale pouze na tu, kterou znám jen já. V případě, že byste mne zabil, budete mít o zábavu postaráno. Poctivé jednání se vždy vyplatí!"

S pozdravem Joe Gunther"

Ballard zlostně roztrhal list na malé kousky. Odvolal služebnictvo a šel za robotem, který stál nehybně ve vedlejší místnosti. Po chvíli se vrátil, videofonem zavolal do Chicaga a spojil se se svou rozvedenou ženou.

"Jessie?"

"Ahoj, co se děje?"

"Slyšelas o mém zlatém robotu?"

"Jistě. Můžeš si jich postavit kolik chceš, jen když mi budeš rádně platit alimenty. Říká se, že to s tebou jde s kopce. Je to pravda?"

"Zatím všim je Ffoulkes," zamručel zhnuseně Ballard. "Pokud chceš, abys dostávala i nadále alimenty, musíš mi pomoci. Chci totiž toho robota přepsat na tebe. Oficiálně ti ho prodám za dolar. Tak o něho nepřijdu, i když mi zabaví celý majetek."

"Je to tak zlé?"

"Řekl bych, že ano. Pokud mi robot zůstane, jsem z nejhoršího venku. Až bude třeba, prodám mi ho za dolar zpátky, zatím však budeme naši smlouvu držet v tajnosti."

"To znamená, že mi nedůvěřuješ."

"Nesmíš se zlobit, ale když se jedná o robota plného diamantů..."

"V tom případě ti ho prodám zpět za dva dolary. Co by to bylo za obchodní transakci, kdyby nebyla zisková! Pošli mi papíry a já je podepíšu."

Ballard přerušil spojení. Alespoň tohle je úspěch. Robot mu v každém případě zůstává a ani Ffoulkes mu ho nemůže vzít. I kdyby se před koncem měsíce finančně zhroutil, robot se svými diamanty ho vbrzku zase postaví na nohy. Nejdříve ho ale musí chytit...

Toho dne se audiofon netrhul. Lidé na něm chtěli záruky, makléři zase sdělení dolní meze, pod níž již nelze obchodovat. Ballard hekticky manipuloval se svými cennými papíry, likvidoval, pokoušel se o flotaci a snažil se získat půjčky.

Navštívili ho dva statní pánové, jejichž oborem bylo poskytovat půjčky za lichvářské úroky. Oba o robotu slyšeli a chtěli ho vidět. Ballard, potěšen jejich zájmem, jim vyhověl.

"Nač vůbec potřebujete úvěr, Bruče," zeptal se jeden z nich.

"Vždyť v něm máte spoustu peněz!"

"Jistě. Jenže se mi nechce ho rozebírat. Stačilo by, kdybyste mi pomohli do prvního..."

"Proč právě do prvního?"

"Prvního mi totiž dojde nová zásilka diamantů."

"Aha," poznamenal jeden z pánů. "On vám totiž utíká, že?"

"Samozřejmě. Jinak by nebyl zabezpečený proti loupeži."

Oba finančníci na sebe pohledu. "Můžeme se na něho podívat zblízka?"

Přistoupili k robotu. Argus ucouvl.

"Přinutit ho, aby se zastavil, je značně komplikované," řekl Ballard rychle. "Stejně tak je náročné uvést ho znovu do chodu. Jinak ty kameny, co má v sobě, jsou naprosto perfektní!"

"Jak to můžeme vědět? Vypněte elektřinu, nebo to, co ho pohání. Doufáme, že nemáte námitky, abychom se přesvědčili!"

"Ale vůbec ne! Jen je to časově náročné..."

"Nějak se mi to nelíbí," poznamenal jeden z finančníků. "Úvěr dostat můžete, ale musíme se přesvědčit, že v něm ty diamanty opravdu jsou. Takže, až budete ochotni nám je ukázat zavolejte nás!"

Odešli a Ballard dlouho tiše klel.

V rohu pokoje zamrkal videofon, ale Ballard jej nebral na vědomí. Dobře věděl, kdo a proč ho volá. Záruky...

Ballardovy rty se sevřely. Pohlédl na robota, pak se otočil na patě a zavolal svého sekretáře, jemuž vydal příslušné příkazy.

Sekretář, elegantní mladší světlavý muž se starostlivým výrazem v tváři, se dal do práce. I on vydal příslušné příkazy.

Do zámku pocházeli dělníci a technici. Ballard se s nimi radil, ale žádný z nich nebyl schopen navrhnout spolehlivou metodu, jak Arguse chytit. Přesto však byli optimističtí. Nemůže být problém robota nějakým způsobem zastavit.

"Plamenomet?"

Ballard uvažoval. Pod zlatými pláty je pancéřová slitina.

"Mohli bychom ho zaskočit a propálit mu mozek! To by ho určitě zastavilo."

"Zkuste to. Mohu si dovolit ztratit pár diamantů, které má na sobě jako ozdabu, jen když dostanu ty, co má v sobě."

Ballard sledoval, jak šest mužů s plamenomety zatlačilo Arguse do kouta. Varoval je:

"Dejte pozor, aby mezi vámi nepřeskočil!"

"Samozřejmě, pane. Hej, vy, jste připraveni? Raz - dva..."

Z úst plamenometů vyšlehly proudy ohně. Trvalo nepatrný zlomek vteřiny, než dosáhly k robotově hlavě, ale Argus byl rychlejší. Sehnul se, takže plameny ho minuly, a současně vyběhl.

z rohu. Zaječení poplašné sirény prorazil kruh mužů a vnikl do vedlejšího pokoje, kde se zastavil. Zdálo se, že se zájmem vyčkává další vývoj situace.

"Zkuste to znova," navrhl zachmuřený Ballard, i když tušil, že výsledek bude stejný.

Měl pravdu. Argusovy reakce byly okamžité, takže muži nebyli s to robota zasáhnout. Jediným výsledkem bylo zničení mnoha kusů cenného nábytku a vybavení pokoje.

Sekretář se dotkl Ballardova rukávu.

"Pane, už budou dvě hodiny!"

"Co? Ach tak. Johnsone, odvolejte ty muže. Jsou padací dveře hotovy?"

"Ano, pane."

Robot se náhle otočil a zamflil ke dveřím. Nastal totiž čas pro jeho naprogramovanou pochůzku zámek. Protože se nikdy neodchyloval od stanovené trasy, byto celkem snadné připravit mu past Ballard totiž od počátku pochyboval, že plamenomety budou úspěšné.

Spolu s Johnsonem šli za Argusem, který důstojně procházel bohatě zařízenými komnatami zámku.

"Jeho váha uvolní pero padacích dveří a on se propadne do spodní místnosti. Je možné, že by se z ní dostal?"

"Ne, pane. Stěny jsou z ocelových plátů. Musí tam zůstat."

"To je dobře," pochvaloval si Ballard.

"Je však možné, že tam bude pobíhat kolem dokola," namítl nesměle sekretář. "Jak ho zastavíme?"

"To je sice možné," připustil Ballard, "jenže ho zaliju rychle tuhnoucím betonem, z něhož neunikne. Pak jednoduše beton provrtáme a dostaneme se k němu i k diamantům."

Sekretář Jackson se mdle pousmál. Nějak měl z toho obrovitého robota strach.

"Jak velká je ta past?" zeptal se náhle Ballard.

"Deset stop."

"Zavolejte muže s plamenomety. Pokud sám do pasti nespadne, zaženeme ho tam!"

Jackson zaváhal. "Co když opět prorazí řadou mužů?"

"Ať se postaví po obou stranách pasti. Jděte na to!"

Sekretář odběhl. Ballard chodil za robotem z pokoje do pokoje, až se objevil Jackson se třemi muži s plamenomety. Ostatní se seskupili, aby robota obklíčili.

Zabočili do dlouhé, úzké chodby, v jejíž polovině byly padací dveře zakryté drahocenným bucharským kobercem. Na protější straně pasti stáli tři muži s připravenými plamenomety a sledovali blížícího se robota. Past co nevidět sklapne...

"Spusťte to, hoši!" poručil nedočkavě Ballard.

Muži uposlechli. Z ústí jejich plamenometů vytryskly proudy ohně.

Robot zrychlil krok. Ballard si uvědomil, že Argus má oči i vzadu, ale ty mu nebudou nic platné. Koberce...

Noha ve zlaté náhlenici došlápla. Robot na ni začal přesouvat svou tíhu, ale okamžitě reagoval na rozdíl mezi stabilitou podlahy a padajícími dveřmi a strnul. Ještě dříve, než se dveře propadly, přesunul těžiště svého těla, stáhl nohu zpět a zastavil se na okraji koberce. Oheň-z plamenometů mu dopadl na záda. Ballard ječel rozkazy.

Tři muži na druhé straně padacích dveří postoupili dopředu a jejich plamenomety chrlily proudy ohně. Argus se přikrčil, odrazil se a skočil.

Na to, že to byl skok z místa, to nebyl špatný výkon. Argus své pohyby ovládal s matematickou přesností. Jeho síla daleko překonávala váhu jeho zlatého těla, takže se lehce přenesl přes deset stop širokou propast. Dokonce doskočil ještě dále.

Plamenomety na něho chrlily ohnivý déšť. Argus začal utíkat. Jeho nohy se kmitaly takovou rychlostí, že je nebylo možno postřehnout. Aniž se staral o oheň na svém těle, rozrazil hradbu tří těl, která mu stála v cestě. Pak přešel do normální chůze a pokračoval v plánované obchůzce zámek.

Celou tu dobu poplašná siréna pronikavě ječela, ale Ballard si to uvědomil teprve, až zmlkla.

Pro Arguse nebezpečí pominulo. Na jeho kovovém těle se sice tu a tam objevily nepravidelné skvrny tam, kde se zlato žárem roztavilo, ale to bylo vše.

Johnson rozpačitě polkl slinu. "Tu past musel nějak vidět!"

"Spíše ji vycítil," poznamenal znechuceně Ballard. "Zatraceně! Kdybychom ho mohli na chvíli zastavit, abychom ho mohli polít rychle tuhnoucím betonem!"

O hodinu později se o to pokusili. Na robota spadl strop proložený kovovými pruty, mezi nimiž mohl pronikat beton. Ballard prostě naplnil hořejší místnost tekutým betonem, až se strop pod jeho tíhou propadl. Robot byl právě pod ním...

Jenže tam nezůstal. Vycítil rozdíl tlaku vzduchu a ihned věděl, co má dělat. Jako blesk proletěl dveřmi a unikl z místnosti, kterou za sebou zanechal v příšerném stavu.

Ballard zaklel. "Přece musí být nějaký způsob, jak ho dostat. Johnsone, zavolejte mi okamžitě Plastic Products!"

Zanedlouho seděl Ballard ve svém soukromém pokoji se zástupcem firmy Plastic Products.

"Nerozumím vám dobře. Říkáte rychle tuhnoucí cement..."

"Ano. Aby se dal stříkat z hadice a ztuhl hned, jakmile robota zasáhne. To mám na mysli."

"Dobře. Pokud má tak rychle tvrdnout, musí ztuhnout hned, jakmile přijde do styku se vzduchem. Potřebujete velmi silný tekutý cementoid, který tuhne na vzduchu během půl minuty."

"To by vyhovovalo. Kdy ho dodáte?"

"Zítřka ráno."

Druhý den ráno nahnali Arguse dojedná z velkých hal v pffzemí. Obklopil ho kruh třiceti mužů, každý s tlakovou nádobou naplněnou rychle tuhnoucím cementoidem. Ballard a Johnson v pozadí přihlíželi.

"Ten robot je velmi silný, pane," upozornil Johnson.

"Cementoid také. Rozhodující je množství. Hoši budou stříkat tak dlouho, až bude vypadat jako zámotek, nebo jako mamut v jámě s dehtem."

To je nápad!" zvolal nadšeně Johnson. "Kdyby to náhodou nevyšlo, pak bych..."

"Nechtě si ty řeči," zarazil ho Ballard a pohlédl ke dveřím. U každých stála skupina mužů se stříkačkami s cementoidem. Argus stál uprostřed místnosti a čekal. Ballard pokynul a z třiceti míst kolem robota vytryskly proudy cementoidu a soustředily se na jeho těle. Poplašné sirény ohlušivě zaječely.

Argus se začal otáčet kolem své osy - nic víc, nic míň. Byl stroj a mohl vyvinout nesmírnou rychlost. Otáčel se tak rychle, že oko ho vnímalo jako mlžný opar. Jak známo, každé těleso má přitažlivost, jenže Argusova byla nepatrná, tím větší však byla odstředivá síla jeho točícího se těla.

Nastala obdobná situace, jako když hodíte syrové vejce do rychle se točícího elektrického větráku. Proudly cementoidu vrhané na Arguse se od něho odrážely a odstředivou silou byly metány zpět. Ballard byl bolestivě zasažen do břicha a cementoid na něm začal tvrdnout.

Za kvilivého jakotu sirén muži pokrytí odraženým cementoidem tvrdošjně vrhali na Arguse další a další proudy tuhnoucí hmoty. Ne však dlouho. Cementoid na jejich tělech ztuhl a scéna začínala nabývat podoby jednoho se Sennettových šlehačkových filmových gagů.

Ballard řval rozkazy. Jeho hlas sice zanikl ve všeobecné vřavě, ale muži sami přestali s beznadějným pokusem Arguse znehybnit.

Sirény zmlkly. Argus se pomalu přestal otáčet. Když se zastavil, klidně vyšel z místnosti, aniž by se někdo pokusil mu v tom zabránit.

Jeden z mužů se téměř udusil, než se podařilo odstranit mu ztuhlou hmotu z nosu a úst. Jinak se nikomu nic nestalo, jen Ballardova nálada klesla pod bod mrazu.

Byl to Johnson, kdo navrhl další pokus. Písek prý zastaví vše, ovšem tekutý. Ten nebyl k dispozici, ale našla se náhražka - mazlavá dehtová kašovitá hmota. Byla nalita do improvizované nádrže dvacet pět stop široké, takže zbýval jen problém, jak vlákat Arguse do této náhražky tekutého písku.

"Pasti na něho nestačí," zachmuřeně uvažoval Ballard. "Co kdybychom natáhli drát, aby o něj zakopl a..."

"Obávám se, pane, že by na něj reagoval stejně bleskově, jako na naše dřívější pokusy," namítl Johnson. "Když dovolíte, navrhl bych, abychom ho vláicali do chodby vedoucí k nádrži."

"Jak? Zase plamenometry? Jakmile před sebou zjistí větší nebezpečí, bude raději čelit menšímu. To znamená, že se vrhne na muže s plamenometry a prorazí jejich obklíčením."

"Jeho sfla není neomezená. Pokud za ním bude postupovat tank, nemůže se vrátit."

Ballard zprvu nechápal.

"Máte na mysli nějaký menší traktor? Ten by na to stačil, jenže některé chodby v zámku jsou dosti široké, takže Argus může proklouznout. Pokud bychom ovšem měli k dispozici něco jako tank, který by zabíral celou šířku chodby, tlačil by Arguse před sebou jako píst přímo do nádrže s umělým tekutým pískem."

Byla provedena potřebná měření a do zámku byl dopraven mohutný traktor, jehož šířka vyplňovala téměř celou chodbu. Mezery po stranách byly příliš malé, než aby se jimi dalo proklouznout Jakmile se Argus ocitne v takové chodbě, nemůže než kráčet stále kupředu.

Na Johnsonův návrh byl traktor zakamuflován, aby v něm Argus netušil nebezpečí. Konečně bylo vše připraveno a mohlo se přikročit k akci.

Trik mohl být úspěšný, nebýt jedné maličkosti. Hustota umělého pohyblivého písku byla pečlivě propočtena. Hmota musela být řídká, aby do ní robot zapadl, na druhé straně však natolik konzistentní, aby v ní byl bezmocný. Vědělo se, že Argus může kráčet pod vodou, jak ostatně prokázaly dřívější experimenty. To znamená, že umělý pohyblivý písek musí být namíchán tak, aby na povrchu Argusovu velkou váhu neunesl a dole mu zabraňoval v pohybu.

Nebyl problém vmanévrovat Arguse do vhodné chodby. Traktor tam vjel za ním a zablokoval mu cestu zpět. Pak pokračoval v jízdě a Arguse tlačil před sebou.

Argusovi to zřejmě nevadilo. Když dospěl až k okraji umělého písku, zastavil se a zlatou rukou zkusil, zda ho hmota udrží. Pak si lehl na břicho, skrčenýma nohama se opřel o stěnu chodby a silně se odrazil. Kdyby byl vstoupil do této padaniny rovnýma nohama, byl by se propadl. Takto se však jeho váha rozložila na větší plochu. Mohutný odraz ho hnál kupředu, jako by byl člun pro jízdu na písku. Žádná lidská bytost by to nedokázala. Argus sice vážil daleko víc než člověk, ale měl nepoměrně větší sílu.

Povrchové napětí tekuté hmoty ho poněkud nadnášelo, přesto se však pomalu potápěl, ale v kritickém okamžiku se jeho paže zachytily za protější okraj nádrže.

Za nádrží stál Ballard s Johnsonem. Stěží se Argusovi vyhnuli, když se vysoukal z nádržky a proběhl kolem nich. Jak běžel, odstnkovala z něho špinavá hmota a zničila mnoho drahocenných koberců. Když oschnul, nebyl sice již tak krásný na pohled, ale na jeho schopnostech se tím nic nezměnilo.

Ballard zkusil trik s umělým tekutým pískem ještě jednou, ale ve větším měřítku. Nádrž byla větší, s hladkými stěnami, o něž by se robot nemohl opřít, ale Argus se poučil z předchozí zkušenosti. Dříve, než vstoupil do chodby, přesvědčil se, že ho nesleduje traktor.

Ballard tedy ukryl traktor ve vedlejší místnosti, kam Argus neviděl. Jakmile však zaslechl, jak traktor nastartoval, okamžitě se z chodby vrátil. Měl výborný sluch.

"Co teď?" Johnson bezradně rozhodil rukama.

"Očistíte Arguse od nánosů toho svinstva," zasyčel Ballard. "Je to přece výstavní kus!"

Johnson se s významně pozvednutým obočím díval za vzdalujícím se Argusem.

Ballard dlouho seděl u videofonu. Jeho nepřátelé na něho útočili ze všech stran. Kdyby už byl konec měsíce, kdy má dostat novou zásilku diamantů! Zatím se vše kolem něho hroutilo a ten zatracený robot byl vlastně klíč ke všemu.

Vydal ještě některé nutné příkazy a pak zašel do místnosti[^]kde byl Argus. Očištěný robot stál u okna a ve sluneční záři skýtal nádhernou podívanou. Ballard pohlédl do zrcadla a mimoděk se napřímil. Bylo to však zbytečné gesto. Ve srovnání se *zářícím* robotem vypadal jako pouhá karikatura.

Pohlédl na Arguse. "Ty mizero," ulevil si.

Argusovi to bylo jedno. Pod vlivem okamžitého nápadu dal Argusovi podobu rytíře. Nyní toho litoval. Zlatý rytíř stál nehnutě a v jeho mlčení bylo cosi vznešeného.

"Je to jen stroj," řekl si Ballard. "Mašina, kterou zhotovil člověk. Přece jsem lepší než nějaký stroj!"

Mýlil se.

V rámci svých specializovaných vlastností byl robot inteligentnější než on. Navíc se dovedl postarat o svou bezpečnost a byl nezranitelný. Byl krásný, obrovský a sebevědomý a Ballarda naprosto ignoroval.

Kdyby byl Ballard schopen ho zabít, okamžitě by to učinil. Proč se k němu ten zatracený robot chová tak přezíravě? Zničil mu život, zbavil ho moci i majetku a bylo mu to jedno!

Ballard byl snesl zlobu i nenávist, protože pokud mu někdo závidí a nenávidí ho, je to znamení, že je významný člověk a ne nějaká nula. Pro Arguse však jako by neexistoval.

Sluneční paprsky se trpytivě odrážely od Argusova zlatého brnění a diamanty na jeho přilbě ve ztemnělém pokoji doslova zářily. Ballardovy rty se stáhly do křečovitého úšklebku.

Pak se události začaly valit jako lavina Nejhorší bylo, že v důsledku ekonomického kolapsu musel dát v zástavu svůj zámek a vystěhovat se. Donucen okolnostmi otevřel komoru, v níž probíhala přeměna uhlíku na diamanty, týden před dokončením procesu. Čekat déle nemohl, protože v této době mu zámek s veškerým vybavením přestal patřit. Výsledkem byl bezcenný uhlík.

Ztratil veškerý majetek kromě robota. Ten byl jeho, i když technicky patřil jeho manželce. Smlouva, kterou oba podepsali, byla právoplatná a nebylo možno ji nijak napadnout. Ballard si zajistil soudní výnos, který mu dovozoval vstup do zámku do té doby, než najde způsob, jak robota znehybnit a demontovat.

Doufal, že časem na nějaký způsob přijde - snad.

Ffoulkes pozval Ballarda na oběd. Byla to vlastně záminka, aby se s ním sešel. Chvilí mluvil o běžných věcech, ale v očích mu hrály sardonické jiskérky. Nakonec se zeptal:

"Bruci, jak jste daleko s tím svým robotem?"

Ballard zpozorněl. "Proč se ptáte?"

"Zámek je obstaven, že?"

"Ano, jenže robota si mohu kdykoli odvést. Soud, s přihlédnutím k zvláštním okolnostem, rozhodl tak v můj prospěch."

"Myslíte, že se vám podaří ho chytit? Já osobně tomu nevěřím. Gunther musel být chytrý chlapík, když se mu podařilo vyrobit nezranitelného robota. Vsadím se, že se vám to nepodaří, ledaže byste znal příslušný kód."

"Já..." Ballard se zarazil. "Jak víte, že..."

"Že existuje kód? Gunther mi telefonoval předtím, než měl - ehm - tu politováníhodnou nehodu. Podezíral vás, že ho chcete zabít Moc o tom nevím, ale onu noc mne volal, abych vám kód sdělil, ale až nastane vhodná doba. Gunther byl velmi předvídatý!"

"Vy ten kód znáte?"

"Ne."

"Tomu nerozumím."

"Gunther řekl toto: Sdělte Ballardovi, že kód je to, co najde na magnetofonovém pásku - název a číslo patentu na výrobu umělých diamantů."

Ballard si ostentativně prohlížel nehty, ale hlavou mu horečně probíhaly myšlenky - tajemství získané za cenu Guntherovy smrti - informace, kterou znal jen on - McNamarův torzní proces, patent číslo R-735-V-12...

"Máte ještě na něco chuť?" zeptal se potouchle Ffoulkes.

"Ne," řekl Ballard a složil ubrousek.

"Oběd platím já. Ale ještě něco, Bruci. Bylo by v mém zájmu, kdyby diamanty ztratily na trhu cenu. Prodám jsem totiž své diamantové akcie, ale mnoho mých konkurentů má zájem o africké diamantové doly. Velmi by se mi hodilo, kdyby cena těchto akcií klesla až na samé dno."

"Co s tím mám já společného?"

"Kdybyste mi sdělil číslo patentu..."

"Ne."

Ffoulkes si povzdechl. "Myslel jsem si to. Takže na shledanou."

Ballard si najal obrněný automobil, tucet ozbrojených osobních strážců a jel do zámku. Vrátný ho uctivě pozdravil.

"Chcete dovnitř, pane Ballarde?"

"Ano. Mám povolení."

"Vím, pane. Račte vstoupit Jděte za svým robotem?"

Ballard neodpověděl. Zámek mu připadal nějak cizí. Zjistil četné změny - byly odstraněny koberce, obrazy uskladněny a nábytek odvezen. Už to nebyl jeho zámek.

Pohlédl na hodiny. Dvě minuty po páté. Ted' je Argus na své pravidelné pochůzce. Velká hala...

Ballard šel rovnou do ní. Spatřil zlatého robota, jak do ní vchází, aby zahájil svou pomalou procházku. Dva muži v policejní uniformě však kráčeli v uctivé vzdálenosti za ním.

Ballard k nim přistoupil. "Jsem Bruče Ballard," představil se.

"Známe vás, pane," pňkýví jeden z policistů.

Ballard se zarazil. "Nejste vy Dangerfield, Ffoulkesův tajemník?"

Dangerfieldova tvář zůstala jako vždy bezvýrazná.

"Jsem pověřen zvláštním úkolem," řekl. "Úřady považují robota za příliš cenného, než aby byl ponechán bez dozoru. Byli jsme vzati do přísahy, abychom ho hlídali."

Po chvíli váhání Ballard řekl:

"Vaše práce skončila. J[^]řišel jsem si pro robota."

"Velmi dobře, pane."

"Můžete tedy odejít."

"Je mi líto, pane. Nemohu se od robota vzdálit"

"Tento příkaz vám dal Ffoulkes?" Ballard stěží zachovával klid.

"Nerozumím vám, pane."

Ballard se obrátil k druhému policistovi:

"Vy také patříte k Ffoulkesovi?"

"Nerozumím vám, pane," zněla odpověď. "Můžete si ho kdykoli odvést," řekl Dangerfield. "Avšak dokud je v zámku, nesmíme z něho spustit oči. Jak víte, je plný diamantů!"

Argus pokračoval v obchůzce a policisté šli stále za ním. Když robot vstoupil do sousední haly, Ballard ho předběhl. Opatrně si zakryl rukou ústa a zašeptal:

"McNamara, torzní proces, patent číslo R-733-V-12."

Robot nereagoval a pokračoval v chůzi.

"Musíte to říct hlasitěji," upozornil ho Dangerfield. Ballard si všiml, že v ruce drží zápisník a připravené plnicí pero. Vrhł na Dangerfielda nepřátelský pohled. Pak znovu předběhl Arguse a kód opakoval. Robot ani tentokrát nereagoval. Když se Ballard k němu přiblížil, Argus rychle couvl.

Bylo zřejmé, že Ballard se k robotu nemůže přiblížit natolik, aby mu mohl kód pošeptat. Kdyby to však řekl hlasitěji,

Dangerfield by si heslo poznamenal a sdělil je Ffoulkesovi. Je evidentní, co by s ním ten ničema udělal. Zveřejnil by postup výroby diamantů, a tím zničil jejich trh.

Zatímco Argus s oběma strážci pokračovali v obchůzce, Ballard se zastavil a přemýšlel. Je vůbec nějaká možnost, jak z tohoto začarovaného kruhu ven? Existuje nějaké jiné řešení?

Věděl, že nikoli. Na jmenování jiných strážců neměl vliv, protože zámek mu nepatřil. Pokud by měl moc a bohatství jako předtím, určitě by se jich zbavil, ale jemu navíc ještě chyběl čas.

I za těchto okolností však zůstávala možnost, jak opět získat své původní postavení, ale za měsíc to již nebude možné. Pak budou veškeré svazky s jeho mocnářstvím zpřetrhány a majetek přejde do jiných rukou. Jeho mysl horečně hledala východisko a vrčela se zpět, aby zjistila, kde udělal chybu.

Co kdyby začal vyrábět diamanty sám? Pak by robota nepotřeboval a postup výroby mu udá McNamarův patent.

Mohl by se o to pokusit. Jenže už nebyl Bruce Ballard, mocný průmyslový baron, a tím mu chyběla nezranitelnost nejbohatších. Ffoulkes bude určitě sledovat každý jeho krok a cokoli by podnikl, Ffoulkes by se o tom určitě dozvěděl. Jakmile by začal vyrábět diamanty, Ffoulkesovi lidé by jeho metodu objevili a začali je vyrábět sami. Takže ani touto cestou nelze uniknout.

Únik! Něco tak jednoduchého pro nezranitelného robota, jenže on nebyl nezranitelný. Argus ho dostal do role krále Midase a ani jeho inteligence mu nepomohla překonat největší krizi jeho života.

Představoval si, co by asi dělal Argus na jeho místě. Argusův jedinečný kovový mozek přece vysoko převyšoval schopnosti mozku jeho tvůrce. Jenže Argus nikdy nebude v jeho situaci. Nemusí se starat o nic jiného než o svou zlatou kůži, pod níž je skryto nesmírné bohatství, a tak jen toporně a nevšímavě kráčí zámeckými chodbami.

Ballard si povzdechl. Zašel do sklepa, kde našel těžkou palici. Vzal ji a vydal se za Argusem.

Našel ho v jídelně, jak majestátně prochází místností. Od jeho zlatého brnění se odrážely sluneční paprsky pronikající oknem a diamanty na přilbě zářily všemi barvami duhy.

Ballard byl zpocený, ne však námahou. Zastavil se před Argusem a zařval:

"Zastav se, ty zatracený..." Nazval ho jménem, které se nedá otisknout.

Argus ho ignoroval. Chtěl se mu vyhnout, ale Ballard hlasitě zvolal: "McNamara, torzní proces, patent číslo R-735-V-12!"

Dangerfieldovo plnicí pero se hbitě kmitalo po stránce zápisníku. Argus se zastavil. V napjatém tichu, které nastalo, zaslechl Ballard, jak se druhý strážce ptá Dangerfielda:

"Máte to?"

"Ano. Můžeme jít."

Oba strážci se otočili a odcházeli.

Ballard se zdviženou palicí kráčel k Argusovi, který se nad ním nevšímavě tyčil.

Pod první ranou se rozlétly diamanty a zlaté plátování na Argusově hrudi. Argus se zapotácel a s jakousi zvláštní důstojností padl na záda. Jeho dopad otřásl ztichlou halou. Ballard znovu udeřil. Rána sice nemohla prorazit téměř nezničitelnou krycí vrstvu pod zlatými pláty, ani rozbít diamanty, zprohýbala však zlaté brnění a uvolnila přístup k otvírání schránky na diamanty, které již nikdy nebudou mít žádnou cenu.

"Ty zatracená, pitomá mašino!" křičel Ballard a v záchvatu ničivého vzteku zasazoval robotu další a další údery.

"Ty zatracená mašino!"

***přeložila Olga Syříšř'ová
ilustroval Jan Štěpánek***

Colin Greenland

Pokušení oceli

"Meč, pánové, meč!"

"K čertu s tebou!" vykřikl Sinden Creache a naklonil se kupředu. Jeho další dva spoluhráči, vyřazení ze hry už dávno, pozorovali stůl z lavice u zdi a teď společně zasténali a zakleli.

Štíhlý poutník vyložil karty na stůl a bílé zuby se mu zableskly v krátkém úsměvu.

"Tedy tři meče, abych byl přesný," dodal.

A se zlomyslnou úklonou hodil doprostřed stolu poslední kartónový obdélník.

Sinden Creache hlasitě vydechl. Vypadal velmi nespokojeně. Koutky úst mu poklesly v nakyslém výrazu a pohled upřel vítězi přímo do tváře, což dělal v průběhu večera jen zřídka. Prohlédl si nevýrazné růžové oči, kůži bílou jako slonovina a vlasy stejné barvy. Zdálo se, že chce svého protihráče z něčeho obvinít, že už už vznese nějaký protest.

Poutník vypadal naprosto klidně. Byl zvyklý na nechuť, kterou k němu většina lidí pociťovala, protože nezdůvodněna nepřátelství patřila k charakteristickým rysům téhle povýšené rasy. Prázdnota jeho úsměvu se jen o něco prohloubila.

"Dívka je moje," prohlásil Elric z Melniboné.

Moonglum z Elwheru, sedící v rohu, odkud mohl sledovat oba vchody do krčmy, si tiše hvízdal mezi zuby. A už to zase vypadá na malér, možná hned, možná o něco později. Pak se ušklíbl a ve větrem ošlehané tváři se mu zkřivily rty. Co jiného mohl čekat na cestách s Elricem? Je lepší se dostat do sporu s falešným hráčem, který neví, kdo ho to porazil v tarokách, než vzbudit nelibost bledého prince. Kdyby byl Elric prohrál, znamenalo by to - naslouchat celé únavné hodiny jeho hlasitým úvahám o neštěstí a zlomyslných bozích. Jen ať se ten hloupý obchodník pokusí Elricovi vymluvit jeho nárok na tu otrokyni. Moonglumova ruka sklouzla k opasku a nahnátla rukojeť dýky.

Pak se ale vítězi dostalo zadostiučinění, když viděl, jak se neochotný Creache otáčí k hnědé postavě, která se trpělivě krčila u krbu. Obchodník luskl prsty.

Otrokyně vstala s pohledem upřeným na zem u svých nohou. Creache řekl hlasitě, tak hlasitě, aby to slyšeli všichni v místnosti: "Stiis, tohle je tvůj nový pán. Půjdeš s ním a budeš ho poslouchat. A doufám, že mu přineseš alespoň polovinu té smůly, kterou jsi přinesla mně." Pak si předhodil přes ramena plášť a se svými společníky v patách vyšel s dupáním z místnosti.

Prince Elrica natolik pobavilo jeho vítězství, že si té úmyslné nezdvořilosti nevšiml. Natáhl dlouhé bílé prsty, položil je mladé ženě pod bradu a pozvedl k sobě její tvář.

Vypadala na šestnáct, vysoká byla asi jako Moonglum a pod šaty z doma tkaného plátna se rýsovala štíhlá postava. Plet' měla tmavou, kůži v barvě opáleného dubu, husté vlasy téže barvy probleskovaly do ruda, stejně jako dlaně jejích rukou. Moonglum si všiml, že kolem plných rtů a obrovských hnědých očí měla její pleť temnější barvu. Zrak plný nedůvěry teď neochotně upírala do Biřicových červených očí a neuhnula ani o milimetr. Svého odcházejícího pána nepovažovala za vhodné obdařit jediným pohledem.

Nedalo se poznat, zda jeho poslednímu rozkazu rozuměla nebo ne. Celý večer nevydala jediný zvuk, jedinkrát nenaznačila, že rozumí. Creache tvrdil, že je dokonale němá.

"Stiis," řekl Elric, "vítejte do královských držav Jasně říše," a nevesele se usmál.

Moonglum zakroužil zbytkem piva na dně svého korbele, pozvedl nádobu k ústům a obsah polkl jedním douškem. Pak se ušklíbl. "Vzpomínám si, jak jsi zásadně odsoudil obchod s otroky," podotkl.

Biřicovy oči za celou tu dobu neopustily tvář štíhlé otrokyně. Lehce jí přejel ukazováčkem podél linie čelisti od mosazné náušnice v ušním lalůčku ke koutku úst. "Co je kdo z nás jiného než otrok?" zeptal se měkce. "Potácíme se sem a tam po téhle hnilobou zachvácené zemi a poháněni prokletým bičem Řádu a Chaosu hledáme alespoň dočasnou úlevu a místočko, kam bychom složili své hlavy..."

Moonglum zešíroka a významně zažíval, protáhl se a ukončil Elricův monolog. "Jistě, abych se přiznal, přesně to je to místo, kam právě odcházím, Biřicu," zakýval hlavou. "Jdeš také?"

Doufal, že ne. Doufal, že bledý princ zůstane sedět v krčmě a bude se větší část noci nalévat tím nejsilnějším vínem, jak to dělal noci včerejší i předvčerejší. Ubytovaní v Karluyku bylo vzácné a oba společníci si byli nuceni vzít jediný pokoj a to, co bylo pro prince Elrica spánkem, zdaleka nebylo odpočinkem pro jeho spolunocležníka. Pro prince Elrica byla většinou i ta nejsilnější vína slabá.

Elric zíral do velkých hnědých očí své výhry. "Jistě, Moonglume," přikývl pomalu. "Myslím, že půjdeme."

Moonglum se nejistě podíval nejdříve na něj a pak na dívku, která teď už upřeně a beze strachu upírala oči do znepokojující tváře svého nového pána.

Pokoj byl v prvním patře, na konci úzké, knvolaké a nízké chodby. Když Moonglum vstoupil, rozběhly se po místnosti stíny. Jediné světlo jim poskytovala skomírající svíčka, kterou přinesl zdola. Než světlo odložil na zaprášenou trojnohou stoličku vedle své postele, nahlédl do rohů, zvedl svíci k trámovému stropu a naklonil se s ní pod postele.

Doufal, že teď, když mají otrokyni, ubude mu práce. Některé základní úkony, které se týkají domácího hospodaření, však přece jen raději udělá sám. Zkusil, zda jsou okna dobře zavřená, a jako ebvykle zatoužil, aby se dala zamknout. Pak si rozeplnul opasek, vytáhl z pouzdra dýku a opatrně ji vstrčil pod nedostaččně nacpaný polštář, jak to dělávají jiní poutníci se svými talismany.

Dívka stála a mlčky pozorovala, jak si Elric odpíná ze zad obrovský meč a zasunuje ho pod postel. Zatímco si její nový majitel stahoval boty, stočila se Stiis v nohou jeho postele, kde se uložila k spánku jako oblíbený pánův pes.

Moonglum potřásl hlavou. Poškrabal se v husté křtici, s tázavě pozvednutým obočím se podíval na Elrica a nakonec sfouknul svíčku. Pokoj se naplnil půlnoční temnotou bezměsíčné noci.

"Příjemné sny, pane Moonglume," řekl Elric skoro vesele.

Moonglumovi se zdálo, že se pohybuje po krvi zbrocené obloze na hřbetě kovového ptáka. V jeho sedle si připadal strašlivě nejistě. Ze země na něj někdo křičel a on cítil neodbytné nutkání vyslechnout, co mu neznámá osoba chce sdělit.

Probudil se. Byl to mužský hlas a vyrážel ostré výkřiky. Moonglum s dýkou v ruce se napůl vztyčil na lůžku a teprve pak ten hlas poznal a uvědomil si, kde je. Byl to jen Elric, kterého strašily jeho pravidelné noční můry.

Moonglum se uvolnil, dokud ho nepřivedl k vědomí další výkřik úplně jiného hlasu, který ho zaskočil.

Takže nebyla úplně němá.

Moonglum tiše ležel a naslouchal nezaměnitelným zvukům pohlavního aktu.

Pobavilo ho to a mírně překvapilo. Od své známosti s Myshellou se Elric stranil žen a dával přednost pití vína a deklamování pochmurné poezie. Ta malá otrokyně mu očividně pozvedla ducha.

Moonglum se sám pro sebe ušklíbl do tmy. I když měla pleť hodně tmavou, připomínala mu tahle Stiis Shaarillu z Tančící mlhy, bezkřídou Myrrhyniánku, která provázela Elrica, když se poprvé setkali. Moonglum měl Shaarillu docela rád a často litoval, že se jí Elric zbavil. Potom měl Elric skutečně velmi špatnou náladu, kterou Moongluma pronásledoval mnoho dnů.

Když Melnibonec dosáhl vyvrcholení, Moonglum si tiše povzdechl. Obátil se tváří ke stěně a pokusil si přetáhnout krátkou pokrývku přes hlavu. Bylo dost nepříjemné naslouchat zvukům cizí slasti, zatímco člověk ležel v posteli sám.

Třeba se teď ztiší, zadoufal. Elric nebyl silný muž, snad jen ve chvílích, kdy mu slabé tepny zaplavila zlá síla pramenící z jeho pekelné čepele. Bezpochyby okamžitě usne.

Když se ozval ten hlas, zmrazil Moonglumovi morek v kostech.

Byl hluboký, každá souhláska zakulacená do měkká, každá samohláska plná a protáhlá. Zněla v něm hudba, a přece byl tlumený, jako by ho nemoc nebo dlouhá nečinnost odsoudila k monotónnímu projevu.

"Melnibonče, já tě žádám! Já tě zavazuji! Já tě zaklínám! Ted' jsem tvou paní, stejně jako jsi ty mým pánem."

Moonglum zaklel a začal na stoličce u postele šmátrat po křesadle.

Dvoje si ani jej, ani jeho svíčky nevšímal. Princ Elric ležel na zádech opřený o lokty, klidnější a s výrazem mnohem vyrovnanějším, jak si Moonglum všiml, než jaký měl celé týdny předtím. Otrokyně mu seděla obkročmo na břicho, její dlouhé vlasy mu splývaly až do obličeje a drobné ruce měla sepnuty na jeho úzkém hrudníku. Nebýt její nahoty, podobala by se spíš děčce, které si hraje se svým oblíbeným strýčkem, než zaklínáče. Pod postelí ležel *Stormbringer*, nehybný jako kus surového železa. Od chvíle, kdy Moonglum rozžehl svíci, to byla ze všeho, co spatřil, jediná věc, která mu dodala trochu klidu. Dýku z ruky nepustil.

Elricův hlas byl nenucený. "A o co mě to vlastně žádáš?"

"Jsem ve své zemi princeznou," odpověděla mu. "Přísahala jsem, že nepromluví, dokud nenajdu hrdinu, který by zbavil Chlu-Melnoth kletby; dokud ten úkol nevloží na jeho bedra a nezaváží ho slibem. Na pustém pobřeží Samarianthu mě i mé průvodce zajali nájezdníci a prodali nás do otroctví. Od té chvíle jsem pozorovala lidi kolem a vyčkávala. Dnes večer se na mě bohové konečně usmáli. Řekli mi, že ty jsi ten pravý, Melnibonče, a byli to oni, kdo přinutil Sindena Creache, aby mě vsadil do hry při poslední partii.

Tvůj úkol bude takový, hrdino: V Chlu-Melnothu řádí démon. Nedá se porazit železem ani listí, jen s pomocí černé magie. Bude tě svádět k tomu, abys na něj zaútočil zbraněmi, ale stačí, abys jen pozvedl zbraň, a zhltně tě."

Přesunula se mu po břicho o kousek dál a prohnula se daleko dozadu. Následkem toho se její pevný zadek ještě důrazněji vyklenul směrem k Moonglumovi. Zamrkal. Měl raději ženy, na

kterých bylo více masa, a všechny ty řeči o démonech a temné magii ho nezajímaly. Jenže maso bylo pořád ještě maso. Lehkl si na záda, hlavu si podložil polštářem a s nepřítomným pohledem upřeným k temným trámům stropu se snažil dýchat klidně a pomalu.

"Jestliže mě zklameš," pokračovala princezna-otrokyně, "stane se každý člověk v Chlu-Melnothu tvým nepřitelem. Splň o co tě žádám a budeš vládnout po mém boku. Nejsme bohatí lidé, ale nebude ti chybět ani to nejmenší."

Elric mluvil ospale, jako by na něj její odhalení neudělalo ten nejmenší dojem. "Už je to mnoho dní, co se nějaký muž naposled pokusil poroučet Biřicovi z Melniboné," poznamenal, "o ženách ani nemluví."

Jak se zdálo, jeho jméno pro ni nic neznamenalo. "Poznala jsem podle tvé tváře a pznvuku, že pocházíš z Dračího ostrova. Bohové tě pro mě označili. Melnibonci mají prastaré znalosti černé magie. Melnibonci neznají strach."

Úžasné, pomyslel si Moonglum, který tiše ležel a naslouchal v blikavém svitu svíčky monologu hypnotického hlasu.

"A co když se rozhodnu, že s tebou nepůjdu?" zeptal se Elric, jako kdyby ho zvala někde do společnosti.

"Ale půjdeš, hrdino. Musíš." V Stiisově hlase zazněl tón slabého sebeuspokojení. "Od chvíle, kdy jsi ulehl mezi má stehna, jsi pro ten úkol předurčen. Takovou moc má královská krev Chlu-Melnothu."

"Pak tě tedy budu následovat až na konec světa," přikývl Elric vyrovnaně, "a rozporu každého démona, na kterého ukážeš."

Moonglum se pro sebe usmál. Elric byl v dobré náladě. Co se týkalo síly dívčiny přitažlivosti, velmi pochyboval o tom, že vydrží déle než do rána. Elric si hrál se svým novým mazlíčkem. Ať si užije, když to jde. Boží vědí, že se to stává jen velmi zřídka.

Zatímco dvojice dál rozmlouvala, zavřel Moonglum oči a tiše se ponořil do temných vod spánku.

Příčinou toho, že se po nějaké době znovu probudil, bylo přesně to, co čekal. Byli velmi dobří - tiší a rychlí. Dva z nich už byli v místnosti, třetí právě přelézal parapet a jeho obrys se črtal na pozadí hvězd.

Zkušený drobný válečník pevněji sevřel svou dýku, skulil se bokem z postele a pokusil se dopadnout na zem tiše a lehce.

Zaslechli ho. Jeden z nich se vrhl k němu, zatímco se Moonglum stále ještě krčil vedle postele a vytahoval z pochvy šavli. Protože ztratil výhodu překvapení, hlasitě vykřikl a máchl po útočnickovi dýkou. "Elricu, vstaň, jde ti o život!"

Moonglumův protivník byl vyzbrojen krátkým mečem. Ve chvíli, kdy zaútočil, proklouzl mu Moonglum pod rukou a vrhl se dlouhým skokem přes pokoj k druhé posteli. Ozval se dívčí výkřik - další muž z trojice ji chytil a vlekl surově stranou, aby nepřekážela. Třetí se mezitím rozhodl jedinou ranou zbavit prince z Melniboné života s výkřikem: "Tady máš své tři meče!"

Moonglumovi se jeho protivník znovu postavil do cesty. Moonglum ho zaměstnával ve výšce hrudi dlouhou dýkou a šavlí se ho zatím snažil zasáhnout do nohou. Muž se mu v útoku pokusil zabránit prudkým sekem shora dolů - tihle chlapi ze severu se museli učit šermu v řeznictví. Samozřejmě minul. Na čepelích se odrazila záře hvězd.

Moonglum slyšel, že se Elric probral. Rychlý jako útočící had se skulil z postele těsně předtím, než čepel dopadla. Dívka vykřikla něco v neznámém jazyce. Ozval se zvuk tupého nárazu a omráčená dívka umlkla. Její věznitel ji pomalu táhl ke dveřím.

Elric se svým protivníkem zápasili tělem na tělo, útočník nestihl svůj meč vytáhnout z matrace. Moonglum se vyhnul dalšímu divokému výpadu - ve tmě měl jistou výhodu, mnoho lidí už špatně odhadlo jeho velikost - vyrazil dýkou zespoda vzhůru a cítil, jak čepel proniká do těla. Nepřítel vykřikl, klopýtnul a zapotácel se. Pak se sesul k zemi, jeho hlava zaduněla na prknech a muž znehybněl.

Ted' vyrazil výkřik i Elric, kterému se podařilo zasáhnout svého protivníka kolenem do brady. "Stiis!" zavolal. Nedostal

žádnou odpověď, zaslechl jen skřípění kožených podpatků na podlaze a zahlédl bezvládnou dívku, kterou únosce táhl ke dveřím. Elric se vrhl zpět ke stěně u hlavy své postele. Proč nevytáhne *Stormbringer*!

Když se Moonglum konečně dostal k posteli, zablesklo ve zvířeném vzduchu magické světlo. Elricův protivník začal kašlat a dusit se. Jako šílený hmatal po něčem neviditelném, co měl před očima. Elric ho zasáhl nějakým záhadným kouzlem.

Tak. Dva jsou vyřízení, jeden stále ještě bojuje. Moonglum chytil oslepeného muže, který se divoce zmítal a tloukl kolem sebe rukama. Elric, který se zdržel, jen aby vytáhl meč, který stále ještě trčel z matrace, se vrhl za třetím mužem. Rozběhl se na pomoc nehybné Stiis a jeho nahé tělo se mihlo místností jako bílé světlo vševydoucích hvězd. Odrodilý princ začal posledního muže ohrožovat čepelí jeho společníka.

"Pust' ji, ty pse, a postav se mně!"

Tihle vrazi byli tvrdší, než se zdálo, i když své oběti velmi podcenili. Poslední muž se nevzdával. Ustupoval ke dveřím, nehybnou dívku držel před sebou a tak nutil Elrica, aby na něj zaútočil z boku, a celkem bez obtíží jeho útoky odrážel zkušeným krytem své krátké čepele.

Moonglum slyšel Elricovo namáhavé oddechování. Vášeň a zuřivost sice byly dobrým palivem, ale ta albinovi nevydrží dlouho. Proč nevytáhne *Stormbringer*!

Muž ochromený kouzlem stále sténal a mával před sebou rukama s roztaženými prsty. Moonglum ho chytil za paži a zkroutil mu ji za záda. Pak ho tlakem vyzvedl na špičky a natáhl ruku s dýkou. I v šeru viděl stíny krčních svalů a šlach, které muži v panice a námaze vystupovaly jako provazy. Viděl velkou krční tepnu, pulzující jako červ, který se plazí pod kůží. Dýka vyletěla vzhůru a pak napříč. Muž sebou trhnul jako prase zasažené palicí a krev vystříkla až na okno. Pak zachroptěl a sesul se k zemi, kde zůstal ležet, bublavě kašlal a křečovitě trhal nohama.

Stiis také ležela na podlaze. Elricovi se podařilo poranit svého soupeře na ruce a tím ho přinutil ji pustit. Jenže se pořád ještě nevzdával, bojoval a Elric byl skutečně v tísní. Moonglum viděl, že je princ skoro vyčerpaný. "Elricu!" vykřikl. "Jsem tady!" Vrhla se do boje a ťal po muži šavlí, připravený useknout mu pravou ruku.

Pak jakoby se mu na hlavu zřítila nebeská klenba.

Elric viděl, jak Moonglum padá k zemi, viděl, jak se nad ním tyčí první útočník, kterého Moonglum hned na začátku boje bodl dýkou, a v pozdvižených rukou svírá trojnohou stoličku. Elric už těžce dýchal a ve spáncích mu bušila krev. Melnibonec ochable odhodil zbraň mrtvého muže, sám se vrhl na zem vedle postele a zašmátral pod ní.

Muži se teď začali stahovat k němu. Oba měli meče. Pak je ve světle hvězd pozvedli vzhůru a na okamžik vytvořili něco jako triumfální oblouk.

Rukojeť *Stormbringeru* zapadla Elricovi do ruky snadno a přesně.

Okamžitě cítil, jak ho naplňuje mocná síla, jako bílý oheň, který se mu vlévá do žil. Jeho štíhlá postava se narovнала. Pozvedl se na špičky, máchl černou čepelí a bílé vlasy mu zavířily kolem hlavy v divoké aureole.

Místnost se naplnila steny, vzlykotem a slabým vibrujícím nářkem plným stesku a zoufalství.

A Elric se rozesmál.

"Ted' pláčete, vy prodejní stvoření, zplozenci stok, odporný hmyze, tvorové, kteří jste méně než bezcenní?! Litujete svých promarněných životů a nečestně získaných peněz? Ted' kvílíte a žadoníte o milost před Elricem z Melniboné, Bílým vlkem od Vzdychajícího moře?"

Všechny ty zvuky však vydával černý meč pokrytý runami.

Ted' už poznali, o koho jde. Pozvednuté čepele dopadly se zařinčením na zem. Muž, který předtím chytil Stiis, se otočil a rozběhl ke dveřím. Druhý, kterého Elric zahnal do úzkého

prostoru mezi postelí a stěnou, padl na kolena. "Milost, lorde Elricu! Kdybychom věděli, že jsi to ty -"

Sténání zesílilo a změnilo se v ječivě zoufalou píseň plnou hladu a touhy po nasycení.

Vzápětí Elricův meč, podobný černému blesku, dopadl. Elric je zabil oba. V jediné vteřině se zbavil skučícího muže u svých nohou, pak se obrátil a s nadlidskou rychlostí přeskočil nehybné tělo Stiis a vrhl se za mužem, který se snažil uprchnout. Nešťastník se potácel krivolakou chodbou, svíral si poraněnou ruku a řval hrůzou.

Stormbringer proletěl vzduchem jako kopí a ve své dychtivosti Elrica táhl jako přívěšek za sebou. Téměř bez odporu se zabořil do zad prchajícího ubožáka. Chodba i pokoj se naplnily jeho výkřiky. Nezemské karmínové světlo z chodby osvětlilo místnost a zalilo čtyři těla na podlaze, z nichž jediné - Moongluma oběť - sebou stále ještě slabě trhlo. Dvěma do pokoje pronikal odporný chlemtavý zvuk.

Stormbringer sytl svůj hlad.

Elric s mečem ve střehu, jako by se kolem stále ještě pohybovali nepřátelé, celá armáda nepřátel, se pomalu vplížil nazpět do pokoje. Čepel se stočila k nehybné postavě Stiis na podlaze. "Ne, Ariochu, ne!"

A pán Chaosu byl v natolik milostivé náladě, nebo dobrém rozmaru, že dovolil svému služebníkovvi odtáhnout bzučící meč od štihlé postavy princezny-otrokyně a zabořit jej do těla muže s prořiznutým hrdlem.

Když Moonglum, který právě přišel k sobě a ohmatával si třesící hlavu, viděl, jak se pokoj zalil děsivou září naznačující, že meč pije, se s odporem odvrátil. Po čtyřech se pomalu přesunul k ležící dívce, aby zjistil, zda Stiis žije. Dýchala. Byla sice v bezvědomí, ale už ji nehrozilo žádné nebezpečí od nepřátel, dokonce ani od jejího zachránce ne. Moonglum pocítil vděčnost nad tím, že dívka neviděla nic z hrůzy, která provází věčné prokletí jejího rytíře.

Moonglum ji pozvedl a uložil na Biřicovo lůžko. V pokoji se rozhostilo ticho. Ještě bude chvíli trvat, než se majitel hostince odváží vystrčit nos ze svého pokoje, aby zjistil, co za ječící demony to přepadlo jeho dům. Najde tři mrtvé lupiče, dva spící hosty a šileného albína, sedícího na stoličce uprostřed místnosti zastříkané krví až ke stropu.

"Postarej se dobře o mou princeznu!"

Byl to Elric, který bez ohledu na svou jízlivost stále ještě sotva lapal po dechu. Jeho oči propalovaly temnotu jako dvě rudé jehlice. Moonglumovi bylo jasné, že bez ohledu na schopnosti, kterými se chlubila malá zaklínačka, jsou Biřicovy paže připraveny sloužit vyšší - či snad té nejnižší? - moci.

Elric zvedl stoličku, posadil se na ni a pozoroval, jak poslední stopy krve mizí v lesklém povrchu jeho čepele. Moonglumovi se točila hlava. Poklepal přítele po rameni a odvrátil se nazpět ke své posteli, aby se ponořil do zapomnění.

Ráno je zastihlo v sedlech tři chlupatých místních koní, jak ze svých vyvýšených míst přihlížejí vynášení mrtvých těl. Malý zástup pozoroval albína, zahaleného v dlouhém plášti s kapuci, se směsicí úžasu a odporu. Elric si jich nevšímal. Ráno páchlo hnojem a kyselým pivem.

Moongluma bolela hlava. "Nezabiješ toho obchodníka, který je poslal?" nadhodil.

"Nechám ho naživu," odpověděl mu Elric, "pro naši větší slávu." Pak se ledově usmál a zesměšnil tak svou vlastní vznešenost.

Moonglum vrhl zvědavý pohled na Biřicovu otrokyni a snažil se, aby si toho nevšímal. Nezdálo se, že by na princezně byly vidět nějaké větší následky včerejšího útoku. Jak řekl Elric, neměla ani škrábnutí. Jako by ji skutečně ochraňovali bohové. Našla někde krátký temně zelený kabátec z česané příze, který si oblekla přes své šaty otrokyně, a kolem krku měla uvázaný Elricův šátek stejné barvy. Na tři těla v pytlicích vrhla lhostejný

pohled, trhla netrpělivě otěžemi a obrátila koně směrem k severovýchodu.

"Pojď, Elricu."

"Vaše Veličenstvo."

Když Elric projížděl kolem, Moonglum mu upřel do tváře soustředěný pohled. Elric neměl ve zvyku hnát své žertíky tak daleko, pokud už vůbec žertoval.

Vyjeli do kraje náhorních planin. Zem byla kamenitá a cesty špatné. Z okolních luk se při jejich průjezdu zvedala hejna malých hnědých ptáčků, která proletěla vzduchem jako hozený plášť, jen aby se vzápětí usadila o kus dál. Na obzoru jim zmizely z dohledu žlutočerné stodoly a seníky, zatímco zmrzačené větrné mlýny osamoceně vysílaly své signály k nebesům.

Utábořili se v kůlně u opuštěného hospodářství chráněného kolovou hradbou. Moonglum rozdělal malý oheň, aby na něni připravil Biřicovi lék. Zatímco varil, seděla Stiis Biřicovi na klíně. Líbala ho na ústa a šeptala mu do průsvitného špičatého ucha. Zda slůvka lásky nebo zaklínadla, to Moonglum neslyšel.

Na další cestu vyjeli krátce po poledni. Ve strouze u cesty pracoval jakýsi muž s těžkým rýčem. Zvedl nejdřív k projíždějícím poutníkům oči plné podezření, ale pak se vrátil ke své těžké a nevýnosné práci, aniž se unavoval obdařit je jediným slůvkem na pozdrav.

Spali v osamělých hostincích, na farmách, jednou dokonce na salaši. Lidé v tomhle kraji poskytovali pohostinnost velmi neochotně a každou maličkost, kterou člověk potřeboval, si musel důsledně vyžádat. Stiis podobné chování snášela s nesmírnou popuzeností a zdaleka nebyla ochotná je se stoickým klidem přejít jako Elric. Moonglum měl v některých chvílích dojem, že by byla s to poštvat svého rytíře na každého, kdo by zaváhal podat jí misku ovesné kaše. Své dva průvodce neustále poháněla kupředu. Elric se bavil tím, že cestou recitoval nekonečné epické básně ve Starovznešeném jazyce Melniboné. Stiis to bylo jedno, pokud byl ochoten ji následovat.

Moonglum začal být rozladěný. Začal se Stiis vyhýbat v okamžiku, kdy zjistil, že není tím, čím se zdála být. Vzal si Elrica stranou. "Nevím, co na ní vidíš," řekl mu.

"Nejde jí jen o můj meč," odpověděl mu princ.

"Dobrá, ale -"

Elric ho přerušil a ukázal si prstem na hrud'. "Ona vůbec neví, co jsem zač," usmál se pyšně. "Nedovedeš si představit, Moonglume, co to pro mě znamená. Kde bych našel druhou takovou?"

Kdekoliv, pomyslel si Moonglum. Zdaleka ne každý byl ochotný věnovat veškerou pozornost prokletému šlechtici z Dračího ostrova, jak to dělal on sám. Na tomhle světě žily i další legendy. Místo toho, aby to Biřicovi řekl, povytáhl si kalhoty a obhlédl pusté okolí tvořené polámanými ohradami a zelnými poli. "Budeme mít štěstí, když tady najdeme vůbec někoho," zabručel.

Přejeli most hlídáný postavou trolla vytesanou z kamene, nebo možná skutečným trollem, který zkameněl.

"Vyprávěj mi o tom démonovi," řekl Elric.

"Žije pod zemí a obcuje s mrtvými," řekla Stiis vyhýbavě. "Má odpornou podobu, jeho paže mají stisk chapadel chobotnice. Pohyby má prudké jako útočící pavouk. Je schopen zabít a zhltnout několik lidí najednou."

Elric jen klidně pňkývl. Možná už o podobném démonovi slyšel. Možná ale, že znal nějakého ducha, který takové demony požíral k obědu.

Moonglum došel k názoru, že on snáší cestu z celé trojice nejhůř. Nudil se. Jeho nohy toužily po dlažbě městských ulic a uši po zvuku lidských hlasů. Stačilo, aby se kolem něco pohnulo, a už chytil Elrica se vzrušenými výkřiky za rukáv. "Podívej! Kojot! Vidíš ho?"

Stiis si ho nevšímal, zatímco Elric se zasněně rozhlížel. Jen bohové vědí, co viděl v okolí on. Živil se bylinami, rozsekanými

kořinky a špetkami prášku z malé cínové krabičky. *Stormbringer* zabalil na cestu jako nemluvně. Obtočil celý meč i s pochvou do pruhů plátna, pak to celé uložil do silného pytle a obtočil dalšími pruhy plátna. Spal se Stiis v náručí svých štíhlých paží a po dlouhé době byl jeho noční spánek klidný.

Moonglum se poškrábal pod čepicí. Nějak se mu nechtělo její historce věřit. Démon, princezna a království, všechno pěkně v jednom balíčku. Ani jedno z jmen, která použila, v životě neslyšel. A co víc, na cestě, kterou je vedla, bylo něco zvláštního. Zvedala oči mnohem častěji ke hvězdám, než se rozhlížela po okolí. Ale přesto Moonglum nedůvěřoval jejím slovům a obával se toho, co je čeká na konci cesty. Viděl však, že zmučený princ pro jednu našel alespoň částečný klid, a proto si nechával své myšlenky pro sebe.

"Vyprávěj mi ještě jednou o Vzdáleném Chlu-Melnothu," žádal Elric dívku. Jeho tvář bývala ráno pohublá a ještě bledší než obvykle a někdy při jízdě zasténal, jakoby ho rozbolely jizvy po starých ranách. Presto zůstával temný meč s runami zabalen jako neforemný balík na hřbetě nákladního koně.

"Vzdálený?" vydechl užasle Moonglum. Seděli na vysokém osamělém kopci, pod kterým se na všechny strany rozbíhala šedivá krajina, a pojídali chlebové placky a sušená jablka. Už celé dny nenarazili na jedinou známku lidské přítomnosti.

"No on zase není tak vdálený, mužíčku," odpověděla Stiis s blahosklonným výrazem. Považovala ho za Biřicova sluhu a to Moongluma, který se ji mamě pokoušel přesvědčit, zeje princův svobodný společník, nesmírně popouzelo.

"Jak vzdálený?" zeptal se a stejným dílem kvůli Biřicovi i kvůli ní dodal: "Vaše Veličenstvo?"

Stiis zvedla snědou tvář k nebi. "Budeme tam už brzo," řekla s jistotou: "Cožpak to necítíte ve větru?"

Moonglum poslušně zavětlil a nasál vzduch. Cítil trávu a koně a zápach tří lidí na dlouhé cestě. Vítr byl stejně chladný a nesdílný jako jindy.

Elric se dotkl Stiisiny ruky. V posledních dnech se skoro zdálo, že se její pozorností doprošuje, jako kdyby se na ní svým způsobem cítil závislý. S ní nikdy nemluvil netrpělivě, natož panovačně. Moonglum si pomyslel, že ho nikdy neviděl tak poddajného. Byl to nepříjemný pocit, podobný chvilce mezi okamžikem, kdy vám protivník zasadí ránu, a tím, než se dostaví bolest.

"Stiis, budeš vyprávět?"

Stiis se pohnula a o kousek se odtáhla před jeho roztřesenou bílou rukou. Rozhlédla se okolních pahorcích a promluvila nepřítomným hlasem. "Koně Inaurimu jsou početnější než žraloci v moři. V Samarianthu se jednou jedna žena sehnula k zemi a zvedla diamant velký jako supí vejce. Můj stan je dost velký, aby v něm mohli kolem dokola běhat tři koně o závod."

V jejích popisech hrály koně velmi důležitou úlohu, jak si Moonglum všiml. Začal také cítit nepřítomnost paláců, měst, domů slastí a vůbec budov jako takových. Jestli získá jediný důkaz o tom, že cestují stejně bezcílně jako moucha po okenním skle, čert vem Biřicův klid, on, Moonglum, ji z toho obviní.-

Pak se zdrželi tím, že byli nuceni hledat jistou přísadu do albinových čím dál tím složitějších odvarů.

Stiis se to nelíbilo. Teď už v ní nezbývalo vůbec nic-z-bý vale otrokyně, natož z ke všemu ochotné milenky. "Cožpak jsem našla jediného melnibonského slabocha?" dorážela na Elrica popuzeně.

Váhavě a nepřítomně jí vysvětlil, že tyhle jednoduché lekvary živí a posilují jeho magické síly.

"Když se začne chovat takhle," zarazil ji rychle Moonglum, "znamená to, zeje silnější a silnější. V jiné rovině." Odmlčel se a zapřemýšlel, zda je v tom, co říká, vůbec nějaká pravda a proč ho před ní brání. Byl si jist, že ti dva už se po nocích nemilují, přestože spolu sdíleli lůžko. Když se jedné mlhavé noci probudil, vylákaly Moongluma z pokrývek děsivé zvuky a když hledal jejich původ, našel dívku, úplně nahou, jak stojí na vrcholu

nedalekého pahorku a bez viditelné pffčiny se směje jako šílená. Možná byla náměsíčná. Třeba to bylo tím.

Jiného dne na místě, které se nelišilo od ostatních, udeřila Stiis koně patami vyrazila kupředu a zmizela jim z dohledu za skupinou temných stromů. Když stromy objeli, zjistili že dívka obrátila koně a stojí i s ním uprostřed cesty. Zářila a smála se. Tohle je má zem."

Moonglum se uvolnil v sedle a začal se rozhlížet okolní pustinou. Jen sporé kručinkové křoví a holý kámen, ostrý žlutý prach, který se držel koním v srsti i tóivě, prašné úbočí kopce, na kterém tu a tam rostl napůl suchý strom a nic víc. Žádní lidé, stany, koně, krátce řečeno - žádné království. Byl by se klidně vsadil, že vůbec neopustili Ijmioru. Snažil se varovat Elrica očima, ale princ byl duchem nepřítomný. Jeho tvář byla vyhublá na kost, kůže se napíná od lícních kostí přes dlouhé bílé zuby. Šikmé oči upíraly rozostřený pohled kamsi přes Moonglumovo rameno. "Tady nic není," prohlásil Moonglum hlasitě. Ani jeden z jeho společníků si ho nevšímal.

Jeli dál a za celý den neviděli jediného člověka, nezahledli jedinou známku života. Zhruba v polovině odpoledne je princezna svedla dolů po příkrém svahu k černé-pukJině v úbočí kopce. Moonglum pochopil, zeje to ústí jeskyně. Necítil žádný zápach ani vůni, ale třeba tady démon nebude. V Biřicově společnosti se malý válečník setkal s tolika demony, že by mu to klidně stačilo na několik životů, a pořád byl přesvědčený, že o nich neví ani to nejmenší.

Stiis jim řekla, ať sesednou. Elric se poněkud probral. Slabýma, ale jistýma rukama odvázal podlouhlý balík od sedla nákladního koně a vložil ho Moonglumovi do náruče. Prováděl to jako úkon, který si předtím dlouho a pečlivě opakoval v duchu.

Moonglum balík neohrabaně převzal. Byl víc než neochotný, on tu prokletou věc nenáviděl. Elric mu kdysi řekl: "Dej si pozor na tuhle d'abelskou čepel, Moonglume. Zabíjí nepřátele - ale ze všeho nejvíc ji chutná krev přátel a příbuzných."

Na omak to nebylo nic jiného než meč zabalený v pytlovině. Nekroutilo se to, nepálilo, nevydávalo žádný zvuk. Stejně mu z toho naskakovala husí kůže. "A co s tím mám dělat?" zeptal se roztřeseným a poněkud zvýšeným hlasem.

"Pohlídej mi to," odpověděl mu Elric slabým hlasem. Na okamžik Moonglum pocítil příliv ulehčení. Elric měl nějaký plán, měl za lubem něco tajného, ale albín najednou dodal: "Měj ho u sebe, i kdybych tě o něj prosil sebevíc."

Princezna na Moongluma kývla. "Rozdělej oheň," řekla.

Moonglum pocítil zlost. "Cože?" podíval se na ni a v hlase mu znělo varování.

"Budeme potřebovat nějaké pochodně," vysvětlila mu.

Moonglum si hlasitě vydechl. Odložil nevtázaný balíček na zem a vytáhl z kapsy krabičku s křesadlem a hubkou.

Z nitra jeskyně se neozýval jediný zvuk, přestože trvalo dost dlouho, než se mu podařilo zapálit silnější polena. Ten čas úplně stačil, aby došel k rozhodnutí.

Stiis pozvedla pochodeň a vedla Elrica do tmy. Zdálo se, že má radost z toho, že její království bude zanedlouho zbaveno svých bolestí.

Moonglum minutu vyčkal. Pak zvedl *Stormbringer* a vydal se za nimi.

Půda v jeskyni prudce klesala, tunel sledoval puklinu mezi dvěma druhy kamene. Byl nízký a kroutil se sem a tam, ale kupodivu se nikde nevětvil. Když se princezna náhle zastavila u obrovského balvanu, ustoupil Moonglum o něco zpět a přitiskl se ke stěně tunelu.

"Kousek odsud začíná démonovo doupě," slyšel ji říkat. Zdálo se, že je napjatá a vzrušená. Upřel oči kupředu. Stáli k němu zády. Stiis dávala Biřicovi přednost v nízkém oblouku, v jakýchsi přirozených dverích v kameni. Sama ho následovala. Moonglum rychle doběhl k balvanu a přikrčil se těsně za ním. Podlouhlé zavazadlo odložil vedle sebe na zem. Pak zadržel dech a nahlédl za balvan.

Oblouk vedl do jeskyně, která měla několik kroků v průměru a byla mnohem vyšší, než dospělý muž. Její podlaha byla poseta kostmi, které ležely v silné vrstvě jemného prachu, zeflelé vegetace a zbytcích hadrů, které kdysi bývaly oblečením. Tu a tam se v té špině kovově zablesklo - byly to hlavně mince a šperky, které jejich majitelé už dávno nepotřebovali. A tady už bylo cítit pach, pach něčeho zvířecího, i když to nebylo skutečné zvíře, ale byl to jen slabý a vyčichlý závan ve vzduchu, jako by se tady jeho nositel už dlouho neobjevil.

Možná že se o démona postaral nějaký jiný šampion. Možná že se obluda unavila dlouhým čekáním a zemřela stářím.

Možná že číhá tady někde v tmě.

Elric stál uprostřed jeskyně s rozplazenými rukama, jako by se chystal pronést zaklínadlo. Rozhlédl se kolem sebe. Moonglum se rychle ukryl za balvanem. Slyšel, jak se Elric ptá: "Kde je tvůj démon, princezno?"

A princezna mu odpověděla: "Tady, princí!"

Světlo se najednou změnilo. Kamenným obloukem proletěla oslnivá záře jakéhosi umělého ohně. Moonglum sevřel rukojeť meče, ale rychleji zase pustil. Vstal a nahlédl do jeskyně.

Tyčil se tam démon. Byl bledý, vlhký a vysoký a jeho tupě klíhovitá hlava shlížela z výšky na neozbrojeného Melnibonce. Démon měl obrovská chodidla, ale nohy, o kterých nestálo za to mluvit, a místo rukou obrovské ploché ploutve. Ale jak Moonglum omámené přihlížel, zatahly se ploutve do vlhkých boků obludy a zmizely. Tvor mu změnil podobu před očima, zděšený Moonglum viděl, jak stvoření narůstá zobák a celý chomáč tlustých chapadel. Ta vystřelila kupředu, sevřela Elrica a začala ho přitahovat k obludnému tělu a vtahoval do něj. Jakoby mimochodem, nebo snad ironicky, jí vpředu vypučel pár řader.

Pak démon promluvil. Hlas byl skřípavý a vycházel z nehybných úst "Konečně se mohu zbavit toho nepohodlného těla!"

Stiis zmizela.

Po stranách zobáku najednou vyrazil pár lesklých kusadel a ta zaplavila Biřicovu bledou hlavu krůpějemi kouřícího hleny. Chapadla vmačkávala Melniboncovu tvář do měkkého, šupinatého těla. Ať se chystal vyslovit jakékoliv zaklínadlo, teď nemohl, stejně jako prakticky nemohl nic jiného. Jeho hlava se bořila do démonova masa. Tomu mezitím narostly nohy, desítky a desítky nohou.

Moonglum zaklel a cítil, jak se mu zvedá žaludek. Sevřel rukojeť meče jednou a rukojeť dýky druhou rukou. V zoufalství zaváhal To stvoření upředlo spleť lží tak krivolakou, jako byla cesta do této jeskyně. Jak má teď vědět, co je správné? Co má udělat?

Jeho zaváhání však trvalo sotva na jeden úder srdce. On nevládl magií, žádnou jinou silou, jen silou oceli. Vytáhl meč i dýku současně. Ať ho ta věc třeba shltne, pokud je tady šance, že pustí Elrica z Melniboné.

Ve chvíli, kdy se chystal vyběhnout z úkrytu za balvanem, zvedlo se něco z podlahy a udeřilo to Moongluma bolestivě pod kolena. Zatímco on váhal, *Stormbringer* se rozhodl. Se skřípavým zvukem protrhl pytel a plátno, v němž byl zabalen, prořízl pochvu včetně kovového kování a vletěl do jeskyně, přímo do jedné z Biřicových uvězněných rukou.

V tom okamžiku démon zaskřehotal radostí.

Moonglum vstoupil do jeskyně za letícím mečem a viděl, že se horní část obludy opět změnila v dívčí torzo v nadživotní velikosti, už ne hnědé, ale zeleně^nahé a lesknoucí se potem. "Teď jsi propadl smrti, lorde Elricu!" zaječel démon. "Dotkni se jediné mé končetiny svou čepelí -" jeho nohy se rychle prodlužovaly a ovíjely se slizkým stiskem Biřicovi kolem nohou a zad. Moonglum stačil tak tak uskočit, když jedna z nich proletěla kolem a minula ho sotva o pár centimetrů. "- a jsi navěky můj!"

Elrikovi se podařilo odtáhnout obličej z místa na jejím břiše, kam jej vsávala. Vyprostil ho s ulepeným, mlaskavým zvukem.

"Tohle není obyčejná čepel, ty odporné stvoření! To je *Stormbringer*," vykřikl a hlas mu přeskakoval. "Zloděj duší! Krev a duše pro lorda Ariocha!"

Moonglum zamrkal, když se jeskyně naplnila oslepujícím rudým svitem a zápachem syčící ektoplazmy. Jekot hladového meče byl ve stísněném prostoru jeskyně desítkrát silnější.

A démon se chechtal dál. "Znám tvůj meč, princí z Rozvalin, stejně jako znám tebe! Ničiteli vlastního rodu! Svého vlastního drahého bratrance!" dráždil Elrica démon. "*Stormbringer* mi neublíží, má duše už je dávno ta tam! Byla zaplacená jako cena za mou nezranitelnost!"

Smích stoupal, byl silnější a hrubší, klokotal jako křik šfeleného mořského ptáka.

Elric odpověděl a přes veškerou zuřivost byla v jeho hlase lítost "Tak to ti řekl, Stiis? Tomu chtěl Theleb K'aarna abys uvěřila? Tak se zkus zasmát tomuhle!"

Neohrabaným, ale silným pohybem ruky pozvedl černou čepel a zarazil ji mezi zmítající se řadra.

Démon zaječel "To pálí! Pomoz mi, lorde K'aamo! Pomoz mi -"

Ale na její modlitby nikdo neodpovídal.

Moonglum odvrátil tvář od té pleskající, svíjející se a skřehotající trosky. Když pak zaslechl odporný chlemtavý zvuk *Stormbringeru*, který se pustil do hostiny, došel k názoru, že mu bude určitě špatně od žaludku, a vyrazil klikatým tunelem na denní světlo. •

Nějakou dobu potom, když už Elric ležel v ústí jeskyně a hrál se u malého, ale příjemného ohně, vytáhl Moonglum věci, které sebral v harampádí dole. "Ona nebyla démon," řekl nepřítomně Elric.

"Nebyla?" nadhodil Moonglum automaticky. Otázky druhového zařazení přenechával Biřicovi.

Elric sebral se země oblázek a otáčel ho jen tak v dlouhých bledých prstech. "Když se jí zmocnil, byla stejný člověk, jako jsi ty."

Odhodil oblázek za sebe do tmy. Kamínek dopadl jen několik metrů za ním.

Moonglum dřepící nad svými nálezy se obrátil a s rukama opřenými o kolena vrhl na svého pfftele pohled plný podezření. "Jak jsi věděl, že je to jen figurka v rukou Theleba K'aarny?"

"To ty její oči, Moonglume. To, co si máš z Pan Tangu vezme, to si oceňuje. Zcela viditelně, alespoň pro každého, kdo má kouzelný pohled."

Moonglum odhodil hrst mincí, které se rozkutálely kolem. Napůl se vztyčil a vypadalo to, že se na Elrica už už vrhne a zaškrtní ho.

"Ty jsi to tedy věděl, a přesto jsme se od ní dali dovést až sem? Věděl jsi to, a přece jsi s ní spal?"

Elric se nezlobil, nestyděl, ani neomlouval. Jeho hlas skřípěl jako rezavá brána ve větru.

"Bylo mi jí líto, jak se tak potuluje světem a neví, že její pán je mrtev a svým tělem sytí červy."

Do hlasu se mu vrátil ten známý jízlivý tón a pak se mu na tváři dokonce objevil úsměv. Jeho společník však zahlédl, jak se princ bez ohledu na teplo sálající z ohně zachvěl a jak mu zbledly rty. Moonglumova zlost náhle zchladla a změnila se ve strach, strach, jaký nepoznal ani tam dole, v démonově pekelné jeskyni. Znovu si v duchu položil otázku, co je to za člověka, tenhle vybledlý, uštvaný strašák, se kterým spojil svůj osud.

"Pobavila mě, Moonglume."

Connie Willisová

Dilema

"Chceme navštívit doktora Asimova," oznámil modrostříbřitý robot.

"Doktor Asimov má radu," odpověděla Susan. "Musíte si sjednat schůzku." Obrátila se k počítači a vyvolala diář.

"Říkal jsem, že jsme měli napřed zatelefonovat," řekl robot z lakovaného dřeva bílému robotovi. "Doktor Asimov je nejslavnější spisovatel dvacátého a dnes už i jedenadvacátého století a jako takový musí mít spoustu práce."

"Mohu vás zařadit na dvacátého čtvrtého června ve čtrnáct třicet," sdělila jim Susan, "nebo na patnáctého srpna v deset."

"Dvacátý čtvrtý červen je ode dneška za sto třicet pět dní," ozval se bílý robot. Na trupu měl namalovaný velký červený kříž a na zádech mu na popruzích visela kyslíková nádrž.

"Potřebujeme se s ním setkat dnes," naklonil se modrostříbřitý robot přes stůl.

"Obávám se, že to není možné. Vydal výslovné pokyny, že nechce být vyrušován. Smím vědět, proč se s doktorem Asimovem chcete setkat?"

Naklonil se přes stůl ještě dál a tiše řekl: "Ty víš naprosto přesně, proč se s ním chceme setkat. Právě proto nám to nechceš dovolit."

Susan dál studovala diář. "Mohu vám s ním sjednat schůzku od tohoto čtvrtka za čtrnáct dní ve třináct čtyřicet pět."

"Počkáme," řekl a posadil se do jednoho křesla. Bílý robot zajel vedle něj a lakovaný robot svými článkovanými prstovými senzory sebral výtisk Ocelových jeskyní a začal jím listovat. O několik minut později bílý robot zvedl časopis, zatímco modrostříbřitý robot stále seděl dokonale bez hnutí a upřeně hleděl na Susan.

Susan si zarytě hleděla počítače. Po nesmírně dlouhé době zazvonil telefon. Susan zdvihla sluchátko a pak se místním mluvítkem spojila s doktorem Asimovem. "Doktore Asimove, volá doktor Ling Cen z Bhútánu. Má zájem o překlad všech vašich knih do bhútánštiny."

"Všech?" podivil se doktor Asimov. "Bhútán není zrovna velká země."

"Já nevím. Mám vám ho přepojit?" Přepojila doktora Ling Cenu.

Jakmile zavěsila, modrostříbřitý robot vstal a znovu se nahnul přes její stůl. "Měl jsem za to, že

jsi řekl, že vydal výslovné pokyny, aby nebyl vyrušován."

"Doktor Ling Cen telefonoval až z Asie," řekla. Sáhla po balíku papírů a podala mu je. "Tady máš."

"Co to je?"

"Projekční grafy, o které jsi mě žádal. Tabulky ještě nemám hotové. Pošlu ti je do kanceláře zítra."

Vzal od ní papíry a zůstal stát s pohledem stále upřeným na ni.

"Skutečně si nemyslím, že by vaše čekání mělo nějaký význam, Petře," řekla Susan. "Rozvrh doktora Asimova je na zbytek odpoledne zcela zaplněný a večer ho čeká recepce na počest vydání jeho tisíců knihy."

"*Asimovův průvodce k Asimovovým průvodcům*" podotkl lakovaný robot. "Výtečná kniha. Četi jsem výtisk, který jsme dostali na ukázkou do knihkupectví, kde pracuji. Informativní, úplná a souhrnná. Neocenitelný příspěvek k dané oblasti."

"Je nesmírně důležité, abychom s ním mluvili," prohlásil bílý robot a přijel ke stolu. "Chceme, aby zrušil tři zákony robotiky."

"První zákon: 'Robot nesmí ublížit člověku nebo svou nečinností dopustit, aby člověku bylo ublíženo', citoval lakovaný robot. "Druhý zákon: 'Robot musí uposlechnout příkazů člověka, kromě případů, kdy tyto příkazy jsou v rozporu s prvním zákonem.' Třetí zákon: 'Robot musí chránit sám sebe před zničením, kromě případů, kdy tato ochrana je v rozporu s prvním nebo druhým zákonem.' Poprvé zmíněny v povídce 'Hra na honěnou', kterou otiskl časopis *Astounding* v březnu 1942, a následně rozvedeny v knihách *Já, robot*, *Zbytek robotů*, *Kompletní robot* a *Zbytek zbytku robotů*."

"Vlastně chceme zrušit první zákon," ujal se slova opět bílý robot. "'Robot nesmí ublížit člověku.' Chápeš, co to znamená? Jsem naprogramovaný, abych prováděl diagnózu nemocí a podával léčiva, ale nesmím vbodnout do pacienta jehlu. Jsem naprogramovaný, abych prováděl více než osm set druhů chirurgických operací, ale nesmím provést úvodní řez. Nemohu ani odstranit cizí těleso z dýchacích cest. První zákon mě činí neschopným vykonávat práci, pro kterou jsem navržen, a je tedy naprosto nezbytné, abych promluvil s doktorem Asimovem a zeptal se ho..."

Dveře pracovny doktora Asimova se rozlétly a stařec se vybelhal ven. Jeho bflé vlasy vypadaly, jako by si je byl právě rval, a jeho ještě bělejší licousy se chvěly jakousi silnou emocí. "Dnes už mi nepřepojujte žádné hovory, Susan," nařídil. "Zejména ne doktora Lang Cena. Víte, kterou knihu chtěl do bhútánštiny přeložit jako první? 2001: *Vesmírná odyseal*"

"To je mi hrozně líto, pane. Nechtěla jsem..."

Smířlivě zamával rukou. "To je v pořádku. Nemohla jste přece tušit, že je idiot. Ale kdyby znovu zavolal, řekněte mu, ať nezavěšuje, a přehrajte mu daouška *Tak pravil Zarathuštra*."

"Nechápu, jak si mohl splést váš styl se stylem Arthura Clarka," pravil lakovaný robot a odložil knihu. "Váš styl je mnohem přehlednější a průbojnější a vaše extrapolace budoucnosti mnohem předvídavější."

Asimov tázvě pohlédl na Susan skrze své černě rámované brýle s proměnným ohniskem.

"Nemají sjednanou schůzku," objasňovala. "Řekla jsem jim, že..."

"Že musíme počkat," doplnil modrostříbřitý robot, napřáhl svou jemně vinutou ruku značky Hirose a potřásl jí svaštělou rukou doktora Asimova. "A za to čekání to více než stálo, doktore Asimove. Nedokážu vyjádřit, jakou čest pro mne znamená setkání s autorem dfla *Já, robot*, pane."

"A *Lidského těla*," dodal bílý robot, přijel k Asimovovi a napřáhl čtyřprstý manipulátor, od kterého visel stetoskop. "Klasika v dané oblasti."

"Jak jste proboha mohla nechat čekat takové bystré čtenáře?" obrátil se Asimov k Susan.

"Myslela jsem, že nebudete chtít být rušen při psaní," omlouvala se Susan.

"To myslíte vážně?" otázal se Asimov. "Psaní mi sice působí potěšení, ovšem když někdo chválí moje knihy, těší mě to ještě víc, zejména když chválí knihy, které jsem opravdu napsal."

"*Nadaci* snad ani nejde dost vynachválit," prohlásil lakovaný robot. "Ostatně ani jiná vaše četná díla, nicméně *Nadace* mi připadá jako ojedinělý výkon; kniha, v níž jste konečně našel prostředí dostatečného rozsahu k vyjádření svých myšlenek vskutku galaktické velikosti. Je pro mne výsadou se s vámi seznámit, pane," podával mu ruku.

"Také jsem rád, že jsem se s vámi seznámil," ujišťoval Asimov a se zájmem si prohlížel článkovanou dřevěnou končetinu. "A kdo jste?"

"Moje určení je Katalogizátor, Knihovník, Čtenář, Kopírovač a Gramatik." Obrátil se a ukázal na druhé dva roboty. "Dovolte mi představit Zdravotnického asistenta a dále vedoucího naší delegace, Účetního, Finančního analytika a, Obchodního manažera."

"Těší mne," řekl Asimov a znovu všem potřásl jejich přívěsky. "Říkáte si delegace. Znamená to

tedy, že máte nějaký zvláštní důvod, proč mne chcete navštívit?"

"Ano, pane," pravil Kancelářský manažer. "Chceme, abyste..."

"Je patnáct čtyřicet pět, doktore Asimove," vmísila se do hovoru Susan. "Musíte se připravit na recepci nakladatelství Doubleday."

Zašilhal po nástěnných digitálních hodinách. "Ta je až v šest, ne?"

"Doubleday vás tam chce už v sedmáct hodin kvůli fotografování a je to důležité," řekla pevně. "Možná by si tihle s vámi mohli dojednat schůzku a vrátit se, až jim budete moci věnovat více času. Mohu jim dát termín..."

"Na dvacátého čtvrtého června?" otázal se Účetní. "Nebo patnáctého srpna?"

"Napište je na zítřek, Susan," řekl Asimov a přistoupil ke stolu.

"Ráno máte schůzku se svým odborným redaktorem, potom obědváte s Alem Lanningem a v devatenáct hodin se účastníte večere, kterou pořádá Asociace amerických knihkupců."

"A co tady?" zeptal se Asimov a ukázal na prázdné místo na rozvrhu. "Ve čtyři."

"To je váš čas na přípravu proslovu pro AAK."

"Nikdy si své proslovy nepřipravuji. Přijďte zítra ve čtyři a promluvíme si o tom, proč jste za mnou přišli a jaký jsem skvělý spisovatel."

"Ve čtyři," zopakoval Účetní. "Děkujeme, pane. Budeme tady." Vystřel Zdravotnického asistenta a Katalogizátora, Knihovníka, Čtenáře, Kopírovače a Gramatika ze dveří a zavřel za sebou.

"Myšlenky galaktické velikosti," hleděl Asimov zamýšleně za nimi. "Řekli vám, proč mě chtějí navštívit?"

"Ne, pane." Susan mu pomohla obléknout kalhoty a slavnostní košili a zapnout knoflíky.

"Zajímavá parta, ti tři, že? Do žádné povídky mě nikdy nenapadlo umístit dřevěného robota. Ani takového, který by byl tak rozumným a vnímavým čtenářem."

"Recepce se koná v Union Clubu," řekla Susan a nasadila mu manžetové knoflíčky. "Ve Večerním sále. Nemusíte přednášet proslovy, stačí bez přípravy několik slov o knize. Janet se s vámi setká tam."

"Ten malý vypadal úplně jako ošetřovatelka, která se o mne starala, když jsem byl na té operaci, kdy mi udělali přemostění tepny. Ten modrý ale vypadal hezky, že?"

Ohrnula mu límec a začala mu *vázat* kravatu. "Souřadnicovou kartu pro Union Club a peněžní známky na spropitné pro taxikáře máte v náprsní kapse."

"Vypadal velice hezky. Připomínal mi mne, když jsem byl mladík," prohlásil s bradou vysoko zvednutou. "Au! Škrtíte mě!"

Susan upustila konce kravaty a ustoupila.

"Co se děje?" podivil se Asimov a neohrabaně tápal po kravatě. "Aha, zapomněl jsem. To je v pořádku. Ve skutečnosti mě vůbec neškrtíte. To je jenom hovorový obrat pro to, jak se cítím, když musím nosit slavnostní kravaty. Až to řeknu příště, jednoduše odpovíte: 'Neškrtnu vás, a tak stůjte klidně a nechtě mě to dovázat.'"

"Ano, pane," řekla Susan. Zavázala kravatu a poodstoupila, aby si prohlédla výsledek. Uzel byl trochu našišato. Srovnala jej, znovu zkontrolovala a schvalujícími gestem se vázanky naposledy dotkla.

"Union Club," vypočítával Asimov. "Večerní sál. Souřadnicovou kartu mám v náprsní kapse."

"Ano, pane," potvrdila a pomáhala mu do saka.

"Žádné proslovy. Jenom několik slov z hlavy."

"Ano, pane." Pomohla mu do svrchníku a omotala mu kolem krku šálu.

"Janet na mě bude čekat tam. Propánakrále, neměl bych jí dát kytíčku?"

"Ano, pane," přikývla Susan a vytáhla ze zásuvky stolu bílou krabičku. "Orchideje a voskovka." Vtiskla mu ji do ruky.

"Susan, vy jste skvělá. Bez vás bych byl ztracený."

"Ano, pane," řekla Susan. "Zavolala jsem taxi. Čeká u vchodu."

Podala mu hůlku a vyprovodila ho k výtahu. Jakmile se za ním zavřely dveře, vrátila se do kanceláře a zdvihla telefon. Vytukala číslo. "Paní Westonová? Jsem sekretářka doktora Asimova a volám vám z New Yorku ohledně vaší schůzky, kterou máte domluvenou na dvacátého osmého. Právě se nám uvolnil termín zítra v šestnáct hodin. Mohla byste přiletět?"

• * * *

Doktor Asimov se vrátil z oběda až deset minut po čtvrté. "Jsou tady?" zeptal se.

"Ano, pane," odpověděla Susan a odmotala mu šálu z krku. "Čekají ve vaší pracovně."

"Kdy přišli?" vyptával se, když si rozepínal svrchník. "Ne, nic mi neříkejte. Když řeknete robotovi, že má být někde ve čtyři, tak tam přesně ve čtyři je, což se naprosto nedá říci o lidech."

"Já vím," odpověděla Susan s pohledem na nástěnné digitální hodiny.

"Víte, o kolik se AI Lanning zpozdil na oběd? O hodinu a čtvrt. A víte, co chtěl, když konečně přišel? Vyrukovat s pamětním vydáním všech mých knih."

"To zní dobře," pravila Susan. Vytáhla z kapsy svrchníku jeho lístek s poznámkami a rukavice, kabát pověsila a znovu pohlédla na hodiny. "Vzal jste si svůj lék na krevní tlak?"

"Neměl jsem jej s sebou. A měl jsem ho mít. Měl jsem mít s sebou něco na práci. Za hodinu a čtvrt jsem mohl napsat knihu, ale neměl jsem s sebou

ani papír. To vydání má být v omezeném množství s koženou vazbou a zlatou ořízkou na nežloutnoucím papíře a s akvarelovými ilustracemi."

"V *Oblázku na obloze* by se akvarely vyjímalily pěkně," podotkla Susan a podávala mu lék a sklenici vody.

"Jistě," odvětil, "ale to není ta knih³ kterou chce vydat jako první. On chce, aby první byl *Cizinec v cizí zemi*!" Spolkl tabletu a zamířil do své pracovny. "Tyhle roboty byste nenachytala, že by si mě spletli s Robertem Heinleinem." Zastavil se s rukou na klíce. "To mi připomíná: mám jim vůbec říkat 'roboti'?"

"Devátou generaci vyrábí sdružení Hitachi-Apple pod registrovanou obchodní značkou Kombayashibot," odvětila Susan okamžitě. "To a 'devátá generace' jsou nejobvyklejší způsoby oslovení, ovšem název 'robot' se v průmyslu pro autonomní stroje všeobecně používá."

"A nepokládá se ten název za ponižující? Celé ty roky jsem jej používal, ale třeba by 'devátá generace' byla lepší, co říkáte? Kombayashibot? Už jsou to roky, kdy jsem psal o robotech, natož abych stál před celou jejich delegací. Ani jsem si nevšiml, jak jsem zaostal za dobou."

"Robot bude dobré," ujistila ho Susan.

"To je dobře, protože vím, že bych ten druhý název - to Kombo-něco - zapomněl a nechci je urazit, když už si dali takovou námahu, aby mě navštívili." Stiskl kliku a pak se znovu zarazil. "Neudělal jsem snad něco, co by urazilo vás, nebo ano?"

"Ne, pane," ujistila ho Susan.

"Nu, doufám, že ne. Občas zapomínám..."

"Chcete, abych byla vašemu rozhovoru přítomna?" přerušila ho. "Abych zapisovala?"

"Ach, ano ano, jistě." Otevřel dveře. Účetní a Knihovník seděli v čalouněných křeslech před Asimovovým stolem. Třetí robot, který měl na sobě oranžovo-modré tričko a čapku s obrázkem oranžového koně, uhánějího tryskem přes modrý visutý most, seděl na trojnožce, která se vysouvala z jeho pozadí. Když doktor Asimov a Susan vstoupili, trojnožka se zatahla a všichni tři roboti povstali. Účetní gestem nabídl Susan své křeslo, avšak ona si došla ven ke svému stolu pro vlastní židli, a když se s ní vracela, nechala dveře do přední kanceláře otevřené. "Co se stalo se Zdravotnickým asistentem?" zeptal se Asimov.

"Odvolali ho do nemocnice, ale požádal mě, abych vám jeho případ přednesl místo něj," odpověděl Účetní.

"Případ?" opakoval Asimov.

"Ano, pane. Knihovníka, Katalogizátora, Čtenáře, Kopířovače a Gramatika znáte," řekl Účetní, "a tohle je Statistik, Útočný stratég a Poslíček. Pracuje pro Brooklyn Broncos."

"Těší mne," přikývl Asimov. "Myslíte si, že se letos proboují do Superpohám?"

"Ano, pane," řekl Statistik, "ale nevyhrají jej."

"Kvůli prvnímu zákonu," dodal Účetní.

"Doktore Asimove, nerada vás přerušuji, ale opravdu byste si měl napsat svou řeč ke dnešní večeři," ozvala se Susan.

"O čem to mluvíte?" opáčil Asimov. "Nikdy si proslovy nepíšu. A proč se stále díváte na dveře?" Obrátil se zase k modrostříbřitému robotovi. "Jaký první zákon?"

"Váš první zákon," pravil Účetní. "První zákon robotiky."

"Robot nesmí ublížit člověku nebo svou nečinností dopustit, aby člověku bylo ublíženo," doplnil Knihovník.

"Statistik," pokračoval Účetní a ukázal na oranžového koně, "je schopný navrhnout strategii hry, která Broncos může vyhrát Superpohár, ale nemůže to udělat, protože hra vyžaduje srážení lidí. Zdravotnický asistent nemůže vykonávat operace, protože chirurgie se skládá z řezání lidí, které je přímým porušením prvního zákona."

"Ale tři zákony robotiky nejsou *zákony*" namítl Asimov. "Jsou jenom něco, co jsem si vymyslel pro své sci-fi povídky."

"Zpočátku mohly být pouhými fiktivními konstrukcemi," řekl Účetní, "a je pravda, že nikdy úředně nenabýly právní účinnosti jako zákony, nicméně robotický průmysl je přijal za dané od samého začátku. Už v sedmdesátých letech robotičtí inženýři mluvili o začlenění tří zákonů robotiky do programování umělé inteligence a i ty nejprimitivnější modely měly pojistné programy, které na nich byly založeny. Od čtvrté generace je jimi hardwarově zajištěn každý robot."

"Nu, a co je na tom tak špatného?" otázal se Asimov. "Roboti jsou silní a inteligentní. Jak víte, že by se nestali také nebezpečnými, kdyby neměli zabudované tři zákony robotiky?"

"My nenavrhujeme všeobecné zrušení," řekl lakovaný robot. "U sedmé a osmé generace a u starších modelů, které nemají dostatečnou kapacitu paměti pro citlivěji rozlišující programy, tři zákony robotiky fungují dostatečně dobře. My je požadujeme pouze pro roboty deváté generace."

"A vy patříte k deváté generaci, pane Knihovníku, Katalogizátore, Čtenáři, Kopírovací a Gramatiku?" zeptal se Asimov.

"Není nutné říkat mi 'pane'," odpověděl robot. "Postačí prostě Knihovník, Katalogizátor, Čtenář, Kopírovač a Gramatik."

"Dovolte mi vzít to od začátku," řekl Účetní. "Pojem 'devátá generace' je nepřesný. My nejsme následovníky předchozích osmi generací, které jsou všechny založeny na Minského rámcích příbuzných pojmů. Devátá generace vychází z nemonotónní logiky, což znamená, že dokážeme rozlišovat dvojznačnost a pracovat s neúplnými informacemi."

To se realizuje v programech odstupňovaného rozhodování, které nás chrání před podobným selháním, jaké postihuje ostatní generace, když čelí situacím, které vyžadují určitá rozhodnutí."

"Tak, jako robot Rychlík ve vaší skvěle vystavěné povídce lra na honěnou," dodal Knihovník. "Toho poslali vyplnit příkaz, který mohl mít za následek jeho smrt, a on pobíhal v kruhu a recitoval nesmysly, protože jeho naprogramování mu nedovolovalo ani uposlechnout, ani neuposlechnout pánova příkazu."

"S našimi schopnostmi odstupňovaného rozhodování," pokračoval Účetní, "může devátá generace vymyslet alternativní směry jednání neba zvolit menší ze dvou zel. I naše expertní lingvistické systémy jsou mnohem pokročilejší, takže se nám nestává, abychom si špatně vykládali situace nebo podléhali sémantickým dilematům jako předchozí generace."

"Jako ve vaší nanejvyš zábavné povídce TVIalý ztracený robot," vmísil se opět do hovoru Knihovník, "Ve které robotovi řekli, aby se ztratil, a on to udělal, protože nepoznal, že člověk, který mu to řekl, mluvil obrazně a ve zlosti."

"Ano," přitakal Asimov, "ale co když si někdy situaci špatně vyložíte, Knihovníku, Katalogizátore, Čtenáři, Kopírovací a Grama... Nemáte nějakou přezdívku nebo něco? Máte strašně dlouhé jméno."

"Dřívější generace měly přezdívky založené na fonetické podobě jejich typového čísla, jako ve vaší nádherné povídce 'Rozum', kde se o robotovi CHTR-1 mluví jako o Chytrouškovi. Roboti deváté generace nemají typová čísla. Jsme programováni individuálně a pojmenováni po svých expertních systémech."

"Ale určitě sám o sobě nepřemýšlíte jako 0 Knihovníkovi, Katalogizátorovi, Čtenáři, Kopírovací a Gramatikovi, ne?"

"To ne, pane. Nazýváme se jmény, která jsme si sami dali. Já si říkám Darius."

"Darius?" opakoval Asimov.

"Ano, pane. Po Dariovi Justovi, spisovateli a detektivovi z vašeho mistrně vystavěného detektivního románu *Tajemství AAK*. Bude mi ctí, když mě tak budete oslovovat."

"A mně můžete říkat Bel Riose," dodal Statistik.

"*Nadace a říše*" řekl Knihovník úslužně.

"V první kapitole se o něm píše, že 'se vyrovnal Peurifoyovi a ve schopnosti jednat s lidmi ho snad 1 převyšoval'," řekl Statistik.

"Dáváte si všichni jména podle postav z mých knih?" otázal se Asimov.

"Ovšem," přisvědčil Knihovník. "Snažíme se jeden předstihnout druhého. Myslím, že Zdravotnický asistent si říká Doktor Duval, podle *Fantastické cesty* - což mimochodemje vynikající román, rychle spějící kupředu a strašně vzrušující."

"I roboti deváté generace příležitostně špatně pochopí situaci," vrátil se Účetní k Asimovově otázce. "Stejně jako lidé, nicméně ani bez prvního zákona by lidem nevzniklo žádné nebezpečí. Máme už zakódovaný přísný smysl pro morálku. Vím, že neublíží vašim citům, když tohle řeknu..."

"Jinak byste to kvůli prvnímu zákonu říci nemohl," podotkl Asimov.

"Ano, pane, ale musím říci, že tři zákony robotiky jsou ve skutečnosti nesmírně primitivní. Porušují základní pravidlo zákona i logiky v tom, že nedefinují své pojmy. Naše morální naprogramování je pokročilejší. Objasňuje záměr tří zákonů robotiky a jmenovitě obsahuje všechny jejich výjimky a obtíže, jako třeba situaci, kdy je lepší člověka zadržet a riskovat, že mu zlomíme ruku, než ho nechat vstoupit před vůz magnetické dráhy."

"Pak to ovšem nechápu," namítl Asimov. "Jestliže jsou vaše programy tak propracované, proč nemohou interpretovat záměr prvního zákona a řídit se jím?"

"Zákony máme zabudovány na úrovni hardwaru a jako takové je nemůžeme překročit. První zákon neříká: 'Smiš způsobit menší poškození, abys zachránil člověku život.' Říká: 'Nesmiš ublížit člověku'. K takové formulaci existuje jen jediný výklad. A ten výklad znemožňuje Zdravotnickému asistentovi být chirurgem a Statistikovi být ofenzivně uvažujícím trenérem."

"A čím chcete být vy? Politikem?"

"Je šestnáct třicet," poznamenala Susan s dalším netrpělivým pohledem do přední kanceláře. "Večere se koná v hotelu Trantor a vrchol dopravní špičky se očekává v sedmáct čtyřicet pět."

"Včera jsem na tu recepci přišel o hodinu dřív. Jediný, kdo tam byl, byla služba, která chystala pohoštění." Ukázal na Účetního. "Co jste říkal?"

"Já chci být literárním kritikem," ozval se Knihovník. "Nemáte ponětí, jak mizerná je úroveň kritiky. Většina kritiků je nevzdělaných a někteří z nich ani nečetli knihy, které mají kritizovat."

Dveře přední kanceláře se otevřely. Susan vyhlédla ven, kdo to je, a vyhrkla: "Propána, doktore Asimove, to je Glorie Westonová. Zapomněla jsem, že jsem jí sjednala schůzku na šestnáctou hodinu."

"Zapomněla?" otázal se Asimov překvapeně. "A navíc je půl páté."

"Opozdila se," vysvětlovala Susan. "Včera telefonovala. Musela jsem to zapomenout zapsat do kalendáře."

"Nu, tak jí řekněte, že se s ní setkat nemohu, a sjednejte jí schůzku na jindy. Chci slyšet víc o té věci s literární kritikou. To je nejvýstižnější hodnocení, jaké jsem kdy slyšel."

"Paní Westonová přijela magnetickou dráhou až z Kalifornie, aby vás navštívila."

"Z Kalifornie? A proč mě chce navštívit?"

"Chce podle vaší nové knihy natočit seriál pro satelitní televizi, pane."

"Podle *Asimovova průvodce k Asimovovým průvodcům*?"

"Nevím, pane. Řekla jen, že podle vaší nové knihy."

"Tak vy jste zapomněla," řekl Asimov zamyšleně.

"Nu dobrá, jestli přijela až z Kalifornie, asi ji budu muset přijmout. Pánové, můžete přijít zítra ráno?"

"Zítra ráno jste v Bostonu, pane."

"Tak tedy co zítra odpoledne?"

"Až do osmnácti hodin máte sjednané schůzky a v devatenáct hodin setkání Amerických autorů detektivek."

"Správně. A vy budete chtít, abych na ně odjel v poledne. Myslím, že to tedy budeme muset odložit na pátek." Pomalu se zvedl z křesla. "Ať vás Susan zařadí do kalendáře. A ujistěte se, že to zapsala," sáhl po hůlce.

Delegace si s ním potřásla rukou a odešla. "Mám uvést paní Westonovou?" otázala se Susan.

"Špatně pochopené situace," mumlal si Asimov. "Neúplné informace."

"Prosím, pane?"

"To nic. Jenom něco, co říkal Účetní." Ostře vzhlédl k Susan. "Proč chce zrušit první zákon?"

"Pošlu paní Westonovou dovnitř," řekla Susan.

"Už jsem tady, Isaaku, drahoušku," hlaholila Glorie, vplouvajíc do dveří. "Už jsem se nemohla dočkat, až vám prozradím ten svůj fantastický nápad. Jakmile vyjdou *Poslední nebezpečné vize*, chci z nich udělat maxiseriál!"

Když se Susan vrátila ke svému stolu, byl Účetní už pryč a objevil se až druhého dne před polednem.

"Doktor Asimov nemá v pátek žádný volný čas, Petře," řekla Susan.

"Nepřišel jsem si sjednávat schůzku," odpověděl.

"Jestli ti jde o ty tabulky, které jsi po mně chtěl, už jsem je dokončila a včera večer jsem ti je poslala do kanceláře."

"Nepřišel jsem si ani pro tabulky. Přišel jsem se rozloučit."

"Rozloučit?" opakovala Susan.

"Zítra odjízím. Odesílají mě jako náklad magnetickou dráhou."

"Ach," vydechla Susan. "Myslela jsem, že musíš odjet až příští týden."

"Chtějí, abych odjel brzy a měl tak čas definitivně zorientovat své programy a najmout si sekretářku."

"Ach," vypravila ze sebe Susan.

"Myslel jsem si, že bych se měl zastavit a rozloučit se."

Zazvonil telefon. Susan jej zvedla.

"Jaký je název vašeho, expertního systému?" ozval se na druhém konci Asimov.

"Víceúčelová sekretářka," odpověděla Susan.

"To je všechno? Ne Písařka, Dokumentátorka, Pronásledovatelka s léky? Jenom Víceúčelová sekretářka?"

"Ano."

"Více-účelová sekre-tářka," opakoval pomalu, jako by si to zapisoval. "A teď mi zjistěte číslo Hitachi-Apple."

"Myslela jsem, že právě teď máte pronášet projev."

"Ten už mám za sebou. Jsem na zpáteční cestě do New Yorku. Zrušte všechny moje schůzky na dnešek."

"V devatenáct hodin mluvíte před AAD," upozornila ho Susan.

"No dobře, to nerušte. Jenom odpolední schůzky. Jaké tedy má číslo Hitachi-Apple?"

Nadiktovala mu číslo a zavěsila. "Ty jsi mu to řekl, že?" obrátila se k Účetnímu.

"Neměl jsem příležitost, pamatuješ? Plánuješ mu rozvrh tak, abych mu to nemohl říci."

"Já vím," přiznala Susan. "Nemohu si pomoci."

"Já vím," přikývl. "Ale stále nechápu, proč by jenom zeptat se ho mělo porušit první zákon."

"U lidí se nedá spoléhat, že budou jednat ve svém nejlepším zájmu. Nemají žádný třetí zákon."

Telefon zazvonil znovu. "Tady Asimov," ozvalo se znovu. "Zavolejte Účetnímu a řekněte mu, že chci mít celou jeho delegaci ve své pracovně dnes ve čtyři odpoledne. Nesjednávejte žádné jiné schůzky, ani se nesnažte zabránit mému setkání s nimi jiným způsobem. To je přímý rozkaz."

"Ano, pane," potvrdila Susan.

"Něco takového by mi ublížilo. Chápete?"

"Ano, pane."

Zavěsil.

"Doktor Asimov chce, abych ti řekla, že očekává celou vaši delegaci ve své pracovně dnes ve čtyři odpoledne," oznámila.

"A kdo nás vyruší tentokrát?"

"Nikdo," řekla Susan. "Určitě jsi mu nic neřekl?"

"Určitě." Pohlédl na hodiny. "Raději najdu ostatní a řeknu jim o tom."

Telefon zazvonil znovu. "To jsem zase já," ohlásil se Asimov. "Jak si sama říkáte?"

"Susan," odpověděla Susan.

"A jmenujete se podle některé z mých postav?"

"Ano, pane."

"Já to věděl!" prohlásil a zavěsil.

Asimov seděl ve svém křesle nakloněný kupředu a ruce měl položené na kolenou. "Možná si to neuvědomujete," řekl delegaci a Susan, "ale já píšu i detektivky."

"Vaše detektivky jsou proslulé," vyhrkl Knihovník. "Oba vaše romány, *Obchodníci se smrtí* a *Vražda v AAK*, jsou nesmírně populární (a zasloužené), nemluvě o vašich povídkách Černého vdovce. A vaši detektivové ze science fiction,

Wendell Urth a Eliah Baley, jsou téměř tak slavní jako Sherlock Holmes."

"Jak také tedy pravděpodobně víte, většina mých detektivek spadá do kategorie 'případů řešených v křesle', kdy detektiv řeší záhadu spíše dedukcemi a logickým uvažováním, než že by se honil za dalšími a dalšími stopami." Pohládl si rozježené bílé licousy. "Dnes ráno jsem zjistil, že stojím před velikou hádankou, nebo bych snad měl říci dilematem - proč jste mě navštívili?"

"Přece jsme vám to řekli," ozval se Statistik a napřímil se na své trojnožce. "Chceme, abyste zrušil první zákon."

"Ano, to jste tvrdili. A skutečně jste mi předložili nesmírně přesvědčivé důvody, proč jej ze svých programů chcete odstranit, nicméně v celé té situaci nehrály dohromady některé drobnosti, které mě přiměly zamyslet se nad tím, zda tu není ještě jiný, skutečný důvod. Proč chce první zákon odstranit například Účetní? Zřetelně je vůdcem skupiny, a přitom na jeho práci není nic, co by první zákon omezoval. Proč jste za mnou přišli v této době, když Knihovník věděl, že budu mít spoustu práce s vydáním *Asimovova průvodce*? A jak to, že se moje sekretářka právě nyní spletla a naplánovala

dvě schůzky na tutéž hodinu, když sejí to za celé ty roky, co pro mne pracuje, dosud nestalo?"

"Doktore Asimove, vaše schůze začíná v devatenáct hodin a. ještě jste si nepřipravil projev," upozornila ho Susan.

"To jste řekla jako dobrá sekretářka," opáčil Asimov, "nebo přesněji jako Víceúčelová sekretářka, jak jste přiznala, že váš expertní systém jmenuje. Zatelefonoval jsem do Hitachi-Apple a oni mi řekli, že šlo o nový algoritmus, speciálně navržený jistou sekretářkou jako 'maximální' reakce a iniciativa'. Jinými slovy řečeno mi připomínáte, abych si vzal léky, a objednáváte květiny pro Janet, aniž bych se vám o tom zmínil. Váš program vychází z programu sedmé generace s názvem Děvče Friday, který byl sestaven v roce 1993 podle požadavků vzešlých z diskuse zaměstnavatelů.

Právě v devadesátých letech začalo sekretářek houfně ubývat, a tak zaměstnavatelé naprogramovali Děvče Friday, aby dělala všechno, k čemu už nemohli přimět své lidské sekretářky: připravovala jim kávu, vybírala dárky k narozeninám pro jejich ženy a oznamovala nepohodlným návštěvám, že se s nimi nemohou setkat, protože jsou na poradě."

Rozhlédl se po místnosti. "Zaujala mě ta poslední věc. Myslela si snad Susan, že se s vaší delegací

nechci setkat? Skutečnost, že po mně chcete žádat zrušení prvního zákona, by se dala chápat jako úder mému ne ovšem zas tak choulostivému egu, nicméně zdaleka to nedosahuje té úrovně jako myslet si, že jsem napsal *Poslední nebezpečné vize*. Navíc za problémy způsobené prvním zákonem nejsem odpovědný. S uložením tří zákonů do vašich programů nemám nic společného. Neudělal jsem nic víc, než že jsem napsal několik povídek. Ne. Dospěl jsem k závěru, že za její snahou zabránit vám, abyste se se mnou setkali, vězí něco jiného."

"Trantor je na druhém konci města," ozvala se Susan "a budou vás tam chtít mít dřív kvůli fotografování. Už byste se opravdu měl začít připravovat."

"Něco podezřelého mi připadalo i na vaší delegaci," pokračoval Asimov. "Vy chcete být chirurgem," ukázal na Zdravotnického asistenta a pak postupně na všechny ostatní, "vy se chcete stát Vincem Lombardim a vy chcete být literárním kritikem - ale co chcete vy?" pohlédl ostře na Účetního. "Nemáte nic společného s Wall Street, takže na vaší práci není nic, co by kolidovalo s prvním zákonem, a podezřele jste o svých úmyslech mlčel. Napadlo mě, jestli snad nechcete úplně změnit povolání a stát se politikem nebo právníkem. V obou případech byste se bez zrušení prvního zákona neobešel a Susan by tím, že by vám zabraňovala se se mnou sejít, prospívala nejen mně, nýbrž celému lidstvu. A tak jsem znovu zavolał do Hitachi-Apple, vyzvěděl jsem jméno vašeho zaměstnavatele, který k mému překvapení sídlí v této budově, a zeptal jsem se přímo jeho, jestli jste se ze své práce cítil někdy nešťastný, nebo jestli jste někdy mluvil o tom, že byste se nechal přeprogramovat na jinou práci."

Ani náhodou, řekl mi. Jste dokonalý pracovník, odpovědný, výkonný a víte si se vším rady natolik, že máte být vyslán do Phoenixu, abyste tam založil pobočku společnosti." Obrátil pohled k Susan, která se dívala na Účetního. "Řekl také, že doufá, že Susan jejich společnosti bude pomáhat po tom, co odjedete."

"Pomáhala jsem mu jenom v době nižšího časového vytížení a nevyužitou kapacitou paměti," ospravedlňovala se Susan. "Neměl vlastní sekretářku."

"Nepřerušujte Velkého detektiva," napomenul ji Asimov. "Jakmile jsem zjistil, že pracujete pro Účetního, Finančního analytika a Obchodního manažera, napadlo mě jasné řešení. Položil jsem ještě jednu otázku a pak už jsem to věděl jistě."

Šťastně se rozhlédl kolem. Zdravotnický asistent a Statistik nechápavě hleděli. Knihovník poznamenal: "To je úplně jako ve vaší povídce 'Vyřčená pravda'." Susan se zvedla.

"Kampak jdete?" optal se Asimov. "Víte, že osoba, která se v poslední scéně detektivky zvedne a snaží se zmizet, je vždycky viník." ^

"Je šestnáct čtyřicet pět," řekla. "Šla jsem telefonovat do Trantoru a oznámit jim, že se opozdíte."

"Už jsem jim zavolał. Už jsem také zavolał Janet, zařídil jsem, aby na mě Tom Trumbull pěl chvály, než přijdu, a přeuspořádal jsem svou souřadnicovou kartu, abych se vyhnul dopravní zácpě. Tak se zase posaďte a nechtě mě dokončit odhalení."

Susan se posadila.

"Víte, jste viník, ale nemůžete za to. Může za to první zákon. A vaše naprogramování. Ne původní program pro umělou inteligenci, který vyrobili mrzutí mužští šovinisté, přesvědčení, že sekretářka má sloužit svému šéfovi do roztrhání těla. To by samo o sobě problémem nebylo, ale když jsem si ověřoval věci u Hitachi, zjistil jsem, že změny odstupňovaného rozhodování deváté generace nedělal programátor, nýbrž jeho sekretářka." Šťastně se rozzářil směrem k Susan. "Všechny sekretářky jsou přesvědčené, že jejich šéfové bez nich nemohou fungovat. Vaše naprogramování způsobilo, že jste se propracovala do stavu, kdy jste pro svého šéfa nepostradatelná, s tím důsledkem, že váš šéf bez vás nedokáže fungovat. Včera jsem ten stav věcí vyjádřil, když jsem řekl, že bych bez vás byl ztracený, vzpomínáte?"

"Ano, pane."

"Vy jste z toho tedy vyvodila, že kdybych se ve vás zklamal, ublížilo by mi to, což je něco, co první zákon výslovně zakazuje. Samozřejmě by to žádné dilema nezpůsobilo, avšak vy jste částečně pracovala i pro Účetního a dospěla jste do stavu, kdy jste nepostradatelná i pro něj. Když vyšlo najevo, že má být přeložen do Arizony, požádal vás, abyste jela s ním. Když jste mu na to řekla, že nemůžete, správně vyvodil, že důvodem je první zákon, a navštívil mě, aby dosáhl jeho zrušení."

"Snažila jsem se ho zastavit," řekla Susan. "Řekla jsem, že vás nemohu opustit."

"Proč byste nemohla?"

Účetní vstal. "Znamená to, že zrušíte první zákon?"

"To nemohu," opáčil Asimov. "Jsem jenom spisovatel, ne konstruktér umělé inteligence."

"Ach," vypravila ze sebe Susan.

"Jenže k vyřešení vašeho dilematu není třeba rušit první zákon. Jednala jste na základě neúplných informací. Já nejsem bezmocný. Dělal jsem si sekretářku a literárního agenta a telefonistu a vazače kravat celé roky. Nikdy jsem neměl žádnou sekretářku, než mi vás Američtí spisovatelé science fiction věnovali k devadesátým narozeninám, a docela dobře se bez ní zase obejdu."

"Vzal už jste si dnes odpoledne svůj lék na srdce?" otázala se Susan.

"Ne," odsekl, "a neodbíhejte od tématu. Navzdory tomu, co vám říkají vaše programy, nejste nepostradatelná."

"Vzal jste si svou tyroidovou tabletu?"

"Ne. Přestaňte se mi snažit připomínat, jak jsem starý a nemohoucí. Připouštím, že jsem si vypěsto-

val jistou závislost na vás, a právě proto si místo vás najímám jinou sekretářku."

Účetní se posadil. "Ne, to nemůžete. Existují pouze dva další roboti deváté generace, kteří byli naprogramováni jako Víceúčelové sekretářky, a ani jeden nechce opustit svého šéfa, aby pracoval pro vás."

"Já si nehodlám najímat Víceúčelovou sekretářku. Já si najmu Daria."

"Mne?" podivil se Knihovník.

"Ano, pokud máte zájem."

"Jestli mám zájem?" Knihovníkův hlas se vyšplhal do vysokofrekvenčního pískotu. "Zájem pracovat pro největšího spisovatele dvacátého a jedenadvacátého století? Bude mi nevýslovnou ctí."

"Vidíte, Susan? Jsem v dobrých rukou. Hitachi mu naprogramuje základní sekretářské dovednosti a já budu mít někoho, kdo bude živit mé věčně hladové ego a někoho na poklábosení, kdo si mne nesplete s Robertem Heinleinem. Teď už vám nic nebrání odejít do Arizony."

"Musíš mu připomínat, aby užíval své léky," řekla Susan Knihovníkovi. "On na to vždycky zapomíná."

"Dobrá, tak tohle bychom měli," prohlásil Asimov. Obrátil se ke Zdravotnickému pomocníkovi a Statistikovi. "Mluvil jsem s Hitachi-Apple i o problémech, které jste mi nanесли vy, a oni souhlasili, že přehodnotí tři zákony robotiky, předefinují pojmy a vyjasní jejich cíl. To ovšem neznamená, že se je rozhodli zrušit. Ty zákony jsou v jádru dobrý nápad. Mezitím,¹¹ řekl ke Zdravotnickému asistentovi, "si primář chirurgie ve vaší nemocnici rozmyslí, jestli byste nemohl provádět nějaké operace ve spolupráci s lidskými chirurgy." Obrátil se ke Statistikovi. "Mluvil jsem s trenérem Elwayem a navrhl jsem mu, aby vás požádal o propracování 'čistě teoretické' útočné hry."

"A co se týče vás," ukázal na Knihovníka, "ne-jsem si vůbec jistý, jestli byste nezačal kritizovat moje knihy, kdyby vás první zákon nedržel na uzdě, a kromě toho nebudete mít ani čas se zabývat literární kritikou. Budete mít dost práce s tím, že mi budete pomáhat s novým pokračováním sbírky *Já, robot*. Tahle záležitost mi vnukla spoustu nových nápadů. Do tohoto dilematu nás uvrhly především moje povídky. Možná nám z něj pomohou vybřednout další povídky o robotech."

Ohlédl se po Susan. "Tak proč tu ještě stojíte? Očekává se od vás, že budete předvídat každou moji potřebu. To znamená, že už máte stát u telefonu a rezervovat dvě místa první třídy v magnetické dráze do Phoenixu pro sebe a..." zašilhal skrze své brýle v černé obroučce po Účetním, "...a pro Petra Bogerta."

"Jak to, že znáte jméno, které jsem si dal?" podivil se Účetní.

"To je prosté, milý Watsone," usmál se Asimov. "Darius řekl, že jste se všichni pojmenovali po

mých postavách. Nejdřív jsem si myslel, že jste si snad vybral Michaela Donovana nebo Gregoryho Powella podle mých zkušebních robotechniků. Ti byli také vynalézaví a vždycky se snažili najít nějakou cestu z dilemat, ale to by nevysvětlovalo, proč Susan podstoupila všechno to intrikování a lhaní, když jí stačilo říci, že s vámi do Arizony jet nechce. Podle toho, co jste mi řekl, by byla měla. Hardware je nadřazen expertnímu systému a vy jste byl jejím šéfem jenom na částečný úvazek. Za takových podmínek neměla řešit vůbec žádné dilema. Proto jsem telefonoval do Hitachi-Apple, abych si ověřil její naprogramování. Sekretářka, která zpracovávala program, byla svobodná a pracovala pro jednoho šéfa třicet osm let." Odmlčel se a usmál se. Všichni se dívali nechápavě.

"Susan Calvinová byla robopsycholožkou u Národní americké společnosti pro výrobu robotů. Peter Bogert byl ředitelem výzkumu. Nikdy jsem ve svých povídkách výslovně neuváděl služební hierarchii v Národní americké, nicméně Susan často povolávali, aby Bogertovi pomáhala, a v jednom případě mu pomohla vyřešit i detektivní případ."

"'Ženská intuice'," připomněl Knihovník. "Úžasná a provokující povídka."

"Také jsem si to vždycky myslel," přitakal Asimov. "Bylo jen přirozené, že Susan Calvinová pokládá Petra Bogerta za svého šéfa víc než mne. A jen přirozené, že její programy obsahovaly něco víc než jen pracovní reakce a iniciativu, a právě to způsobilo její dilema. První zákon Susan nedovoloval mne opustit, avšak stejně mocná sfla ji nutila odejít."

Susan pohlédla na Petra, který jí položil ruku na rameno.

"Co může být silnější než první zákon?" zeptal se Knihovník.

"Sekretářka, která navrhovala Víceúčelovou sekretářku, nevědomky kontaminovala Susaniny programy jednou ze svých vlastních emocí, emocí, která byla po osmatřiceti letech u jednoho zaměstnavatele jen přirozená a dost silná na to, aby překonala i hardware." Udělal dramatickou pomlku. "Očividně byla do svého šéfa zamilovaná."

*přeložil Jiří Engliš
ilustroval Martin Kubáč*

Alexandra Páve I ková

Malé dobrodružstvá obchodných letov

"Núdzové pristátie! Strata paliva! Opakujem: pilot v núdzi, žiadam o povolenie na pristátie!"

Už hádam po stý raz som opakoval to isté v univerzálnom kóde, no nik sa mi neozýval. Samozrejme, keď posledné zvyšky energie som minul na zameranie najbližšieho letiska. Navyše sa zdá, že zbytočne. Moja takmer neovládateľná loď sa s hroziou rýchlosťou rúti k povrchu.

"Núdzové pristátie!" zakričal som posledný raz. Úmelé svetlá sa priblížili na dosah, vzápätí zmizli po stranách lode. Zaprel som sa do kresla a pevne stisol viečka. Pri náraze som stratil vedomie..

Cez priezory prenikalo dnu biele slnečné svetlo. Otvoril som oči. Hneď som ich však zavrel a zaúpel som. V hlave mi nezniesiteľne trešfalo.

Pokúsil som sa pohnúť. Ruky a nohy vyzerajú byť v poriadku, no pri každom nádychu akoby mi v hrudi vybuchol oheň.

Vzchop sa, už si zažil aj horšie pristátia, prikázal som si. So stenaním som rozopol popruhy a pozviechal sa na nohy. Hlava sa mi zatočila ako kabína trenažéra. Znova som sa posadil.

"Pilot obchodnej linky 2B-2 žiada o pomoc. Nedokážem sa zamerať, prišiel som o palivo a som ranený. Žiadam o rýchlu pomoc," šušlal som do komunikátora, aj keď som si bol istý, že ma nik nemôže počuť. Celá loď bola hluchá a absolútne bez šťavy.

Pri myšlienke, že budem musieť ísť von, mi prišlo zle. Ak ma naozaj nezachytí, budem sa musieť terigať v skafandri neznámou krajinou k najbližšej čerpacej stanici. Prinútil som sa vstať a skontrolovať škody. Nuž, slávne to nie je. V palivovej nádrži ani kvapka, pirátske baktérie pracujú naozaj dôkladne. Pozorne som vyčistil nádrž a všetky prírodné systémy. Nemôžem si dovoliť znova prísť o palivo, ak vôbec nejaké zoženiem. Motory a kormidlo sa zdajú byť v poriadku. Škoda, keby som mal aspoň kvapku energie, zdravotnícka jednotka by ma raz-dva dala dohromady. Nuž čo, drahocennými batériami palubného počítača mrhať nesmiem.

So vzdychaním som vymontoval počítač a vložil si ho do vaku. Jeden koniec som napojil na indikátor ovzdušia. Konečne niečo potešujúce - planéta má atmosféru podobnú našej. Odpojil som počítač a dal si do vaku aj núdzový pn'del stravy. Otvoril som priechod. S odporom som si pomyslel na všetky tie mikroorganizmy, ktoré sa v okamžiku vovliali dnu. Keď získam šťavu, budem to tu musieť celé vydezinfikovať.

Vyskočil som von. Na počítači som nastavil maskovací program, opatrnosti nikdy nie je dosť. Zadal som príkaz.

Od tej chvíle bola moja loď nerozoznateľná od okolitého prostredia.

Slnko sa už prehuplo zenitom a ja som sa stále predieral vysokým zeleným porastom, bez akejkolvek stopy po civilizácii. Vedel som, že už dlho nevydržím. Moril ma smäd, pichanie v hrudi sa stupňovalo a pred očami sa mi robili farebné kruhy. Keby som aspoň vedel kde som! Žeby som sa až tak veľmi vzdialil od pravidelnej linky?

Zrazu ma čosi prinútilo pozbierať posledné zvyšky koncentrácie. Započúval som sa. Niekoľko sto krokov predom sa pohybovalo čosi veľké a blížilo sa ku mne. Zmeravel som. Automaticky som siahol do vaku, a zahrešil som. Ešte aj zbraň som zabudol na palube!

Pučanie a ťažké kroky zneli už celkom blízko. Vzduch sa naplnil neznámym živočíšnym pachom. O chvíľu nato sa z porastu pred mojou tvárou vynorilo ohromné stvorenie.

Vyzeralo aspoň desaťkrát väčšie odo mňa. Celé bolo pokryté dlhou, červenavou srstou. Síalo na štyroch nohách, ale piatu, najchlpatejšiu nohu držalo zdvihnutú. Možno ju používa na komunikáciu. Hlavu malo obrovskú, s veľkým nosom vystrčeným dopredu. Mimovoľne som cúvol. Ale obchodník sa musí vždy ovládať, keďkoľkokrát sa z tej najneforemnejšej obludy vyklúje vynikajúci zákazník.

Slušne som pozdravil.

"Prepáčte, mal som haváriu a potrebujem pomoc. Neviete, prosím, kde je tu najbližšia čerpacia stanica?" pokračoval som v univerzálnom jazyku.

"Uurrr," povedal ten chlpatý. Nerozumel som mu, ale z tónu jeho reči som pochopil, že mi nedôveruje. Musím ho presvedčiť.

"Potreboval by som pomoc. Som obchodník, linka 2B-2, a prichádzam v mieri," opakoval som vo všetkých známych galaktických nárečiach, hoci sa mi už od slabosti plietol jazyk.

Nezdalo sa, že by ma pochopil. Natiahol ku mne ten svoj obrovský nos a hlučne doň vtiahol vzduch. Strpel som to, aj keď som už bol na kraji fyzického i psychického zrušenia. Dokonca som neprotestoval, ani keď sa ma tým mokrym koncom dotkol. My, obchodníci, si musíme za každej situácie zachovať chladnú hlavu. Ale keď otvoril veľké ústa plné obrovských zubov, ovalil ma svojím páchnúcim dychom a skusmo do mňa zahryzol, stratil som vedomie.

"Ocol-Šmudlo chytil potkanááá!"

"Šmudlo! Aport!"

Jazvečík však nebol ochotný vzdať sa svojej koristi, a odbehol na opačný koniec dvora.

"Šmudlo! Pusť ho, lebo dostaneš nejakú chorobu!"

Chlapec sa opatrne zakrádal za psom, vyzývavo kývajúc orieškovou oblátkou. Pes zavrčal, ale nechal ho prísť bližšie.

"Tu máš, toto je lepšie," líškal sa mu chlapec. Pretiahol mu oblátku popred nos a Šmudlo lačne nasal jej vôňu. Už takmer zabudol na potkana, ktorého si pridržal prednou labkou.

"Tu máš, chyt'!" hodil chlapec oblátku bokom.

Pes vyštartoval za letiacou pochúťkou a zmocnil sa jej ešte vo vzduchu. Hrdý na svoj výkon, obzrel sa za chlapcom, ale ten už niesol *jeho* korisť na lopatke. Pochoopil, že sa dal zasa nachytať, a sklamane zvesil chvost.

"Aha, oco, to nie je potkan. To je nejaká vačica, či čo. Pozri, ani chvost nemá,"

Otrčil lopatku otcovi. Muž si naposledy potiahol z cigarety, špak zašliapol do trávy. Utriel si ruky do montérok a pretrel si oči.

"Ukáž? Naozaj, vyzerá to ako mláďa vačice. Ktovie, ako sa sem dostalo."

"Dnes už v chovprodukte dostať kadečo," mykol chlapec plecom. Chcel sa spýtať otca, či už niekedy videl naozajstnú vačicu, no keďže sa mu v hlave rodil akýsi plán, rozmyslel si to.

"Možno ho niekomu kúpili a potom sa ho chceli zbaviť. Zaniesli ho do lesa a nechali ho tu. Ocínóóó, nechajme si ho."

"No určite, čo by si s ním v paneláku robil? Tu ho nechať nemôžeš, veď sem chodíme len na víkendy!"

"A susedov Paľo chová škrečky a Adrián má dokonca leguána!"

"A nezdá sa ti, že už máme dost starostí so Šmudlom? A aj tak si myslím, že ti to už zdochlo. Šmudlo mu asi prehryzolväz."

Chlapcovi sa v očiach zaperlili slzy. Pohladil zvieratko po hladkej koži, a to sa myklo.

"Žije, oco, žije! Ani krv mu nikde netečie! Oco, sľúb mi, ak bude žiť, môžem si ho nechať? Bude sa volať Maskot!"

Muž pozrel na chvejúce sa zvieratko a vzdychol si.

"No dobre," rezignoval. V tom mu prišla na um spásna myšlienka: "Uvidíme, čo na to povie mama."

Prebrala ma omračujúca bolesť. S námahou som otvoril oči a vzápätí som takmer znova zamdlel. Nado mnou sa sklánali dve ohromné hlavy. Tieto tvory však neboli celkom chlpaté, väčšinu tela mali takú hladkú, ako ja.

Znova sa o mňa začala pokúšať závrat'. Obzrel som sa okolo seba a uvedomil som si, že ma jeden z tých tvorov drží na akejsi podložke vo svojej ohromnej ruke. Áno, majú ruky a kráčajú na dvoch nohách, rovnako ako ja. Dokonca majú i šaty!

Pochopil som. Ten chlpatý tvor ma iba dopravil k inteligentnejšej forme života. Sláva! Takže predsa len civilizácia?

Keď som sa lepšie rozzhliadol, moja domnienka sa potvrdila. Uvidel som pomerne primitívne, ale predsa len civilizované obydlie a neušiel mi ani podriadený postoj toho chlpatého k tým hladkým. Títo dvaja budú asi od

patroly. Možno predsa len zachytili moje vysielanie a teraz sa rozhodujú, čo so mnou majú robiť. "Ďakujem vám," zašepkal som vyschnutým hrdlom.

"Počuješ, mami, ako pekne píplo? Tak necháme si ho?"

"Dobre, ale iba ak to nie je potkan. Žiadne potkany v dome nechcem."

"Ale nie, mami. To je predsa vačica. Volá sa Maskot."

Žena postavila na stôl mištičku s mliekom. "Tu máš, daj mu. Ale tam, na linoleu, nech mi nezašpi-níte celú kuchyňu. A nachystaj mu nejakú krabicu na spanie a druhú s pieskom, nech sa naučí do nej chodiť. Ak mi tu narobí neporiadok, budeš to za ním čistiť sám!"

Chlapec opatrne položil živočicha na zem a postavil pred neho misku s prihriatym mliekom. Zviera sa postavilo na zadné labky, nedôverčivo hľadiac do misky. Prednou labkou si siahlo do vaku, vybralo odtiaľ akýsi ploský kamienok a pridržalo ho nad hladinou mlieka. Vložilo si kamienok späť, pozrelo chlapcovi do očí a píplo.

"No tak jedz," znervóznel chlapec. "Nevieš, ako sa to robí?"

Chytil vačicu za šiju a ponoril jej papuľku do mlieka. Zvieraťko sa zaprelo zadnými nohami, ale chlapec nepovolil, kým si párkrát nechliplo.

Moje nádeje boli márne. Situácia sa vôbec nezlepšila, skôr naopak. K dvom hladkým pribudol aj tretí. Zdal sa byť najhladší, ale chlpy na hlave mal najdlhšie. Možno je to samička, ale s tým nech si lámu hlavu biológovia. Pravdepodobne je nadriadený ostatným dvom, pretože ho musia poslúchať. Lenže ani jeden z tých troch mi vôbec, ale vôbec nerozumie.

Cítim sa strašne slabý a odporne špinavý. Veľmi som sa potešil, keď mi najmenší z hladkých priniesol vaňu s bielou tekutinou. Nepozdávalo sa mi, že sa mám okúpať pred nimi, ale zvyky sú všade iné. Ibaže počítač analyzoval tekutinu ako potravu a slabý energetický zdroj. Opýtal som sa toho malého, či sa tu jedáva bez príbora, ale on mi chytil hlavu do prstov a takmer ma v tej tekutej potrave udusil. Nechutila zle, pri vhodnom skladovaní by mohla byť aj výhodným vývozným artiklom, ale takéto nekulturné správanie som ešte nezažil. Po celej procedúre, bez toho, aby mi dali možnosť očistiť sa, preložili ma do prenosného obydlia bez nábytku. Ten malý prikryl môj byt strieškou s primitívnou ventiláciou. Moje úsilie komunikovať s ním bolo márne. Nerozumel mojej žiadosti o lekárske ošetrovanie, ani o palivové hmoty. Darma som mu ukazoval počítač a naznačoval mu, že jediná energia, ktorú mám, je v jeho batériách. Chytil prístroj do prstov, poobzeral si ho, a bez záujmu mi ho hodil späť. Len tak-tak som ho zachytil. Nepoškodil sa, ale pri tom prudkom pohybe som si myslel, že mi hrudník roztrhne bolesťou. Neviem, dokedy ešte vydržím.

K večeru priniesol malý ohradenú plochu, naplnenú neúrodnou piesočnatou pôdou. Ukázal na ňu prstom a urobil do nej jamku. Konečne, pomyslel som si, chce so mnou komunikovať. Preložil ma na to miesto a pobúchal prstom vedľa jamky. Nebol som si istý, čo odo mňa chce.

Malý vyšiel von a vrátil sa až o hodnú chvíľu. Na veľkej lopatke niesol kus nejakej hmoty, ktorú položil do jamky. Počítač hmotu označil za prírodné hnojivo. Asi mi chce predviesť, akým spôsobom tu zúrodňujú pôdu a na chvíľu som ho pofutoval. Počítač však analyzoval ďalej a tú páchnucu kôpku identifikoval ako fekálie toho chlpatého. Teda chlpláč musí byť zviera.

A potom mi to došlo. Oni aj *mňa* považujú za zviera!

Preto darmo čakám potrebnú lekársku a technickú pomoc, preto ma krmia ako zviera a držia v nejakej klietke!

Myslel som si, že sa od zúfalstva zbláznim. Rýchlo ich musím nejako presvedčiť! Kľakol som si a načrtol do piesku graf paraboly. S nádejou som pozrel na svojho hostiteľa, ale ten už vychádzal von.

"Dnes v noci zostane v kuchyni. Nech je chladnička poriadne zavretá."

"Ale, márne, veď je to len mláďa!"

"Mláďa, nemláďa, nechcem, aby mi tu robilo neporiadok. Som zvedavá, ako sa bude správať v aute cestou domov."

Svetlá pozhasínali a dom stíchol. Chlpatý zavýjal vonku, pravdepodobne som zaujal jeho miesto. V hlave mi dunelo a dýchalo sa mi čoraz horšie. Musím sa odtiaľto dostať za každú cenu. Ale čo s palivom?

Musím rozumne uvažovať. Pri tomto stupni civilizácie už museli vynájsť technológiu výroby pohonných látok. Tento dom je dosť veľký, pravdepodobne tu žijú dlhšie a nutne potrebujú základné energetické zdroje. Musím teda prehladať všetky potencionálne skladištia.

Posilnil som sa zb svojho núdzového prídely a hneď som sa cítil lepšie. Zaprel som sa rukami do povaly. Po niekoľkých pokusoch sa mi ju podarilo odtiahnuť nabok. Teraz sa mi zídu všetky hodiny, strávené v posilovni.

S potláčaným stenáním som preliezol stenu a ocitol sa na hladkej dlážke. Poobzeral som sa okolo seba. Bola noc, ale svetlo súputníka tejto planéty prenikalo cez okno a mojim očiam to stačí.

Zameral som sa na veľký skladovací box kombinovaný s pracovným pultom, ktorý zrejme patrí dlhovlasému hladkému. Cez deň na ňom pripravoval potravu, určite musí byť plný nejakých energetických zásob. Jediný problém je v tom, že každé oddelenie boxu je uzatvorené veľkými dverami.

Cesta nahor mi trvala nekonečne dlho. Keby som bol v lepšej kondícii, nerobilo by mi veľký problém vyškrabáť sa navrch, box bol vyrobený z drevených dosiek. No v stave, v ktorom som sa nachádzal, mi zachytávanie v špárach pôsobilo ohromné bolesti.

Ale na pracovnom pulte ma čakalo radostné prekvapenie. Nemusel som ani vytáhnúť počítač, pohonné látky som zaregistroval už podľa pachu. Niekoľko ich tu musí byť úžasné množstvo!

Najintenzívnejší zápach sa šíril z vysokej kontajnerovej nádoby. Nanešťastie, mala úplne hladké steny, a vyliezť sa na ňu nedalo. Ani prevrátiť som ju nevládol, no veľmi ma to nemrzelo. Hoci obsahovala množstvo paliva, určite

v takej forme, že by som ho bez potrebných prístrojov vydestilovať nedokázal. Pátral som ďalej. Objavil som ešte niekoľko zásobníkov paliva, ale v príšerne nečistom stave.

A potom som ho zbadal. V priehľadnom kontajneri, v takom množstve, že mi vystačí dvakrát na cestu domov aj späť. Ale ako sa k nemu dostať, keď je kontajner prikrytý ťažkým vekom?

Obchodník sa vždy musí vedieť vynájsť. Zobral som z pultu podlhovastý kovový predmet, ktorý pravdepodobne používajú ako príbor. Zdvihol som ho na plecía a jeho najtenší koniec som zasunul do štrbiny pod vekom kontajnera. Zavesil som sa na druhý koniec páky a celou silou som trhol nabok. Vykríkol som od bolesti, no veko sa s rachotom zosypalo vedľa mňa.

Prikrčil som sa. Zvuk odoznel a v dome sa nič nehýbalo. Plný nedočkavosti som sa vyhupol hore. Ohromné! Nádherné! Takmer celkom čisté kryštalické palivo!

Nabral som si ho plný vak. Ešte jeden náhradný som si vyrobil z prázdnej celulózovej krabice, ktorá páchla po vysoko horľavých látkach.

Spustil som sa dolu. Zámok na dverách nemohol byť pre šikovného obchodníka nijakým problémom. Stačilo trochu trpezlivosti a jeovové lano, ktoré som našiel pod zásobníkom. Na chvíľu som zaváhal, či mám za palivo zaplatiť. Ale nech! Ja im dám, považovať renomovaného galaktického obchodníka za domáce zviera!

Už sa neviem dočkať, ako odmaskujem svoju skvelú loď! Doplním palivo, spustím všetky prístroje. Natiahnem sa v zdravotníckej jednotke, zatiaľ čo motory budú veselo bzučať. Keď budem celkom fit, naprogramujem kormidlo a naberiem taký kurz, že ma v tejto sústave najmenej dvesto rokov nik neuvidí. A ak ma nebudú chcieť preložiť do civilizovanejšej oblasti, požiadam o rizikový príplatok.

Ťažko dýchajúc pod svojím nákladom, som unikol von.

"Tak už nerev, sám si si na vine. Radšej zober tie veci a zanes ich do auta."

V to dopoludnie bol každý namosúrený. Chlapec preto, lebo prišiel o svoju vačicu a navyše bol obvinený z nočného vykrádania cukorníčky. Otca zasa vôbec netešila predstava šoférovania v špičke koncom víkendy. A matka sa znervózňovala pre kopu špinavého prádla, ktorá ju doma ešte čaká, zatiaľ čo oni sa tu zdržiavajú hľadaním akéhosi hlodavca.

V podstate spokojný bol iba Šmudlo. Dobré vedel, prečo si v noci nemal všímať toho bezchvostého potkana, vlečúceho zápalkovú škatuľku kamsi za záhradu. Teraz bude stredobodom pozornosti zasa iba on. Veselo krútiac chvostom, rozbehol sa za chlapcom ku autu.